

M.A. (Sem.-2) Examination

409

Prakrit (Apathit & Chhand)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

प्र. 1 अनुवाद करो.

18

अत्थि जए सुपसिद्धं संखउरं पुरवरं गुणसमिद्धं। तम्मि य राया जणजणियतोसओ सुन्दरो नाम॥
 तस्स कुलरूवसरिसी समग्ग जणजणिय-लोयणाणंदा। अंतेउरस्स पढमा सुलसा नामेण वरभज्जा॥
 तीए कुच्छिपसूओ पुत्तो नामेण अगडदत्तो त्ति। अणुदियहं सो पवरं वड्ढंतो जोव्वणं पत्तो॥
 धम्मत्थदयारहिओ गुरुवयणविवज्जिओ अलियवाई। पररमणीरमणकामो निस्संको माणसोण्डीरो॥
 मज्जं पिएइ जूयं रमेइ पिसियं महु च भक्खेइ। नडपेडयवेसाविन्दपरिगओ भमइ पुरमज्जे॥

अथवा

अनसूया- पडिबुद्धा वि किं करिस्सं। ण मे उइएसु वि णिअकरणिज्जेसु हत्थपाआ पसरंति। कामे दाणिं सकामो
 होदुं जेण असच्चसंधे जणे अण्णहिअआ सहीपदं कारिदा। अहवा दुव्वाससो कोवो एस विआरे वि। अण्णहा कहं
 सो राएसी तारिसाणि मन्तिअ एत्तिअस्स कालस्स लेहमेत्तं पिं ण विसज्जेदि ता इदो अहिण्णाणं अंगुलिअं से
 विसज्जेमा दुक्खसीले तवस्सिजणे को अब्भत्थीअदु। णं सहीगामी दोसो त्ति ववसिदा वि ण पारेमि पवास-
 पडिणिउत्तस्स तादकण्णस्स दुस्संतपरिणीदं आवण्णसत्तं सउन्दलं णिवेदिदुं। इत्थंगए अम्हेहिं किं करणिज्जं।

प्र. 2 अनुवाद करो.

18

जेण देवाणुप्पिया असारो संसारो दारुणा नरया अइदुव्विसहाओ तेसु वियणाओ विचित्ता कम्मपरिणईओ
 समुच्छलंति रागाइणो, अणवट्ठियं मणं चंचला इंदियतुरंगमा किंपागफलोवमा विसया दारुणो पियविप्पओगो
 दुरंतो वम्महो नरयसोवाणभूयाओ इत्थीओ असासयं जीवियं समासण्णं मरणं वंचणापरा पाणिणो कसाया-
 नलसंतत्तं जगं असुंदरो घरवासो न सुलहं मणुयत्तं दुल्लहा धम्मपडिवत्ती बहुविग्घं दियहं चंचला रिद्धी
 सुविणोवमं पेम्मं दुल्लहा आरियखेत्ताइसंपया मिच्छत्तमूढो जणो दारुणमण्णाणं निदिओ पमाओ परिहायंति
 भावा थेणीहोति आगयाइं अप्पविरियाओ ओसहीओ कामभोगाउरा लोगा सव्वहा किं बहुणा न सोक्खार्हितो
 अण्णं सुहमत्थि त्ति।

अथवा

पडमंडवो कओ। तद्विवसं पुण्णिमा मज्जे छिड्डं कयं मज्झण्हगए चंदे सव्वरसालूहं दव्वेहिं संजोइत्ता खीरस्स
 थालं भरियं। सद्दाविया पेच्छइ पियइ या उवरि पुरिसो उच्छाडेइ। अवणीए दोहले कालक्कमेण पुत्तो जाओ।
 चंदगुत्तो नामं कयं। सो वि ताव संवड्ढइ। चाणक्को वि धाउबिलाणि मग्गइ। सो य दारएहिं रमइ। रायनीइए
 विभासा। चाणक्को य पडिएइ पेच्छइ तेण वि मग्गिओ- अम्ह वि दिज्जउ। भणइ गावीओ लएहि। मा मरिज्जा

कोइ। भणइ वीरभोज्जा पुहई। नायं जहा विन्नाणं पि से अत्थि। पुच्छिओ कस्स त्ति। दारएहिं कहियं-
परिव्वायगपुत्तो एस।

प्र. 3 अनुवाह करो.

18

लवणसमो नत्थि रसो विन्नाणसमो य बंधवो नत्थि। धम्मसमो नत्थि निही कोहसमो वेरिओ नत्थि।।

सिग्घं आरुह कज्जं पारद्धं मा कहं पि सिढिलेसु। पारद्धसिढिलियाइं कज्जाइं पुणो न सिज्जंति।।

सव्वायरेण रक्खह तं पुरिसं जत्थ जयसिरी वसइ। अत्थमियचंदबिंबे ताराहि न कीरए जोण्हा।।

बहुतरुवराण मज्जे चंदणविडवो भुयंगदोसेण। छिद्दइ निरवराहो साहु व्व असाहुसंगेण।।

इह आसि वसंतपे परोप्परं नेह-निब्भरा मित्ता। खत्तिय-माहण-वाणिय-सुवण्णयार त्ति चत्तारि।।

अथवा

झंझा पाउत्तिणिअ घर विवर पलोह सलिल धाराहिं। कुड्ड लिहिओहि दिअहं रक्खइ अज्जा करअलेहिं।।

ओहि दिअहागमासंकिरीहिं सहिआहिं कुड्डलिहिआओ। दो तिणि तहिं विअ चोरिआए रेहा पुसिज्जंति।।

अज्जं गओ त्ति अज्जं गओ त्ति अज्जं गओ त्ति गणरीए। पढम व्विअ दिअहद्धे कुड्डो रेहाहिं चित्तलिओ।।

हत्थेसु य पाएसु अ अंगुलिगणणाइ अइगया दिअहा। एण्हें उण केण गणिज्जउ त्ति भणिउं रुअइ मुद्धा।।

दिढलोहसंकलाणं अन्नाण वि विविहपासबोधाणं। ताणं चिय अहिययरं वायाबंधं कुलीणस्सा।।

प्र. 4 अभेते यार छन्दोनी सोदाहरण व्याख्या करो.

16

गाहिणी, दोहा, द्विपदी, विग्गाहा, सिंहिणी, स्कंधक, गाहा।

✕ ————— ✕

نوٹ : سوالیہ پرچے میں درج نمبر ہی جوابی پرچے پر تحریر کریں۔ تمام سوالات لازمی ہیں اور ان سبھی کے مارکس بائیں جانب درج ہیں۔

۱۴

سوال : ۱ [الف] اردو نظم کی تاریخ کی تاریخ کا سیر حاصل جائزہ لیجئے۔

(یا)

نظم کی تعریف بیان کرتے ہوئے اس کی ابتداء اور ارتقاء کا خاکہ پیش کیجئے۔

۴

سوال : ۱ [ب] مندرجہ ذیل میں سے کسی چار (۴) سوالات کے جوابات لکھئے۔

- (۱) آزاد نظم لکھنے کی ابتداء کس سن سے ہوئی؟
- (۲) اردو کی پہلی ”آزاد نظم“ کا نام کیا ہے؟
- (۳) اردو میں کس شاعر کو ”نظم معری“ کا موجد مانتے ہیں؟
- (۴) محمد حسین آزاد کے خیال میں نظم کا دور کہاں سے شروع ہوتا ہے؟
- (۵) کس مغربی ادیب نے نظم کے فروغ میں اہم کردار ادا کیا؟ جو ڈائریکٹر آف تعلیمات تھے؟
- (۶) مجاز نے اردو کے کن رسائل کی ادارت کی؟

۱۴

سوال : ۲ [الف] بیت کے اعتبار سے اردو نظم کی اقسام پر روشنی ڈالئے۔

(یا)

غزل اور نظم کے درمیان بنیادی فرق کو واضح کیجئے۔

۴

سوال : ۲ [ب] مندرجہ ذیل میں سے کسی چار (۴) سوالات کے جوابات لکھئے۔

- (۱) ”نظم جدید کی کروٹیں“ کتاب کے خالق کون ہیں؟
- (۲) ”نذر علی گڑھ“ کے نام سے کس نے نظم لکھی؟
- (۳) کس مغربی ادیب نے آزاد نظم کو ”دو غلی تخلیق“ کا نام دیا ہے؟
- (۴) اردو شاعر مجاز کا اصل نام کیا ہے؟
- (۵) دہلی اُجڑ جانے کے اُجڑنے کے بعد سبھی پریشان حال شعراء کہاں آکر جمع ہوئے؟
- (۶) نظم کو مقصدیت کی طرف گامزن کرنے کے لئے حالی نے کون سی نظم لکھی؟

۱۴

سوال: ۳ [الف] ساحر لدھیانوی کی نظم نگاری پر بحث کیجئے

(یا)

نظیر اکبر آبادی کی نظم شاعری کی خصوصیات بیان کیجئے۔

۳

سوال: ۳ [ب] مندرجہ ذیل میں سے کسی تین (۳) سوالات کے جوابات لکھئے۔

(۱) روٹی پڑا اور مکان کے ساتھ عام شخص کے معاشی مسائل کو کس نے اپنے شعر میں جگہ دی؟

(۲) ”شب قدر“ نامی نظم کس شاعر نے تحریر کی ہے؟

(۳) ”پابند نظم“ کی شروعات ہندوستان میں کس مقام سے ہوئی؟

(۴) ”شاعر مزدور“ کے نام سے کسے یاد کیا جاتا ہے؟

(۵) کس شاعر کو ”اردو ادب کا کیٹس“ کہا گیا ہے؟

۱۴

سوال: ۴ [الف] مندرجہ ذیل عنوان میں سے کسی دو (۲) عنوان پر اپنے خیالات کا اظہار کیجئے۔

(۱) جوش ملیح آبادی کی نظم نگاری

(۲) مولانا الطاف حسین حالی کی نظم نگاری

(۳) کیفی اعظمی کی نظم نگاری

(۴) میراجی کی نظم نگاری

۳

سوال: ۴ [ب] مندرجہ ذیل میں سے کسی تین (۳) سوالات کے جوابات لکھئے۔

(۱) اردو کی پہلی آزاد نظم کے شاعر کون ہیں؟

(۲) ”مسجدِ کانپور کی شہادت“ کس کی تخلیق کردہ ہے؟

(۳) چار مصرعوں والی نظم کو کیا کہتے ہیں؟

(۴) میراجی کا اصل نام کیا ہے؟

(۵) ”عورت“ نامی نظم کے خالق کون ہیں؟

ختم شد۔۔۔

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Que.1 (A) UI અને UG ઇયત્તાપ્રદાનના નિયમો સમજાવો.

14

OR

Que.1 (A) ઇયત્તાપ્રદાનના નિયમોનો ઉપયોગ કરી નીચેની દલીલોની રૂપલક્ષી સાબિતી રચો:

(૧) (X) $(Ax \supset \sim Mx)$

$(\exists X) (Rx \bullet Ax) / (\exists x) (Rx \bullet \sim Mx)$

(૨) (X) $(Kx \supset Rx)$

$(\exists x) (Rx \supset Vx) / (x) (Kx \supset Vx)$

Que.1 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ચાર)

4

- 1 વિધાન માટેના વિધેયરૂપનું અસ્તિત્વલક્ષી ઇયત્તાપ્રદાન ક્યારે સત્ય બને છે?
- 2 અપ્રમાણભૂત દલીલરૂપની વ્યાખ્યા આપો.
- 3 EI ના નિયમનું રૂપ જણાવો.
- 4 વિધેયપરક તર્કશાસ્ત્રમાં સામાન્ય વિધાનોને સમાવતી દલીલ ક્યારે અપ્રમાણભૂત ગણાય?
- 5 UI ના નિયમનું વ્યાપક રૂપ જણાવો.
- 6 રૂપલક્ષી સાબિતીની પ્રમાણભૂતતાની વ્યાપક વ્યાખ્યા જણાવો.

Que. 2 (A) વિશિષ્ટ અને સંબંધક વિધાનોની સમજૂતી આપો.

14

OR

Que. 2 (A) ગણના વિવિધ પ્રકારોની સમજૂતી આપો.

Que. 2 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ચાર)

4

- 1 વિશિષ્ટ સંબંધક વિધાન એટલે શું?
- 2 સમરેખ સંબંધ એટલે શું?
- 3 અસંક્રામક સંબંધ એટલે શું?
- 4 વિધાનનો અસ્તિત્વલક્ષી ભાવાર્થ એટલે શું?
- 5 પૂર્ણવિરોધી વિધાન એટલે શું?
- 6 ધાતગણ એટલે શું?

P. T. O.

Que.3 (A) નીરુપાધિક વિધાનોની વેન આકૃતિ દ્વારા સમજૂતી આપો. 14

OR

Que.3 (A) વેન આકૃતિ દ્વારા સંવિધાનના પ્રમાણની ચકાસણી કરો.

(૧) I - A II

(૨) II- A E E

Que.3 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

- 1 સંવિધાનની તૃતીય આકૃતિ જણાવો.
- 2 સંવિધાનની પ્રથમ આકૃતિ જણાવો.
- 3 નીરુપાધિક સંવિધાન એટલે શું?
- 4 પક્ષપદ કોને કહેવાય છે?
- 5 અંશવિરોધ એટલે શું?

Que. 4 (A) અર્થઘટનપરક વિરોધાભાસોની સમજૂતી આપો. 14

OR

Que. 4 (A) વિધાનપરક તર્કશાસ્ત્રનું સ્વયંતથ્યમુલક તંત્ર સમજાવો.

Que. 4 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

- 1 સ્વાભાવિક ભાષામાં ઉદભવતા વિરોધાભાસોનું કારણ જણાવો.
- 2 સંરચનાપરક પરાભાષા એટલે શું?
- 3 અર્થઘટનપરક પરાભાષા એટલે શું?
- 4 અભિવ્યક્તિની સંપૂર્ણતા એટલે શું?
- 5 નિગનાત્મક સંપૂર્ણતા એટલે શું?

ENGLISH VERSION

Instruction: Figure to the right indicate full marks.

Que.1 (A) Explain the Quantification rules of UI and UG. 14

OR

Que.1(A) Prove the validity of the following arguments.

- (1) (X) (Ax $\supset$ $\sim$ Mx)
($\exists$ X) (Rx $\cdot$ Ax) / ($\exists$ x) (Rx $\cdot$ $\sim$ Mx)
- (2) (X) (Kx $\supset$ Rx)
($\exists$ x) (Rx $\supset$ Vx) / (x) (Kx $\supset$ Vx)

M0008-3

- Que.1 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4**
- 1 When the existential quantification of the predicate form of proposition can be True?
 - 2 Give the definition of Invalid form of Argument?
 - 3 State the form of EI.
 - 4 When an argument with general proposition can be valid in predicate Logic?
 - 5 State the precise formulation of UI.
 - 6 State the precise definition of validity of formal proof.
- Que.2 (A) Explain the particular and General relational proposition. 14**

OR

- Que.2 (A) Explain the various kinds of Set.**
- Que.2 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4**
- 1 What is Particular relational proposition?
 - 2 What is Symmetrical relation?
 - 3 What is Non –Transitive relation?
 - 4 What is Existential import of proposition?
 - 5 What is Contradictory proposition?
 - 6 What is Power set?
- Que.3 (A) Explain the categorical propositions by Venn diagrams. 14**

OR

- Que.3 (A) Examine the validity of the following syllogism by Venn diagram**
- (1) I – A I I
 - (2) II- A E E
- Que.3 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3**
- 1 State the third figure of syllogism.
 - 2 State the first figure of syllogism.
 - 3 What is 'Categorical Syllogism'?
 - 4 What is 'Subject term'?
 - 5 What is 'contraries'?
- Que.4 (A) Explain the Symmetrical Paradoxes. 14**

OR

- Que.4 (A) Explain the Axiom System of Propositional logic.**
- Que.4 (B) Answer the following Question in one or two lines only. (Any Three) 3**
- 1 State the cause of emerging of paradoxes in natural languages.
 - 2 What is Syntactical meta- language?
 - 3 What is Semantical Meta-language?
 - 4 What is Expressive completeness ?
 - 5 What is deductive completeness?

Q-1) (A) Describe in detail the importance of Writing Skill in Language Teaching. (14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Difference of Teaching between L-1 and L-2
- (2) Importance of Dictation in Language Teaching

(B) Answer the following questions-

(3)

- (1) Which two skills are used for 'Expression'?
- (2) What is 'Perception Blindness'?

Q-2) (A) Explain the importance of Methods in Second Language Teaching. (14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Direct Method
- (2) Audio Lingual Method

(B) Answer the following questions-

(3)

- (1) Which Method is known as Prussian Method?
- (2) What is the difference between an Approach and a Method?

Q-3) (A) Describe the importance of Presentation in preparing the syllabus. (14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Selection of Material
- (2) Repetition

M0009-2

(B) Answer the following questions-

(4)

- (1) Enumerate the types of test in Language Teaching.
- (2) How material should be graded after selection?

Q-4) (A) Write a detailed note on Contrastive Analysis.

(14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Mistakes and Errors
- (2) Limitations of Error Analysis

(B) Answer the following questions-

(4)

- (1) What are the normal sources of errors for the second language learners?
- (2) Can errors be considered as a welcome syndrome in the second language Learning? Why?

M.A. (Sem.-2) Examination

409

Indian Culture (Exten. of Ind. Cult.)

April 2019

[Max. Marks : 70]

Time : 2-30 Hours]

- પ્રશ્ન-૧.અ. ઈન્ડોનેશિયામાં પ્રસરેલા હિન્દુ ધર્મ વિષે સમજાવો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન-૧.અ(૧) મલેશિયામાં પ્રસરેલી ભારતીય સંસ્કૃતિ વિષે નોંધ લખો.. 09
- પ્રશ્ન-૧.અ(૨) ઈન્ડોનેશિયાના પ્રાચીન સાહિત્ય પર મહાભારત-રામાયણની અસર વર્ણવો. 09
- પ્રશ્ન-૧.બા) છ માંથી ક્રેઈપણ ચારનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 08
૧. સુવર્ણદ્વીપ કલ્પનું બીજું નામ શું છે ?
 ૨. કઈ પ્રકારની ધાતુ પ્રતિમા મલેશિયાના રાજા ત્રિલોકરાજે બનાવી હતી ?
 ૩. કયા ટાપુઓનો સમાવેશ ઈન્ડોનેશિયામાં થયો છે ?
 ૪. કયો ભારતીય ધર્મ ઈન્ડોનેશિયામાં પ્રસરેલો હતો ?
 ૫. કઈ ભાષા ઈન્ડોનેશિયાની રાષ્ટ્રીયભાષા તરીકે ઓળખાય છે ?
 ૬. કયું પ્રાચીન કાવ્ય પ્રાચીન જાવાઈ ભાષામાં લખાયું છે ?
- પ્રશ્ન-૨.અ. ચીન અને ભારતના પ્રાચીન સંબંધો વર્ણવો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન-૨.અ(૧) ચીનથી ભારત આવેલા બૌદ્ધ યાત્રિકો વિષે સવિસ્તાર નોંધ લખો. 09
- પ્રશ્ન-૨.અ(૨) ચીનનાં બૌદ્ધ ધર્મના વિશિષ્ટ લક્ષણો જણાવો. 09
- પ્રશ્ન-૨.બા) છ માંથી ક્રેઈપણ ચારનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 08
૧. કયા દેશોમાં કપડાના ઉપયોગનો પુરાવો ક્રીટિલના અર્થે શાસ્ત્રમાં મળે છે ?
 ૨. કયો ધર્મ છટ્ટી સદી પહેલા ચીનમાં પ્રચલિત હતો ?
 ૩. બૌદ્ધ ધર્મના પ્રસરણ પહેલા તિબેટમાં કયો ધર્મ પ્રચલિત હતો ?
 ૪. કયા પુરાવજૈણીય પુરાવાઓ ખોતાનમાંથી મળ્યાં છે ?
 ૫. ફાયર આકારના લાકડાના બોર્ડને બીજા કયા નામથી ઓળખાય છે ?
 ૬. કઈ ગુફાઓ તુગ-ફંગમાંથી મળી છે ?
- પ્રશ્ન-૩.અ. તિબેટમાં પ્રસરેલી ભારતીય સંસ્કૃતિ સવિસ્તાર જણાવો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન-૩.અ (૧) મધ્ય એશિયામાંથી મળેલ ભારતીય સંસ્કૃતિના અવશેષોનો પરિચય આપો. 09
- પ્રશ્ન-૩.અ (૨) તિબેટના બૌદ્ધ ધર્મના લક્ષણો નિરૂપો. 09
- પ્રશ્ન-૩.બા) પાંચમાંથી ક્રેઈપણ ત્રણનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 03
૧. મલય દ્વીપકલ્પનું પ્રાચીન નામ જણાવો.
 ૨. ભારતીય સાહિત્યમાં મલય દ્વીપકલ્પના કયા સ્થળોના ઉલ્લેખ છે.
 ૩. કબીજ રાજ્યને ચીનાઓ કયા નામે ઓળખાતા.
 ૪. ફૂનાનની કલા પર કઈ ભારતીય કલાની અસર પડી.
 ૫. કંબુજના ઇતિહાસમાં ઈન્દ્રવર્મા કયા કારણે પસિદ્ધ છે.
- પ્રશ્ન-૪.અ. અફઘાનિસ્તાનમાંથી મળેલ ખરોષ્ટી-હસ્તપ્રત અને અભિલેખ વિષે નોંધ લખો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન-૪.અ(૧) મધ્ય એશિયાના હસ્તપ્રત કેન્દ્રો જણાવો. 09
- પ્રશ્ન-૪.અ(૨) અફઘાનિસ્તાનમાં ભારતીય સંસ્કૃતિના કેન્દ્રો જણાવો. 09
- પ્રશ્ન-૪.બા) પાંચમાંથી ક્રેઈપણ ત્રણનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 03
૧. મધ્ય એશિયામાંથી બૌદ્ધ ધર્મની કઈ શાખાનું સાહિત્ય મળ્યું છે.
 ૨. 'નાવનીતક' નામના ગ્રંથમાં કઈ માહિતી આપેલી છે.
 ૩. બામિયાનની પહાડીમાં કયા ધર્મની મૂર્તિઓ કંડારેલી છે.
 ૪. બામિયાનની ગુફાઓમાં કયા ધર્મના ચિત્રો દોરેલાં છે.
 ૫. કાબુલના મ્યુઝિયમમાં કઈ હસ્તપ્રતો જળવાયેલી છે

M0010-2
ENGLISH VERSION

- 1.A Explain about the Hindu religion spread in Indonesia. 14
Or
- 1.A(i) Write a note on spread of Indian culture in Malaysia. 07
- 1.A(ii) Write a impact of Mahabharata-Ramayana on ancient literature of Indonesia. 07
1. (B) (Any Four out of six) (Answer in one or two lines only) 04
1. What is another name of Swarna Dwip Kalpa (peninsula)?
 2. What is name of metal image prepared by Malaysian Emperor Trilokyaraj?
 3. Which islands are including in Indonesia?
 4. Which Indian Religion was spread in Indonesia?
 5. Which Language is known as National Language of Indonesia?
 6. Which Epic poem written ancient Javai Language?
- 2.A Describe the ancient relation between China and India. 14
Or
- 2.A (i) Write a note briefly on the migrate Buddhist tourist from China to India. 07
- 2.A (ii) Explain the salient features of Buddha Religion in China. 07
2. (B) (Any Four out of six) (Answer in one or two lines only) 04
1. Which countries cloth evidence found in KAUTALIYA ARTHASHASTRA?
 2. Which Religion was popular before 6th century B.C. in CHINA?
 3. Which Religion is popular before Buddhism in Tibet?
 4. What kind of Archeological evidence is found in KHOTAN?
 5. What is known as wooden board shape of FACHER?
 6. Which caves were found in TUN-HAUNG?
- 3.A Describe the Indian Culture spread in Tibet. 14
Or
- 3.A(i) Give an idea of the remains of Indian culture discovered in Central India. 07
- 3.A(ii) Explain the salient features of Buddha religion in Tibet. 07
3. (B) (Any Three out of five) (Answer in one or two lines only) 03
1. Explain the ancient name of Malay Peninsula.
 2. Which Malay Peninsula's places are refers in Indian literature?
 3. Which name is Chinese people know Kamboj?
 4. Which Indian art impact seen in Kunnan art?
 5. What is reason King Indra Verma was Famous in Kamboj history?
- 4.A Write a note on the Kharoshti manuscript and inscription found in Afghanistan. 14
Or
- 4.A Explain the Manuscripts centers of Middle Asia. 07
- 4.B Survey centers of Indian culture in Afghanistan. 07
4. (B) (Any Three out of five) (Answer in one or two lines only) 03
1. Which branch of Buddhism literature found in centrale Asia?
 2. What information is given in Navnitak book?
 3. Which religion sculptures were engraved in Bamiyaan mountainous?
 4. Which religion paintings were drawn in Bamiyaan mountainous?
 5. Which manuscripts were stored in Kabul Musueum?

M.A. (Sem.-2) Examination
409 Geography
Population Geography
April 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) વસ્તીવિષયક ભૂગોળના કાર્યક્ષેત્ર અને અભિગમોની ચર્ચા કરો. ૧૪
- અથવા
- (અ) માલ્થસનો વસ્તીવૃદ્ધિનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
- (બ) ચાર પ્રશ્નોના જવાબ આપો. ૪
- (૧) ભારતમાં આધુનિક વસ્તી ગણતરીની શરૂઆત કયા વર્ષમાં થઈ.
- (૨) કોઈપણ એક વૈશ્વિક સંસ્થાનું નામ આપો, જે વસ્તીકીય આંકડા પુરા પાડે છે.
- (૩) કઈ પદ્ધતિ અંતર્ગત વ્યક્તિ જે તે સ્થળે, હોય ત્યાંજ તેની ગણતરી કરી લેવામાં આવે છે.
- (૪) માલ્થસના મતે અનાજ ઉત્પાદન કયા દરે વધે છે.
- (૫) કુદરતનું ટેબલ મર્યાદિત મહેમાનો માટે છે, તેથી જે વગર આમંત્રણે આવે છે તેમણે અવશ્ય ભૂખે મરવું પડશે. આ કોણે કહ્યું?
- (૬) વિશ્વનો બીજા નંબરનો સૌથી વધુ વસ્તીકીય ખંડ કયો છે?
- ૨ (અ) વસ્તીના બંધારણ પર અસર કરતા સામાજિક, સાંસ્કૃતિક કારણોને વિગતે સમજાવો. ૧૪
- અથવા
- (અ) વિશ્વના વિવિધ ધર્મોના વિતરણ સમજાવો.
- (બ) ખરા - ખોટા જણાવો. (કોઈપણ ચાર) : ૪
- (૧) ૨૦૧૧ના સેન્સસ પ્રમાણે હિમાચલ પ્રદેશમાં સ્ત્રી-પુરુષ પ્રમાણ સૌથી વધુ જોવા મળે છે.
- (૨) વિશ્વના ઘણા દેશો વસ્તીની વિસ્ફોટક પરિસ્થિતિમાંથી પસાર નથી થયા.
- (૩) જાપાનનો ઉંમર જાતિ પિરામીડ વસ્તીકીય ઘટાડો દર્શાવે છે.
- (૪) અવિકસીત દેશના ઉંમર જાતિ પિરામીડમાં આધાર વિસ્તૃત અને સિખર નાનું હોય છે.
- (૫) ૨૦૧૧ના સેન્સસ પ્રમાણે પંજાબમાં સ્ત્રી સાક્ષરતાનું પ્રમાણ સૌથી ઓછું છે.
- (૬) નોર્ડિકજાતિ એ નિગ્રોજાતિના લક્ષણો ધરાવે છે.
- ૩ (અ) વિશ્વના જન્મદર અને મૃત્યુદરના સંદર્ભમાં વસ્તીની ગતિશીલતા પર નોંધ લખો. ૧૪
- અથવા
- (અ) સ્થળાંતરની પ્રક્રિયા અને તરાહ પર ભૌગોલિક નિબંધ લખો.
- (બ) ખરા - ખોટા જણાવો. (કોઈપણ ત્રણ) : ૩
- (૧) ૨૦૧૧ના સેન્સસ પ્રમાણે પંજાબ અને હરિયાણા જેવા સમૃદ્ધ રાજ્યો કરતા 'BIMARU' રાજ્યોમાં સ્ત્રી-પુરુષ પ્રમાણ વધુ સારું છે.
- (૨) બ્રાઝીલન પ્રકારના ક્ષેત્ર ટેકનોલોજીની દૃષ્ટિએ વંચિત છે પણ સંશાધનમાં સમૃદ્ધ છે.
- (૩) ભારતનો સમાવેશ ઇજિપ્તીયન પ્રકારના માનવ સંશાધન પ્રદેશમાં થાય.
- (૪) સ્થળાંતર માટેના કોઈ ચોક્કસ લક્ષ્ય તરફના આકર્ષણને 'Push Factor' કહેવાય.
- (૫) પૂર્વ યુરોપની મુખ્ય સમસ્યા નીચો જન્મદર છે.

- ૪ (અ) ભારતની વસ્તીગણતરીના ઇતિહાસ જણાવો, ૨૦૧૧ની વસ્તીગણતરી દરમ્યાન કઈ નવી માહિતીનો ૧૪ સમાવેશ કર્યો છે તેની ચર્ચા કરો.

અથવા

- (અ) ભારતના સંદર્ભ ઉંમર-જાતિ પિરામીડ અને સાક્ષરતાની ૨૦૧૧ના સેન્સસ પ્રમાણે ચર્ચા કરો.

- (બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો (કોઈપણ ત્રણ) :

૩

- (૧) ભારતની વસ્તીકીય આંકડાની માહિતી માંથી મળે છે.

(અ) સેન્સસ (બ) N.S.S.O. (ક) આપેલ બન્ને

- (૨) રાષ્ટ્રીય વસ્તીકીય રજીસ્ટર વર્ષથી શરૂ થયું.

(અ) ૨૦૦૧ (બ) ૧૯૮૧ (ક) ૨૦૧૧

- (૩) ૨૧મી સદીમાં ભારતની વસ્તીવૃદ્ધિ દરમાં જોવા મળે છે.

(અ) વધારો (બ) ઘટાડો (ક) સ્થિરતા

- (૪) ૨૦૧૧ના સેન્સસ પ્રમાણે ભારતમાં સ્વ-નિર્ભર (૧૫-૬૫ વર્ષ)ની વસ્તીનું પ્રમાણ કુલ વસ્તીમાં ટકા જોવા મળે છે.

(અ) ૩૦ થી ૬૦ (બ) ૬૦ થી ૮૦ (ક) ૮૦ થી વધુ

- (૫) ૨૦૧૧ના સેન્સસમાં બાબતોનો સમાવેશ થયો છે.

(અ) કોમ્પ્યુટર સુવિધા (બ) મોબાઈલ ફોન (ક) આપેલ બન્ને.

M0011-3

ENGLISH VERSION

Population Geography

Time: 2.30Hours

Max.Marks: 70

Q-1(a) Discuss the scope and approaches to the study of Population geography. (14)

OR

Q-1(a) Explain Malthus' theory of Population growth.

Q-1(b) Answer any Four. (04)

1. In which year did the modern census start in India?
2. Name any global agency which provides data on population.
3. In which enumeration method a person presence is noted at the place of his/her presence?
4. As per the Malthus, food production increases in which progression?
5. Who said this "The table of nature is laid for limited number of guests and those who come uninvited must starve"?
6. Which continent has the second largest population in the world?

Q-2(a) Explain socio-cultural causes influencing composition of population in detail. (14)

OR

Q-2(a) Explain the spatial distribution of different religions across the globe.

Q-2(b) 'True' or 'False'. (Any Four) (04)

1. According to Census 2011, Sex ratio is highest in Himachal Pradesh.
2. Many countries of the world have not gone through the explosive stage of the population growth.
3. The age-sex pyramid of Japan illustrates Demographic Deficit.
4. The age-sex Pyramid of underdeveloped countries has broader base and a narrow apex.
5. According to Census 2011, Female literacy rate is minimum in Punjab.
6. Nordic race has attributes of Negroids.

Q-3(a) Write a note on Population dynamics with reference to birth rate and death rate of the world. (14)

OR

Q-3(a) Write a geographical essay on patterns and processes of migration.

Q-3(b) 'True' or 'False'. (Any Three)

(03)

1. According to Census 2011, 'BIMARU' states have better sex-ratio then prosperous states like Punjab and Haryana.
2. Brazilian type population-resource region is technologically deprived but rich in resource.
3. India is in the 'Egyptian type' population-resource region.
4. Push factor is the main factor that attracts Population to a specific destination.
5. Lower birth rate is the main demographic problem of Eastern Europe.

Q-4(a) State the history of Indian census and discuss the new information added in the 2011 census.

(14)

OR

Q-4(a) Discuss the Age-sex pyramid and literacy with reference to Indian census 2011.

Q-4(b) Fill in the blanks choosing the right option (Any Three)

(03)

1. The data source of Indian population is _____.
(1) Census (2) N.S.S.O. (3) Both of them
2. National Population register was introduced in _____.
(1) 2001 (2) 1991 (3) 2011
3. In 21st century the growth rate of Population in India has witnessed a _____.
(1) Increase (2) decline (3) static
4. As per census 2011, India's self-dependent population (15-65years) is _____% of the total Population.
(1) 30 to 60 (2) 60 to 90 (3) More than 90
5. Information about _____ has been included in census 2011.
(1) Computer facility (2) mobile phone (3) Both of them

xxx

M.A. (Sem.-2) Examination

409

Political Science (India's Foreign Policy)

April 2019

[Max. Marks : 70]

Time : 2-30 Hours]

Q. 1. (A) ભારતની વિદેશનીતિના હેતુઓને ચર્ચો.

14

અથવા

ભારતની વિદેશનીતિના સિદ્ધાંતોને ચર્ચો.

Q. 1. (B) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર)

04

1. ભારતની વિદેશનીતિમાં ટેકનોલોજીનું મહત્વ જણાવો.
2. ભારતની વિદેશનીતિમાં આર્થિક વિકાસની ભૂમિકા લખો.
3. ભારતની વિદેશનીતિમાં મૂલ્યોની અગત્યતા સમજાવો.
4. વિદેશનીતિની અગત્યતા જણાવો.
5. સામ્રાજ્યવાદની અસર લખો.
6. રાષ્ટ્રીય સલામતીને સમજાવો.

Q. 2. (A) ભારતની વિદેશનીતિના આંતરિક નિર્ણાયક પરિબલોને ચર્ચો.

14

અથવા

ભારતની વિદેશનીતિના આંતરિક નિર્ણાયક પરિબલ તરીકે રાજકીય પૃથાને વિગતે સમજાવો.

Q. 2. (B) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર)

04

1. વિદેશનીતિમાં સામાજિક માળખાની અગત્યતા સમજાવો.
2. ભારતની વિદેશનીતિમાં વિસ્તારની ભૂમિકા જણાવો.
3. ભારતની વિદેશનીતિમાં કુદરતી સંપત્તિની મહત્તા લખો.
4. ભારતની વિદેશનીતિમાં આર્થિક માળખાની ભૂમિકા સમજાવો.
5. રાષ્ટ્રીય હિત એટલે શું?
6. ભારતની વિદેશનીતિમાં લશ્કરની મહત્તા જણાવો.

Q. 3. (A) ભારતની વિદેશનીતિના બાહ્ય નિર્ણાયક પરિબલોને ચર્ચો.

14

અથવા

ભારતની વિદેશનીતિના બાહ્ય નિર્ણાયક પરિબલ તરીકે આંતરરાષ્ટ્રીય સંગઠનને ચર્ચો.

Q. 3. (B) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ)

03

1. પ્રાદેશિક સંગઠનનું ઉદાહરણ આપો.
2. રાષ્ટ્રસંઘના હેતુઓ જણાવો.
3. સત્તા-માળખાને સમજાવો.
4. વિશ્વ લોકમતને સમજાવો.
5. વિદેશનીતિમાં રાષ્ટ્રીય ચારિત્ર્યનું મહત્વ સમજાવો.

Q. 4. (A) ભારતની વિદેશનીતિમાં નિર્ણય ઘડતરની પ્રક્રિયાને વિગતે સમજાવો.

14

અથવા

ભારતની વિદેશનીતિની નિર્ણય ઘડતરની પ્રક્રિયામાં સંસદની ભૂમિકાને વિગતે ચર્ચો.

Q. 4. (B) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ)

03

1. ભારતની વિદેશનીતિમાં નિર્ણય ઘડતરની પ્રક્રિયામાં રાજકીય પક્ષોની અગત્યતા જણાવો.
2. નિર્ણય ઘડતરની પ્રક્રિયાનું મહત્વ જણાવો.
3. ભારતની વિદેશનીતિમાં નિર્ણય ઘડતરની પ્રક્રિયામાં કારોબારીની ભૂમિકા સમજાવો.
4. ભારતની વિદેશનીતિમાં નિર્ણય ઘડતરની પ્રક્રિયામાં બિન- રાજકીય પરિબલોની અગત્યતા જણાવો.
5. ભારતના વિદેશ મંત્રી કોણ છે?

M00/2-2
POL-409 INDIA'S FOREIGN POLICY

Q-1(A) Discuss the objectives of India's foreign policy. 14

OR

Q-1(A) Discuss the principles of India's foreign policy.

Q-1(B) Answer in short: (Any Four out of Six) 04

- 1 State the importance of technology in India's foreign policy.
- 2 Write the role of economic development in India's foreign policy.
- 3 Describe the importance of values in India's foreign policy.
- 4 State the importance of foreign policy.
- 5 Write the effect of Imperialism.
- 6 Describe the nation security.

Q-2(A) Discuss the domestic deterrents of India's foreign policy. 14

OR

Q-2(A) Explain in detail the political system as domestic deterrents of India's foreign policy.

Q-2(B) Answer in short: (Any Four out of Six) 04

- 1 Describe the importance of social factors in foreign policy.
- 2 State the role of area in India's foreign policy.
- 3 Write the importance of natural source in India's foreign policy.
- 4 Describe the role of economic structure in India's foreign policy.
- 5 What is nation interest?
- 6 State the importance of army in India's foreign policy.

Q-3(A) Discuss the external deterrents of India's foreign policy. 14

OR

Q-3(A) Discuss the International organization as external deterrents of India's foreign policy

Q-3(B) Answer in short: (Any Three out of Five) 03

- 1 Give the example of regional organization.
- 2 state the objectives of the league of nations.
- 3 Describe the power structure.
- 4 Describe the world public opinion.
- 5 Describe the importance of nation character in foreign policy.

Q-4(A) Explain in detail the Decision making process in India's foreign policy. 14

OR

Q-4(A) Discuss in detail the role of parliament as decision making process in India's foreign policy.

Q-4(B) Answer in short: (Any Three out of Five) 03

- 1 Write the importance of political parties as decision making process in India's foreign policy
- 2 State the importance of decision making process.
- 3 Describe the role of cabinet as decision making process in India's foreign policy.
- 4 State the importance of non- political factors as decision making process in India's foreign policy.
- 5 Who is the foreign minister in India?

M.A. (Diaspora & Migration) (Sem.-2) Examination

Core 409

Translational Linguistic Identities

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

Q.1.A. Write a detailed note on 'language and region' in the Indian diaspora. 20

OR

Q.1.B. Explain the term 'mother-tongue retention' with examples from the Indian diaspora.

Q.2.A. Analyze the major themes of *Shores Far Away*. 20

OR

Q.2.B. Write a detailed note on the theories of origin of 'Creoles'.

Q.3.A. Write Short Notes on ANY ONE of the following: 1x7 = 7

1. Racism in *Mississippi Masala*
2. Creolization and Decreolization
3. Language as unifier for immigrants

Q.3.B. Answer briefly ANY FOUR of the following: 2x4 = 8

1. Define 'pidgin'.
2. Jay
3. 'Black Africa', according to Idi Amin.
4. Define 'creole'.
5. Illegal Immigrants in *Shores Far Away*
6. Unified Punjabi identity

M013-2

Q.4. Choose the correct alternative **ANY FIFTEEN** from those given below: 1x15 = 15

1. The Hebrew word 'pidjom' meant _____.
 - a. trade
 - b. barber
 - c. money
 - d. business
2. _____ are analytic and lack complexity in their sound systems.
 - a. Creoles
 - b. Languages
 - c. Pidgins
 - d. Linguistics
3. Pidgins and creoles are _____ languages.
 - a. old
 - b. complex
 - c. phonetic
 - d. young
4. Idi Amin made it mandatory for Asians to leave Uganda as he wanted Africa to be a _____.
 - a. New Africa
 - b. Rich Africa
 - c. Black Africa
 - d. Developed Africa
5. During the British Rule, many Indians were sent to Uganda to _____.
 - a. Build a railroad
 - b. Teach English
 - c. Begin Business
 - d. Work in factories
6. Kinnu could not find a match for Meena because of her _____.
 - a. Height
 - b. Weight
 - c. Complexion
 - d. Age
7. _____ hopes to return to Kampala.
 - a. Kinnu
 - b. Jay
 - c. Meena
 - d. Demetrius
8. The language that provides a creole with most of its vocabulary is called _____.
 - a. mother tongue
 - b. acrolect
 - c. Pidgin
 - d. Lexifier language
9. _____ has/have not been given enough importance in the study of creoles.
 - a. Etymology
 - b. English dialects
 - c. Semantics
 - d. Verbs

M0/3-3

10. *Shores Far Away* portrays the plight of _____.
- a. Illegal immigrant
 - b. Kidnapped children
 - c. Smuggler
 - d. differently-abled people
11. Most of the migrants in *Shores Far Away* are from _____.
- a. Gujarat
 - b. Bihar
 - c. Punjab
 - d. Kerala
12. _____ are about 'what we might become'.
- a. Nations
 - b. People
 - c. Relationships
 - d. Identities
13. _____ is a better term than Indian diaspora.
- a. Indian migrations
 - b. Indian diasporas
 - c. Universal Diaspora
 - d. Universal migration
14. The last state to be formed in India is _____.
- a. Puducherry
 - b. Uttarakhand
 - c. Telangana
 - d. Jharkhand
15. _____ has the largest number of Gujaratis.
- a. USA
 - b. Australia
 - c. UK
 - d. Canada
16. Who is the director of the film *Mississippi Masala*?
- a. Gurinder Chadha
 - b. Subhash Ghai
 - c. Karan Johar
 - d. Mira Nair
17. *Shores Far Away* is the true story of the thousands of Indians who attempt to smuggle themselves across borders into _____ every year.
- a. USA
 - b. Africa
 - c. Europe
 - d. South East Asia

X ————— X

M.A. (Sem.-2) Examination

410

Prakrit (Darshan Shashtra-Jain)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

પ્રશ્ન-1 અ નીચેનામાંથી કોઇપણ ચાર ગાથા સમજાવો.

14

- 1 ણિકમ્મા અટ્ઠગુણા કિંચૂણા ચરમદેહદો સિદ્ધા।
લોયગ્ગઠિદા ણિચ્ચા ઉપ્પાદવયેહિં સંજુહ્ણતા।।
- 2 ગહપરિણયાણ ધમ્મો પુગ્ગલજીવાણ ગમણસહયારી।
તોયં જહા મચ્છાણં ગચ્છંતા ણેવ સો ણેહ।।
- 3 મિચ્છતાવિરદિપમાદજોગકોધાદઓ થ વિણ્ણેયા।
પણ પણ પણદસ તિય ચદુ તમસો ભેદા દુ પુવ્વસ્સ।।
- 4 પયડિઠિદિઅણુભાગપ્પદેસભેદાદુ ચદુવિધો બંધો।
જોગા પયડિપદેસા ઠિદિઅણુભાગા કસાયદો હોંતિ।।
- 5 વદસમિદીગુત્તીઓ ધમ્માણુપિહા પરીસહજઓ ય।
ચારિતં બહુભેયા ણાયવ્વા ભાવસંવરવિસેસા।।
- 6 મા મુજ્ઝહ મા રજ્જહ મા દૂસહ ઇટ્ઠણિદ્ઠઅટ્ઠેસુ।
થિરમિચ્છહ જહ ચિત્તં વિચિત્તઙ્ગાણપ્પસિદ્ધિર।।

પ્રશ્ન-1 બ નીચેના શબ્દ સમજાવો.

04

અલોગાગાસ, રયણત્તય, ઘાઙ્કમ્મ, બંધ

પ્રશ્ન-2 અ નીચેનામાંથી કોઇપણ ચાર ગાથા સમજાવો.

14

- 1 ધમ્મેણ પરિણદપ્પા અપ્પા જદિ સુદ્ધસંપયોગજુદો।
પાવદિ ણિવ્વાણસુહં સુહોવજુતો વ સગ્ગસુહં।।
- 2 ભંગવિહૂણો ય ભવો સંભવપરિવજ્જિદો વિણાસો હિ।
વિજ્જદિ તસ્સેવ પુણો ઠિદિસંભવણાસસમવાઓ।।
- 3 હીણો જદિ સો આદા તણ્ણાણમચેદણં ણ જાણાદિ।
અહિઓ વા ણાણાદો ણાણેણ વિણા કહં ણાદિ।।
- 4 ઉદયગદા કમ્મંસા જિણવરવસહેહિં ણિયદિણા ભણિયા।
તેસુ વિમૂઢો રત્તો દુટ્ઠો વા બંધમણુભવદિ।।
- 5 જં તવ્કાલિયમિદરં જાણદિ જુગવં સમંતદો સવ્વં।
અત્થં વિચિત્તવિસમં તં ણાણં ખાઙ્કયં ભણિયં।।47

P.T.O.

- 6 મોહેણ વ રાગેણ વ દોસેણ વ પરિણદ જીવસ્સ।
જાયદિ વિવિહ બંધો તમ્હા તે સંખવડદવા।।84

પ્રશ્ન-2 બ નીચેના શબ્દ સમજાવો.

04

સરાગચરિત્તં, ખાઙ્ગણાણ, સુદકેવલિ, અદિંદિયણાણ

પ્રશ્ન-3 અ જીવદ્રવ્ય વિશે વિસ્તારથી લખો

14

અથવા

દ્વંકનોંધ લખો

1 પુદ્ગલ

2 કાલ

પ્રશ્ન-3 બ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો..

03

- 1 દર્શન કેટલાં પ્રકારના છે? કયાં કયાં?
- 2 કેવળીને જ્ઞાન અને દર્શનનો ઉપયોગ કેવી રીતે હોય છે ?
- 3 ગુણસ્થાન કેટલાં છે ?

પ્રશ્ન-4 અ જ્ઞાન અને જ્ઞેય વિશે વિસ્તારથી સમજાવો

14

અથવા

દ્વંકનોંધ લખો

- 1 શુભ અશુભ શુદ્ધ ઉપયોગ વિશે સમજાવો
- 2 ઉત્પાદ વ્યય અને ધ્રોવ્ય વિશે સમજાવો

પ્રશ્ન-4 બ નીચેના વાક્યો સાચા છે કે ખોટા છે તે જણાવો

03

- 1 જમના ઘાતિકર્મો નાશ પામ્યાં છે તેમનું સુખ ઉત્કૃષ્ટ છે.
- 2 જમને વિષયોમાં રતિ છે તેમને દુઃખ સ્વાભાવિક છે
- 3 દેવો પણ દેહની વેદનાથી પીડાઈને વિષયોમાં રમે છે.

X — X

M.A. (Sem.-2) Examination
410 EA & EB
Urdu (Short Stories & Manto)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

نوٹ : سوالیہ پرچے میں درج نمبر ہی جوابی پرچے پر تحریر کریں۔ تمام سوالات لازمی ہیں اور ان کے مارکس بائیں جانب درج ہیں۔
سوال : ۱ [الف] اردو میں افسانہ نگاری کے فن پر اپنے خیالات کا اظہار کیجئے۔

۱۴

(یا)

اردو میں افسانے کی ابتداء اور ارتقاء کا خالہ پیش کیجئے۔

۴

سوال : ۱ [ب] مندرجہ ذیل میں سے کسی چار (۴) سوالات کے جوابات لکھئے۔

(۱) کس افسانہ نگار کے افسانوں میں بھنسی اور نفسیاتی رجحانات زیادہ نمایاں ہیں؟

(۲) ”کوکھ چلی“ افسانے کے خالق کا نام کیا ہے؟

(۳) ”استعارے“ کس کے افسانوں کا مجموعہ ہے؟

(۴) ”خارستان و گلستان“ افسانہ کس نے لکھا ہے؟

(۵) ”سڈریلا“ افسانے کے خالق کون ہیں؟

(۶) ”اندو“ راجندر سنگھ بیدی کے کس افسانے کی ہیروئین ہے؟

۱۴

سوال : ۲ [الف] اپنی ذرا تھ اشک کی افسانہ نگاری کے محاسن بیان کیجئے۔

(یا)

اردو افسانے کے اجزائے ترکیبی بیان کیجئے۔

۴

سوال : ۲ [ب] مندرجہ ذیل میں سے کسی چار (۴) سوالات کے جوابات لکھئے۔

(۱) ”آخری آدمی“ افسانے کے خالق کون ہیں؟

(۲) ”ودایاں“ افسانے کا خالق کون ہے؟

(۳) ”کفن دفن“ کس کا افسانہ ہے؟

(۴) ”بند مٹھی میں جگنو“ افسانہ کس کا تخلیق کردہ ہے؟

(۵) ”ابن الوقت“ کس ادیب کا تخلیق کردہ ناول ہے؟

(۶) مرزا حامد اللہ بیگ کے مطابق اردو کا پہلا افسانہ نگار کون ہے؟

۱۴

سوال: ۳ [الف] جدید اردو افسانہ کیا ہے؟ اس کے فنی لوازمات کا احاطہ کیجئے۔

(یا)

”جو گیند رپال بحیثیت افسانہ نگار“ اس موضوع پر سیر حاصل بحث کیجئے۔

۳

سوال: ۳ [ب] مندرجہ ذیل میں سے کسی تین (۳) سوالات کے جوابات لکھئے۔

- (۱) ”ڈوبتی پہچان“ افسانے کے خالق کون ہیں؟
- (۲) کس افسانہ نگار نے اپنی ادبی زندگی کا آغاز پنجابی شاعری سے کیا؟
- (۳) ”ہیر و شیماسے پہلے“ کس ادیب کا افسانہ ہے؟
- (۴) ”کاروانہ افسانہ“ کے کتاب کے مصنف کون ہیں؟
- (۵) ”کرشن چندر اردو افسانے کی روایت کا ایک ایسا لائق احترام نام ہے جو ذہنوں میں برابر سوال اٹھاتا رہیگا۔“ یہ کس کا قول ہے؟

۱۴

سوال: ۴ [الف] مندرجہ ذیل عنوان میں سے کسی دو (۲) عنوان پر لکھئے۔

- (۱) عصمت چغتائی بحیثیت افسانہ نگار
- (۲) کرشن چندر کی افسانہ نگاری
- (۳) ندیم احمد قاسمی کی افسانہ نگاری
- (۴) انتظار حسین کی افسانہ نگاری

۳

سوال: ۴ [ب] مندرجہ ذیل میں سے کسی تین (۳) سوالات کے جوابات لکھئے۔

- (۱) افسانہ ”لال باغ“ کا موضوع کیا ہے؟
- (۲) کرشن چندر کا ناول ”ایک گدھے کی سرگزشت“ کس رسالے میں قسط وار شائع ہوا؟
- (۳) ”نیا افسانہ“ نامی کتاب کس ادیب نے تخلیق کی ہے؟
- (۴) اوپنیر ناتھ اشک کا ”جدائی کے شام کے گیت“ کی صنف کیا ہے؟
- (۵) ”نقوش“ کس ادیب کا اردو میگزین ہے؟

--- ختم شد ---

☆ نوٹ: تمام سوالات لازمی اور نمبر مساوی ہیں۔

سوال نمبر ۱ (الف) اردو افسانہ نگاری کے فن پر اپنے خیالات کا اظہار کیجیے۔

۱۴

یا

اردو افسانے کے اجزائے ترکیبی پر سیر حاصل بحث کیجیے۔

۰۴

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی چار)

(۱) افسانے کی کیا تعریف بیان کی جاتی ہے؟ (۲) اردو کا پہلا افسانہ نگار کون ہے؟ (۳) منٹو کے کن افسانوں پر مقدمہ دائر کیا گیا؟

(۴) 'داستان سے افسانے تک' کے مصنف کون ہیں؟ (۵) منٹو کا کونسا افسانہ فرضی نام سے شائع ہوا؟ (۶) 'دھواں' کس کا افسانہ ہے؟

۱۴

سوال نمبر ۲ (الف) اردو افسانے کی ابتداء و ارتقاء پر روشنی ڈالئے۔

یا

راجندر سنگھ بیدی اور سعادت حسن منٹو کے افسانوں کا موازنہ کیجیے۔

۰۴

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی چار)

(۱) کس افسانوی مجموعے کو حکومت نے ضبط کر لیا تھا؟ (۲) 'چھوٹی موٹی' کس کی تخلیق ہے؟ (۳) مغربی مختصر افسانے کا مسوجد کون ہے؟

(۴) 'اردو افسانہ روایت اور مسائل' کس کی تصنیف ہے؟ (۵) 'انگارے' کس سن میں شائع ہوا؟ (۶) 'جلاوطن' کس کا افسانہ ہے؟

۱۴

یا

عصمت چغتائی کی افسانہ نگاری کا تفصیلی جائزہ لیجیے۔

۰۳

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کنہیں تین)

(۱) 'سوز و غم' کس کا افسانہ ہے؟ (۲) 'کفن' کس کا افسانہ ہے؟ (۳) 'پہا' کا خالق کون ہے؟ (۴) 'دانہ و دام' کس کی تخلیق ہے؟

۱۴

سوال نمبر ۳ (الف) مندرجہ ذیل سے کنہیں دو پر مختصر نوٹ لکھئے۔

(۱) حیات اللہ انصاری کی افسانہ نگاری (۲) پریم چند کی افسانہ نگاری

(۳) کرشن چندر کی افسانہ نگاری (۴) انتظار حسین کی افسانہ نگاری

۰۳

(ب) صحیح جوڑیاں بنا کر لکھئے۔

ب

الف

(۱) نیا افسانہ..... (a) فرمان فتح پوری

(۲) اردو نثر کا فنی ارتقاء..... (b) وقار عظیم

(۳) اردو افسانہ..... (c) گوپی چند نارنگ

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Que.1 (A) ગાંધીજીના સત્યાગ્રહના ખ્યાલની સમજૂતી આપો. 14

OR

Que.1 (A) ગાંધીજીના અહિંસાના ખ્યાલની પ્રસ્તુતતા સમજાવો.

Que.1 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 ગાંધીજીના મતે 'ઈશ્વર' શબ્દનો અર્થ શું છે?
- 2 ગાંધીજી અનુસાર ઈશ્વર સગુણ છે કે નિર્ગુણ?
- 3 વ્યવહારિક આદર્શવાદ એટલે શું?
- 4 ગાંધીજીના રાજકીય વિચારોના પાયાના આદર્શો કયા છે?
- 5 ગાંધીજી અનુસાર અહિંસા એટલે શું?
- 6 ગાંધીજીના મતે સર્વોદય એટલે શું?

Que. 2 (A) કે.સી.ભટ્ટાચાર્ય અનુસાર તત્ત્વજ્ઞાનનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો. 14

OR

Que. 2 (A) કે.સી.ભટ્ટાચાર્યનો નિષેધ અંગેનો ખ્યાલ સમજાવો.

Que. 2 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 ભટ્ટાચાર્ય અનુસાર જ્ઞેયનું તત્ત્વજ્ઞાન એટલે શું?
- 2 ભટ્ટાચાર્ય અનુસાર લાગણીની પરમસત્તા એટલે શું?
- 3 ભટ્ટાચાર્ય અનુસાર તત્ત્વજ્ઞાનના વિભાગો જણાવો.
- 4 ભટ્ટાચાર્ય અનુસાર 'સ્વ'ના મુખ્ય ત્રણ ભાગ જણાવો.
- 5 ભટ્ટાચાર્ય અનુસાર માનસિક આત્મપરકતા એટલે શું?
- 6 ભટ્ટાચાર્યના તત્ત્વજ્ઞાનીય સિદ્ધાંતનું નામ જણાવો.

Que.3 (A) ડો.રાધાકૃષ્ણનનો અંતઃસ્ફૂરણા અને તર્ક અંગેનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો. 14

OR

Que.3 (A) જો.કૃષ્ણમૂર્તિનું 'સ્વ'નું વિશ્લેષણ સમજાવો.

P.T.O.

- Que.3 (B)** નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3
- 1 ડો.રાધાકૃષ્ણન જ્ઞાનના કયા ત્રણ પ્રમાણો સ્વીકારે છે?
 - 2 ડો.રાધાકૃષ્ણન અનુસાર પ્રકૃતીવાદી અવેજી ધર્મો કયા છે?
 - 3 ડો.રાધાકૃષ્ણન અનુસાર જ્ઞાનમીમાંસાત્મક અવેજી ધર્મોમાં કઈ વિચારધારાઓનો સમાવેશ થાય છે?
 - 4 જે. કૃષ્ણમૂર્તિ અનુસાર મનનું પરિવર્તન એટલે શું?
 - 5 જે.કૃષ્ણમૂર્તિ અનુસાર જીવનનું ધ્યેય શું છે?

- Que. 4 (A)** ડો.આંબેડકરનો નવ્ય બૌદ્ધવાદ સમજાવો. 14

OR

- Que. 4 (A)** ઈકબાલનો જીવાત્મા અથવા સ્વનો ખ્યાલ સમજાવો.

- Que. 4 (B)** નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3
- 1 "FREEDOM FOR THE KNOWN" પુસ્તકના લેખક કોણ છે?
 - 2 "એનીહિલેસન ઓફ કાસ્ટ" પુસ્તકના લેખક કોણ છે?
 - 3 ઈકબાલ અનુસાર કાલાતીત અનુભવ એટલે શું?
 - 4 નિત્સે અને ઈકબાલના ચિંતનમાં શું ભેદ છે?
 - 5 બર્ગસાં અને ઈકબાલના ચિંતન વચ્ચે શું ભેદ છે?

ENGLISH VERSION

Instruction: Figure to the right indicate full marks.

- Que.1 (A)** Explain Gandhiji's concept of Satyagraha. 14

OR

- Que.1 (A)** Explain the Relevance of Gandhiji's concept of Non-Violence.

- Que.1 (B)** Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4

- 1 What is the meaning of the word "God" according to Gandhiji?
- 2 According to Gandhiji, The God is Saguna or Nirguna?
- 3 What is Practical Idealism?
- 4 What is basic ideas of Gandhiji's Political theory?
- 5 What is Non-Violence according to Gandhiji?
- 6 What is Sarvodaya according to Gandhiji?

M0023-3

Que.2 (A) Clarify the Nature of Philosophy according to K.C.Bhattacharya. 14

OR

Que.2 (A) Explain the concept of Negation according to K.C. Bhattacharya.

Que.2 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4

- 1 What is Philosophy of Object according to Bhattacharya?
- 2 What is Absolute Feeling according to Bhattacharya?
- 3 State the Branches of Philosophy according to Bhattacharya.
- 4 State the Three main parts of Self according to Bhattacharya.
- 5 What is Psychic Subjectivity according to Bhattacharya?
- 6 State the name of Bhattacharya's philosophical theory.

Que.3 (A) Clarify the Dr. Radhakrishnan's concept of Intuition and Reason. 14

OR

Que.3 (A) Explain J.Krishnamurthi's Analysis of the Self.

Que.3 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3

- 1 Which three Pramana of Knowledge are accepted by Dr. Radhakrishnan?
- 2 What are the Naturalistic substitute religions according to Dr. Radhakrishnan?
- 3 Which Ideologies are included the Epistemological substitutes of religions according to Dr. Radhakrishnan?
- 4 What is the Transformation of Mind according to J.Krishnamurthi?
- 5 What is the Aim of Life according to J. Krishnamurthi?

Que.4 (A) Explain the Ambedkar's Neo- Buddhism. 14

OR

Que.4 (A) Explain the Iqbal's concept of 'Self'.

Que.4 (B) Answer the following Question in one or two lines only. (Any Three) 3

- 1 Who is the author of "Freedom from the Known"?
- 2 Who is the author of 'Annihilation of Cast'?
- 3 What is the time transcending experience according to Iqbal?
- 4 What is the difference between Philosophy of Nietzsche and Philosophy of Iqbal?
- 5 What is the difference between Philosophy of ~~Bergson~~ and Philosophy of Iqbal?

Bergson

P.T.O.

0204M0023-4

M.A. (Sem.-2) Examination

410 EA

Philosophy (Indian & Western Aesthetics)

April 2019

Candidate's Seat No : _____

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Que.1 (A) ભારતીય સૌંદર્યશાસ્ત્રનો પરિચય આપો.

14

OR

Que.1 (A) સૌંદર્યશાસ્ત્રનું લક્ષણ અને સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.

Que.1 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ચાર)

4

1 કલાની પદ્ધતિ એટલે શું?

2 કલાનું ઉપાદાન શું છે?

3 'કલા' એટલે શું?

4 'સૌંદર્યશાસ્ત્ર' એટલે શું?

5 'સુંદર' એટલે શું?

6 'કલા અનુભૂતિ' એટલે શું?

Que. 2 (A) ભરતના નાટ્યશાસ્ત્રનો પરિચય આપો.

14

OR

Que. 2 (A) ભરતના રસ સિદ્ધાંતનો પરિચય આપો.

Que. 2 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ચાર)

4

1 'રસ' એટલે શું?

2 રસના પ્રકારો જણાવો.

3 'ભાવ' એટલે શું?

4 'વિભાવ' એટલે શું?

5 'અનુભાવ' એટલે શું?

6 'અભિનવભારતી' ગ્રંથના લેખક કોણ છે?

Que.3 (A) આનંદવર્ધનના ધ્વનિવિચારનું નિરૂપણ કરો.

14

OR

Que.3 (A) ક્ષેમેન્દ્રના ઔચિત્ય સિદ્ધાંતની સમજૂતી આપો.

Que.3 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

- 1 'ગુણ સિદ્ધાંત'ના પુરસ્કર્તા કોણ છે?
- 2 ધ્વનિના પ્રકારો જણાવો.
- 3 'વક્રોક્તિ સિદ્ધાંત'ના પુરસ્કર્તા કોણ છે?
- 4 'વક્રોક્તિ' એટલે શું?
- 5 રસવર્ણોના નામ જણાવો.

Que. 4 (A) એરીસ્ટોટલના કલા સિદ્ધાંતનો પરિચય આપો. 14

OR

Que. 4 (A) કાન્તનું સૌંદર્યશાસ્ત્ર સમજાવો.

Que. 4 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

- 1 'પોએટીક્સ' ગ્રંથના લેખક કોણ છે?
- 2 'રિ-પબ્લિક' ગ્રંથના લેખક કોણ છે?
- 3 પ્લેટો અનુસાર 'અનુકરણ' એટલે શું?
- 4 એરીસ્ટોટલ અનુસાર અનુકરણ એટલે શું?
- 5 'ક્રિટિક ઓફ જજમેન્ટ' પુસ્તક ના લેખક કોણ છે?

ENGLISH VERSION

Instruction: Figure to the right indicate full marks.

Que.1 (A) Give Introduction to Indian Aesthetics. 14

OR

Que.1 (A) Clarify the definition and nature of aesthetics.

Que.1 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4

- 1 What is the method of Art?
- 2 What is the content of Art?
- 3 What is 'Art'?
- 4 What is Aesthetics?
- 5 What is 'Beauty'?
- 6 What is Art experience?

P.T.O.

Que.2 (A) Give introduction to Bharta's Natyasastra. 14

OR

Que.2 (A) Give introduction to Bharta's theory of Rasa.

Que.2 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4

- 1 What is 'Rasa'?
- 2 State the kinds of Rasa.
- 3 What is Bhava?
- 4 What is Vibhava?
- 5 What is Anubhava?
- 6 Who is the author of 'Abhinavbharti'?

Que.3 (A) State the Anandvardharna's theory of Dhvani. 14

OR

Que.3 (A) Explain Kshemendra's theory of Auchitya.

Que.3 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3

- 1 Who propounded the theory of Guna?
- 2 State the kinds of Dhvani.
- 3 Who Propounded the theory of Vakrokti?
- 4 What is 'Vakrokti'?
- 5 State the name of Rasavarnas.

Que.4 (A) Give introduction to Aristotle's theory of Art. 14

OR

Que.4 (A) Explain Kant's Aesthetics.

Que.4 (B) Answer the following Question in one or two lines only. (Any Three) 3

- 1 Who is the author of 'Poetics'?
- 2 Who is the author of 'Re-Public'?
- 3 What is 'Imitation' according to Plato?
- 4 What is Imitation according to Aristotle?
- 5 Who is the author of 'Critique of Judgement'?

Q-1) (A) Explain Language as a Social Phenomenon.

(14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Language and Social Values
- (2) Language , Culture and Society

(B) Answer the following questions-

(4)

- (1) What is meant by 'Speech-Community'?
- (2) Enumerate the types of Formal languages.

Q-2) (A) Explain the variables that occur in languages due to social variations.

(14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Imitation and Escapism
- (2) Variables due to Age and Occupation

(B) Answer the following questions-

(3)

- (1) How a gender variation is depicted in ancient Indian Literature?
- (2) Enumerate the levels of Linguistic Change.

Q-3) (A) What steps should be taken for language planning to stop extinction of a language? (14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Levels of endangered languages
- (2) Importance of Script and Grammar in Language planning

P.T.O.

M0024-2

(B) Answer the following questions-

(4)

(1) Which are the main causes for language extinction?

(2) What happens when a language dies?

Q-4) (A) What is Bilingualism and Multilingualism? Discuss Individual and Societal Bilingualism with examples.

(14)

OR

Write short notes on the following-

(1) Pidgin and Creole

(2) Code Mixing

(B) Answer the following questions-

(3)

(1) What is meant by 'Lingua Franca'?

(2) Speakers of which age-group use Slang more?

M.A. (Sem.-2) Examination

410

Indian Culture (Indian Philosophy)

April 2019

[Max. Marks : 70]

Time : 2-30 Hours]

- પ્રશ્ન-૧. અ. વૈશેષિક દર્શનનો પરમાણુવાદ સમજાવો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન-૧. અ (૧) ન્યાય દર્શનમાં સ્વીકારેલ પ્રમાણો વિષે નોંધ લખો. 09
- પ્રશ્ન-૧. અ (૨) પૂર્વમીમાંસાના સાહિત્ય વિષે માહિતી આપો. 09
- પ્રશ્ન-૧. બ. છ માંથી કોઈપણ ચારનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 08
૧. ન્યાય દર્શન રચનાર કોણ હતાં ?
 ૨. કેટલા પ્રકારના જ્ઞાન ન્યાય દર્શનમાં જોવા મળે છે ?
 ૩. ન્યાય સૂત્રના કેટલા પ્રકાર છે ?
 ૪. વૈશેષિક દર્શનના રચયિતા કોણ હતા ?
 ૫. વૈશેષિક દર્શન નામ કેમ આપવામાં આવ્યું ?
 ૬. ઉપનિષદની પ્રમાણભૂત ગ્રંથ કયો છે ?
- પ્રશ્ન-૨. અ. 'વેદાંત' શબ્દનો અર્થ સમજાવી, વેદાંતના સંપ્રદાયો વિશે નોંધ લખો. 18
- પ્રશ્ન-૨. અ (૧) રામાનુજાચાર્યનો વિશિષ્ટા દ્વૈતવાદ વર્ણવો. 09
અથવા
- પ્રશ્ન-૨. અ (૨) શંકરાચાર્યના માયાવાદની સમીક્ષા કરો. 09
- પ્રશ્ન-૨. બ. છ માંથી કોઈપણ ચારનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 08
૧. શંકરાચાર્યનો મહત્વનો ગ્રંથ કયો છે ?
 ૨. રામાનુજનો કયો સિદ્ધાંત જાણીતો છે ?
 ૩. મીમાંસા સૂત્રનાં રચયિતા કોણ હતા ?
 ૪. જૈન તત્ત્વજ્ઞાન અનુસાર મોક્ષ શું છે ?
 ૫. બીજા તત્ત્વ અનુસાર કયા ચાર સત્યો અજ્ઞાન પર આધારિત છે ?
 ૬. ચાર્વકનું બીજું નામ શું છે ?
- પ્રશ્ન-૩. અ. વલ્લભાચાર્યના શુદ્ધદ્વૈતવાદનો ચર્ચા કરો 18
અથવા
- પ્રશ્ન-૩. અ (૧) માધ્વાચાર્ય દ્વૈતવાદન વિષે માહિતી આપો. 09
અથવા
- પ્રશ્ન-૩ અ (૨) જૈનદર્શનમાં કર્મ અને મોક્ષ વિષે નોંધ લખો. 09
- પ્રશ્ન-૩. બ. છ માંથી કોઈપણ ત્રણનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 03
૧. પ્રત્યક્ષ પ્રમાણના પ્રકારો જણાવો.
 ૨. ન્યાયશાસ્ત્રમાં સાચું વાક્ય બનાવવા કઈ ચાર બાબતો ગણાવી છે.
 ૩. વૈશેષિક દર્શનનો મુખ્ય સિદ્ધાંત જણાવો.
 ૪. વેદાંતની શાખાઓ શેના આધારે રચાયેલી છે.
 ૫. બ્રહ્માનંદની કઈ ટીકા વેદાંતની સમજણ માટે અગત્યની છે.
- પ્રશ્ન- ૪ અ. બીજા ધર્મની મુખ્ય શાખાઓનો પરિચય આપો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન- ૪ અ (૧) જૈનદર્શનની એનેકાવાદની વિભાવના સ્પષ્ટ કરો. 09
- પ્રશ્ન- ૪ અ (૨) ચાર્વક દર્શનના સિદ્ધાંતો વિષે નોંધ લખો. 09
- પ્રશ્ન- ૪. બ. છ માંથી કોઈપણ ત્રણનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 03
૧. બુદ્ધનાં વચનોનાં પાંચ વિકાસ (સંગ્રહ)માં શેની માહિતી છે.
 ૨. બીજા દર્શન અને જૈન દર્શન વચ્ચે કયું સામ્ય છે.
 ૩. જૈન દર્શનમાં કયા તત્ત્વોનો સ્વીકાર કરેલો છે.
 ૪. જૈન દર્શનનાં પાંચ મહાવ્રતો જણાવો.
 ૫. જૈન દર્શનમાં મોક્ષ મેળવવાની મુખ્ય ચાવી કઈ બતાવી છે.

ENGLISH VERSION

1. A. Describe the atomic theory in Vaisheshik System. 14
Or
- 1.A (i) Write a note on the Pramanas accepted in Nyaya Philosophy. 07
- 1.A (ii) Give the information about the literature of Purva Mimasa. 07
1. (B) (Any Four out of six) (Answer in one or two lines only). 04
1. Who is the composer of Nyaya Darshan?
 2. How many types of knowledge (GYAN) in Nyaya Darshan?
 3. How many division of Nyay Sutra? & Describe it.
 4. Who is the composer of Vaisheshik Darshana?
 5. Why given the name of Vasheshik Darshana?
 6. Which authentic Scripture of Upanishad?
- 2.A. Explain the meaning of the word 'Vedanta' and write about main schools of Vedanta. 14
Or
- 2.A (i) Explain about Ramanuajancarya's Vishistavaita vada. 07
- 2.A (ii) Write the review on Shankracharya Mayavaad. 07
- 2.(B) (Any Four out of six) (Answer in one or two lines only). 04
1. Which important Scripture of Shankaracharya?
 2. Which Ramanuj doctrine is well known?
 3. Who is the composer of Mimsa Sutra?
 4. What is Moksha (Emancipation) according Jain Philosophy?
 5. Which four truths based of Knowledge according to Buddha Philosophy?
 6. What is another name of Charvak?
3. A Discuss about the Vallabhacharya's Shuddvaita vaad. 14
Or
- 3.A (i) Give information about Madhvacarya's Dvaita vaad. 07
- 3.A (ii) Write a note on karma and moksha theory in Jaina. 07
3. (B) (Any Three out of five) (Answer in one or two lines only) 03
1. Explain the types of Pratyaksha Pramana.
 2. What are four things to make true sentence in Nyayashastra?
 3. Explain the main principle of Vaishvika darshana.
 4. What basis branches of Vedanta created?
 5. Which criticism of Brahmanada is important to understand Vedanta?
- 4.A Give the information about main schools of Buddhist Philosophy. 14
Or
- 4.A(i) Explain the concept of Anekantavada in Jaina philosophy. 07
- 4.A (ii) Write a note on the Principles of Charvaka phiolsophy. 07
4. (B) (Any Three out of five) (Answer in one or two lines only) 03
1. Which information given in five collection of Buddha's Vachana?
 2. What similarity seen in Buddhism and Jainism?
 3. Which elements are accepted in Jainism?
 4. Explain the five mahavrata's(fast) of Jainism?
 5. Which is main key to obtain salvation in Jainism?

M.A. (Sem.-2) Examination

410

Geography (Regional Geography of India)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

1. A Discuss the 'Northern Plains' of Physiographic Regions of India with Suitable Examples. 14

Or

1.A Briefly explain the drainage patterns of India and mention the different characteristics between the rivers which drain Northern India and those drain the Peninsular India. 14

1. B Any four out of six. 04

1. Which State is the largest producer of Rice in India?

- a. Andhra Pradesh
- b. Punjab
- c. West Bengal
- d. Bihar

2. Mongoloid race is predominantly found in:

- a. West Europe
- b. East Asia
- c. North America
- d. East Africa

3. The rank of Indian Railway Network among the countries of the World is :

- a. First
- b. Second
- c. Third
- d. Fourth

4. Which of the following is associated with the Cotton Textile Industry?

- a. Pune
- b. Coimbatore
- c. Varanasi
- d. Chandigarh

5. Bhima river is major tributary of the:

- a. Indus River
- b. Mahanadi River
- c. Krishna River
- d. Kaveri River

6. Mc Mohan Line is an international boundary between:

- a. India and Bangladesh
- b. India and Nepal
- c. India and China
- d. France and Spain

2. A Briefly describe the types of agriculture and critically explain the agricultural regions by S. S. Randhawa. 14

Or

2. A Examine the salient features and problems of Indian agriculture with suitable examples. 14

2. B Any four out of six. 04

1. Radcliffe Line is an international boundary between:
 - a. India and Pakistan
 - b. India and Myanmar
 - c. India and China
 - d. France and Germany
 2. Which one of the following is not related to Plantation Agriculture?
 - a. Tea Cultivation
 - b. Coffee Cultivation
 - c. Rubber Latex Production
 - d. Soyabean Cultivation
 3. The best-suited soil for cotton cultivation is;
 - a. Sandy soil
 - b. Loamy soil
 - c. Regur soil
 - d. Laterite soil
 4. Which one of the following U.T. State is dominated by tribal population?
 - a. Daman and Diu
 - b. Dadra and Nagar haveli
 - c. Lakshadweep
 - d. Delhi
 5. Which one of the Indian states has the maximum number of common borders with other Indian states?
 - a. Uttar Pradesh
 - b. Rajasthan
 - c. Telangana
 - d. Madhya Pradesh
 6. Which one of the following attributes is not a measure of Human Development?
 - a. Life expectancy
 - b. Per capita income
 - c. Literacy
 - d. Sex-Ratio
3. A Briefly discuss the salient features of Indian industries and explain the major Industrial Regions of India. 14
- Or**
3. A Examine the importance of road transportation of India in industrial and regional development of India. 14
3. B Any three out of five. 03
1. Which one of the states is the leading one in terms of total fish catch?
 - a. Gujarat
 - b. West Bengal
 - c. Tamil Nadu
 - d. Andhra Pradesh
 2. Which one of the following is considered non-renewable resource?
 - a. Animal Resource
 - b. Water Resource
 - c. Forest Resource
 - d. Coal Resource
 3. Who evolved the method of measurement of agriculture efficiency?
 - a. R. I. Singh

M0026-3

- b. S. P. Chatterjee
 - c. Enayat Ahmad
 - d. S. S. Bhatia
4. Which one of the following is an ideal combination for the establishment of heavy industries?
- a. Coal – Cotton – Bank
 - b. Coal – Electricity – Market
 - c. Coal – Electricity – Bank
 - d. Coal – Iron – Water
5. Which state of India is the largest producer of Soyabean?
- a. Maharashtra
 - b. Uttar Pradesh
 - c. Rajasthan
 - d. Madhya Pradesh

4. A Discuss the 'Biological characteristics' in population structure of India with suitable examples. 14

Or

4. A Discuss the types of migration in India with suitable examples. 14

4. B Any three out of five. 03

1. Which state of India is the largest producer of Wheat?
 - a. Haryana
 - b. Uttar Pradesh
 - c. Punjab
 - d. Gujarat
2. Which state of the highest productivity of Wheat per hectare?
 - a. Uttar Pradesh
 - b. Gujarat
 - c. Punjab
 - d. Madhya Pradesh
3. Which one of the following is the deepest sea ports in India?
 - a. Mumbai
 - b. Chennai
 - c. Pradip
 - d. Kandla
4. Which one of the following gives the correct sequence of ports south to north the western coast of India?
 - a. Kandla, Mumbai, Mangalore, Kochi
 - b. Porbandar, Marmagao, Mangalore, Kochi
 - c. Kochi, Mangalore, Okha, Marmagao
 - d. Kochi, Mangalore, Marmagao, Okha
5. Arrange the following river systems of India in sequence from South to North:
 - a. Mahanadi – Godavari – Krishna – Kaveri
 - b. Mahanadi – Krishna – Godavari – Kaveri
 - c. Kaveri – Krishna – Godavari – Mahanadi
 - d. Kaveri – Godavari – Krishna – Mahanadi

P.T.O.

M0026 - 31

Candidate's Seat No. _____

Gujarat University
MA / MSc Sem. II - Examination 2019
GEO410: Regional Geography of India

[Time: 02:30 Hours]

[Max. Marks: 70]

1. A ભારતનાં પાકૃતિક વિભાગોમાં 'ઉત્તરના મેદાનો'ની યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે ચર્ચા કરો. 14
- Or
1. A ભારતની 'અપવાહ પ્રણાલી' (Drainage System) ઓને દ્વંકમાં સમજાવો અને ઉત્તર ભારતમાં વહેતી નદીઓ 14
અને દ્વીકલ્પીય ભારતમાં વહેતી નદીઓ વચ્ચેની ભિન્ન લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
1. B નીચેઆપેલ છ પ્રશ્નો પૈકી ચારનાં જવાબ આપો. 04
- ભારતમાં સૌથી વધુ ડાંગરનું ઉત્પાદન ક્યાં એક રાજમાં થાય છે?
 - આંધ્ર પ્રદેશ
 - પંજાબ
 - પશ્ચિમ બંગાળ
 - બિહાર
 - મોંગોલોઈડ માનવ પ્રજાતિ મુખ્યત્વે જોવા મળે છે.
 - પશ્ચિમ યુરોપ
 - પૂર્વ એશિયા
 - ઉત્તર અમેરિકા
 - પૂર્વ આફ્રિકા
 - વિશ્વનાં દેશોમાં ભારતીય રેલ્વે નેટવર્કનો દરરજો ક્યાં ક્રમે છે?
 - પ્રથમ
 - બીજો
 - ત્રીજો
 - ચોથો
 - નીચેનામાંથી ક્યાં એકનો સબંધ સુતરાઉ કાપડ ઉદ્યોગથી છે?
 - પુણે
 - કોઈમ્બતુર
 - વારાણસી
 - ચંદીગઢ
 - ભીમા નદી કઈ એકની મુખ્ય ઉપનદી છે?
 - સિંધુ નદી
 - મહાનદી
 - કિર્ણા નદી
 - કાવેરી નદી
 - 'મેક મોહન લાઈન' ક્યાં બે દેશો વચ્ચે છે?
 - ભારત અને બાંગ્લાદેશ
 - ભારત અને નેપાળ
 - ભારત અને ચીન

M0026-5

d. ફ્રાંસ અને સ્પેન

2. A કૃષિનાં પ્રકારોને ટૂંકમાં વર્ણવો અને એસ. એસ. રંધાવાએ આપેલ ભારતનાં કૃષિકીય પ્રદેશોને 14 વિવેચનાત્મ રીતે સમજાવો.

Or

2. A ભારતીય કૃષિની લાક્ષણિકતાઓ અને સમસ્યાઓને યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે ચકાસો. 14

2. B નીચેઆપેલ છ પ્રશ્નો પૈકી ચારનાં જવાબ આપો. 04

1. 'રેડક્લીફ લાઈન' ક્યાં બે દેશો વચ્ચે છે?
 - a. ભારત અને પાકિસ્તાન
 - b. ભારત અને મ્યાનમાર
 - c. ભારત અને ચીન
 - d. ફ્રાંસ અને જર્મની
2. નીચેનામાંથી કઈ એક બગીચાની ખેતી નથી?
 - a. ચાની ખેતી
 - b. કોફીની ખેતી
 - c. રબ્બર લેટેક્સ ઉત્પાદન
 - d. સોયાબીનની ખેતી
3. કપાસની ખેતી માટે સૌથી અનુકૂળ જમીન કઈ છે?
 - a. રેતાળ જમીન
 - b. ગોરાડું જમીન
 - c. રેગુર જમીન
 - d. લેટેરાઈટ જમીન
4. નીચેનામાંથી ક્યાં એક કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ રાજ્યમાં આદિવાસી પ્રભુત્વ વધુ છે?
 - a. દમન અને દીવ
 - b. દાદરા અને નગર હવેલી
 - c. લક્ષદ્વીપ
 - d. દિલ્હી
5. ભારતનાં નિમ્નલિખિત રાજ્યોમાંથી ક્યાની અન્ય રાજ્યો સાથેની સર્વાધિક સામાન્ય છે?
 - a. ઉત્તર પ્રદેશ
 - b. રાજસ્થાન
 - c. તેલંગાના
 - d. મધ્ય પ્રદેશ
6. નીચેઆપેલ લક્ષણોમાંથી કયું માનવ વિકાસનો માપદંડ નથી?
 - a. આયુષ્ય
 - b. પ્રતિ માથાદીઠ આવક
 - c. સાક્ષરતા
 - d. સ્ત્રી-પુરુષ પ્રમાણ

P. T. O.

3. A ભારતીય ઉદ્યોગોની લાક્ષણિકતોને ટૂંકમાં ચર્ચો અને ભારતનાં મુખ્ય ઔદ્યોગિક પ્રદેશોને સમજાવો. 14

Or

3. A ભારતમાં રોડ પરિવહનના મહત્વને ભારતનાં ઔદ્યોગિક અને પ્રાદેશિક વિકાસમાં ચકાસો. 14

3. B નીચેઆપેલ પાંચ પ્રશ્નો પૈકી ત્રણનાં જવાબ આપો.

03

1. નીચેનામાંથી કયું એક રાજ્ય માછલી પકડવામાં સૌથી આગળ છે?
 - a. ગુજરાત
 - b. પશ્ચિમ બંગાળ
 - c. તમિલનાડુ
 - d. આન્ધ્ર પ્રદેશ
2. નીચેનામાંથી કયું એક અનવીનીકરણીય સંસાધન કહેવાય છે?
 - a. પશુ સંસાધન
 - b. જળ સંસાધન
 - c. જંગલ સંસાધન
 - d. કોલસા સંસાધન
3. કૃષિ કાર્યક્ષમતાની પદ્ધતિ કોને વિકસિત કરી હતી?
 - a. આર. એલ. સિંહ
 - b. એસ. પી. ચેટરજી
 - c. એનાયત એહમદ
 - d. એસ. એસ. ભાટિયા
4. ભારી ઉદ્યોગોની સ્થાપના માટે નીચેનામાંથી કયું સંયોજન આદર્શ છે?
 - a. કોલસો - કપાસ - બેક
 - b. કોલસો - વીજળી - બજાર
 - c. કોલસો - વીજળી - બેક
 - d. કોલસો - લોખંડ - પાણી
5. ભારતનું કયું રાજ્ય સોયાબીનનું સૌથી વધુ ઉત્પાદન કરે છે?
 - a. મહારાષ્ટ્ર
 - b. ઉત્તર પ્રદેશ
 - c. રાજસ્થાન
 - d. મધ્ય પ્રદેશ

4. A ભારતમાં વસ્તીના માળખામાં તેની જૈવિક લાક્ષણિકતાઓ'ને યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે વર્ણવો.

14

Or

4. A ભારતમાં સ્થળાંતરના પ્રકારોની યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે ચર્ચા કરો.

14

4. B નીચેઆપેલ પાંચ પ્રશ્નો પૈકી ત્રણનાં જવાબ આપો.

03

1. ભારતનું કયું રાજ્ય ઘઉંનું સૌથી વધુ ઉત્પાદન કરે છે?
 - a. હરિયાણા
 - b. ઉત્તર પ્રદેશ
 - c. પંજાબ
 - d. ગુજરાત
2. ભારતના કયાં રાજ્યમાં ઘઉંની પ્રતિ હેક્ટર મહત્તમ ઉત્પાદકતા છે?
 - a. ઉત્તર પ્રદેશ
 - b. ગુજરાત
 - c. પંજાબ

M0026-7

- d. મધ્ય પ્રદેશ
3. નીચેનામાંથી કયું એક ભારતનું સૌથી ઊંડું બંદર છે?
- a. મુંબઈ
- b. ચેન્નાઈ
- c. પારાદીપ
- d. કંડલા
4. નીચેનામાંથી ભારતના પશ્ચિમ કિનારામાં દક્ષિણ થી ઉત્તરમાં આવેલ બંદરોનો કયો એક ક્રમ સાચો છે?
- a. કંડલા, મુંબઈ, મેંગલોર, કોચી
- b. પોરબંદર, માર્માગાવ, મેંગલોર, કોચી
- c. કોચી, મેંગલોર, ઓખા, માર્માગાવ
- d. કોચી, મેંગલોર, માર્માગાવ
5. ભારતનાં નીચેઆપેલામાંથી નદીતંત્રોને દક્ષિણ થી ઉત્તરનાં ક્રમમાં ગોઠવો.
- a. મહાનદી - ગોદાવરી - કૃષ્ણા - કાવેરી
- b. મહાનદી - કૃષ્ણા - ગોદાવરી - કાવેરી
- c. કાવેરી - કૃષ્ણા - ગોદાવરી - મહાનદી
- d. કાવેરી - ગોદાવરી - કૃષ્ણા - મહાનદી

X — X

M.A. (Sem.-2) Examination

410

Political Science (Comparative Politics)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

POL-410- Concept and Process in Comparative Politics

Q. 1. (A) સંસ્કૃતિ અને રાજકીય સંસ્કૃતિને વિગતે ચર્ચો.

14

અથવા

રાજકીય સંસ્કૃતિના પ્રકારોને વિગતે સમજાવો.

Q. 1. (B) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર)

04

1. રાજકીય સંસ્કૃતિને સમજાવો.

2. નાગરિક સંસ્કૃતિના લક્ષણો જણાવો.

3. રાજકીય સંસ્કૃતિના લક્ષણો લખો.

4. સંસ્કૃતિનું મહત્વ સમજાવો.

5. સહભાગી સંસ્કૃતિની વ્યાખ્યા આપો.

6. રાજકીય સંસ્કૃતિને અસર કરતાં પરિબલો જણાવો.

Q. 2. (A) રાજકીય સામાજીકરણની મુખ્ય સંસ્થાઓને વિગતે ચર્ચો.

14

અથવા

રાજકીય સામાજીકરણની અગત્યતા સમજાવો.

Q. 2. (B) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર)

04

1. સામાજીકરણનું મહત્વ જણાવો.

2. રાજકીય સામાજીકરણની વ્યાખ્યા આપો.

3. સામાજીકરણના કાર્યો લખો.

4. રાજકીય સામાજીકરણમાં પ્રચાર માધ્યમની ભૂમિકા જણાવો.

5. રાજકીય સામાજીકરણમાં રાજકીય પક્ષોની મહત્તા જણાવો.

6. રાજકીય સામાજીકરણના મહત્વના પરિબલો જણાવો.

Q. 3. (A) રાજકીય વિકાસને વિગતે ચર્ચો.

14

અથવા

લ્યુશિયન પાર્ઠના મતે રાજકીય વિકાસને ચર્ચો.

Q. 3. (B) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ)

03

1. વિકાસને સમજાવો.

2. રાજકીય વિકાસને સમજાવો.

3. રાજકીય વિકાસના લક્ષણો જણાવો.

4. લ્યુશિયન પાર્ઠના મતે ઓળખની કટોકટી એટલે શું?

5. રાજકીય વિકાસનું મહત્વ જણાવો.

Q. 4. (A) આધુનિકરણના મુખ્ય પરિબલોને ચર્ચો.

14

અથવા

રાજકીય આધુનિકરણના પરિબલ તરીકે અગ્ર વર્ગને ચર્ચો.

Q. 4. (B) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ)

03

1. રાજકીય આધુનિકરણમાં લશ્કરનું મહત્વ જણાવો.

2. આધુનિકરણની વ્યાખ્યા આપો.

3. શહેરીકરણને સમજાવો.

4. નોકરશાહી એટલે શું?

5. આધુનિકરણના લક્ષણો જણાવો.

P.T.O.

X ———— X

2468

M0027-2

POL-410 Concepts and Process in Comparative Politics

Q-1(A) Discuss in detail the culture and political culture. 14

OR

Q-1(A) Explain in detail the Types of political culture.

Q-1(B) Answer in short: (Any Four out of Six) 04

1 Describe the political culture.

2 State the characteristics of civil culture.

3 Write the characteristics of political culture.

4 Describe the importance of culture.

5 Define the participatory culture.

6 State the effective factors of political culture.

Q-2(A) Discuss in detail the main agencies of political socialization. 14

OR

Q-2(A) Explain the importance of political socialization.

Q-2(B) Answer in short: (Any Four out of Six) 04

1 state the importance of socialization.

2 Define the political socialization.

3 Write the function of socialization.

4 State the role of media in political socialization.

5 State the importance of political parties in political socialization.

6 State the importance factors of political socialization.

Q-3(A) Discuss in detail the political development. 14

OR

Q-3(A) Discuss the political development according to Lucian Pye.

Q-3(B) Answer in short: (Any Three out of Five) 03

1 Describe the development.

2 Describe the political development

3 State the characteristics of political development:

4 What is crisis of Identity view of Lucian pye?

5 State the importance of political development.

Q-4(A) Discuss the main factors of modernization. 14

OR

Q-4(A) Discuss the elite class as factor of political Modernization.

Q-4(B) Answer in short: (Any Three out of Five) 03

1 State the importance of army in political modernization.

2 Define the modernization

3 Describe the urbanization

4 What is bureaucracy?

5 State the characteristic of modernization.

✕ ————— ✕

P.T.O.

M.A. (Diaspora & Migration) (Sem.-2) Examination

Ele 410 B

Major Indian Diaspora

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

Q 1a) Did Gandhi's philosophies bring a gradual moral evolution in humankind? Explain.

Or

(Marks 20)

Q. 1b) How did the Satyagrah struggle in South-Africa prove to be successful and for how many years did it last?

Q. 2 a) State the vision of Gandhi through Hind-Swaraj.

(Marks 20)

Or

Q. 2 b) Who were the Indentured labourers and what role did Gandhi play in their life?

Q. 3 a) Write short note on **ANY ONE** of the following:-

(Marks 7)

1. The title '**Mahatma**'
2. Ahimsa.
3. Sharirshram.
4. Indentured labourers

Q. 3 b) Answer briefly **ANY-FOUR** of the following:-

(Marks 8)

1. What do you understand by home rule?
2. Name Gandhi's eleven vows with Hindi names.
3. How did Gandhi reach South Africa and what was his purpose?
4. Who was the only British on the side of Gandhi who agreed with Gandhi and for what?
5. When and where was the first Satyagrah movement started?
6. What brought transformation in South-Africa?

Q. 4 Choose the correct alternative **ANY FIFTEEN** from those given below:-

1x15=15

1. Gandhiji's book Hind Swaraj was first written in _____
a) Hindi b) English

M0028-2

c) Gujarat

d) Marathi

2) According to Gandhi western civilization is unhealthy for _____

a) India

b) own virtue

c) Britishers

d) world

3) Moral behaviour according to Gandhi is mastery over _____

a) mental status

b) body

c) mind

d) identity

4) Gandhi's primary purpose was to eliminate violence from _____

a) private and public

b) Africa and India

c) India and London

d) None of the above

5) Gandhiji believed in what type of nationalism?

a) Indian nationalism

b) Nationalism

c) Secular Nationalism

d) All the above

6) Gandhi stayed in Africa from _____ to _____ years to liberate the people there.

a) 1893-1914

b) 1857-1917

c) 1813-1919

d) 1863-1914

7) Gandhi was massacred by _____

a) Vinobha Bhave

b) Nathuram Godse

c) Martin Luther King Jr.

d) Jayprakash Narayan

8) When did Gandhi return to India for Indian freedom struggle?

a) 1907

b) 1911

c) 1914

d) 1917

M0028-3

9) What does the word swadeshi mean?

- a) Self proclaimed
- b) self made
- c) Locally made
- d) hand made

10) From where did Satyagrah start first _____

- a) Fiji
- b) South Africa
- c) Sabarmati Ashram
- d) Bardoli.

11) When did Gandhiji warn the people to face the worse.

- a) 1945
- b) 1911
- c) 1937
- d) 1907

12) Which year was pivotal for the labourers' shuffling from coal mines to plantation?

- a) 1914
- b) 1917
- c) 1913
- d) 1907

13) Fearlessness means _____

- a) Sarvatra Bhayawarjana
- b) Aswad
- c) Sharirshrama
- d) Aparigraha

14) Ahimsa is not the way a coward does but some one who fights _____

- a) cowardly
- b) bravely
- c) with swords
- d) with words

15) Aparigraha means _____

- a) Non-possession
- b) non-chantable
- c) Non-perishable
- d) Non-futile

16) What is the opposite of Ahimsa?

P.T.O.

10028-4

a) Love

b) Poverty

c) Himsa

d) Nonviolence

17) Brahmacharya means control of _____

a) senses

b) tongue

c) limbs

d) self

x ————— x

M.A. (Sem.-2) Examination

411 EA

Prakrit (History of Prakrit Literature)

April 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

પ્રશ્ન-૧અ તરંગવતીકથાનો વિસ્તૃત પરિચય આપો.

14

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો.

1 કુવલયમાલા કહા

2 ધૂર્તાખ્યાન

પ્રશ્ન-૧બ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

04

1 સમરાઇચકહામાં મુખ્ય નાયકના કેટલાં ભવનું વર્ણન છે ?

2 વસુદેવહિણી નો આધાર ગ્રંથ લખો.

3 નમ્મયાસુંદરીકહા ના મુખ્ય પાત્રોના નામ લખો.

4 વસુદેવ હિણી અને વસુદેવહિણી મજ્જિમખંડના કર્તાનું નામ લખો.

પ્રશ્ન- 2અ પ્રાકૃત મુક્તક કાવ્ય વિશે વિસ્તારથી લખો

14

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો.

1 ઉસાણિરુદ્ધ

2 સેતુબન્ધ

પ્રશ્ન- 2બ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

04

1 ગઉડવહોના કર્તાનું નામ લખો.

2 કંસવહો માં કેટલાં સર્ગ છે?

3 વજ્રાલગ્નમાં કેટલી વજ્રાઓ છે?

4 કંસવહો નો આધાર ગ્રંથ લખો.

પ્રશ્ન- ૩અ પ્રાકૃત કથાકોશોનો સંક્ષિપ્ત ચિતાર આપો

અથવા

P.T.O

ટૂંકનોંધ લખો.

- 1 સંવેગ રંગશાળા
- 2 આખ્યાનક મણિકોશ વૃત્તિ

પ્રશ્ન-3 બ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

૦૩

- 1 કહાણયકોસનો રચના સમય જણાવો.
- 2 કહારયણકોસના કર્તાનું નામ લખો
- 3 ઉવએસમાલાના કર્તાનું નામ લખો.

પ્રશ્ન- 4અ પ્રાકૃત ચરિત્ર સાહિત્યની વિસ્તૃત રૂપરેખા આપો.

૧૪

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો.

- 1 મહાવીર ચરિયં
- 2 ચઉપન્નમહાપુરિસચરિયં

પ્રશ્ન- 4બ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

૦૩

- 1 પઉમચરિયંનો આધાર ગ્રંથ જણાવો.
- 2 પાસનાહચરિયંના કર્તા અને રચના સમય જણાવો.
- 3 જુગાઇજિણિંદચરિયંનો રચનાસમય અને કર્તાનું નામ જણાવો

M.A. (Sem.-2) Examination
411 EA Urdu (Rubac) & EB (Rubacayat)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

نوٹ : سوالیہ پرچے میں درج نمبر ہی جوابی پرچے پر تحریر کریں۔ تمام سوالات لازمی ہیں اور ان سبھی کے مارکس بائیں جانب درج ہیں۔

۱۴

سوال : ۱ [الف] اردو کی مختلف اصنافِ سخن کا مع مثال جائزہ لیجئے۔

(یا)

اردو میں رباعی کی ابتداء اور ارتقاء پر اپنے سیر حاصل بحث کیجئے۔

۴

سوال : ۱ [ب] مندرجہ ذیل میں سے کسی چار (۴) سوالات کے جوابات لکھئے۔

- (۱) رباعی بنیادی طور پر کس ملک کی صنفِ سخن ہے؟
- (۲) امجد حیدر آبادی نے شاعری کی ابتداء کس شاعر کے دیوان کے مطالعے سے شروع کی؟
- (۳) رباعی کے لئے ”بجز ہزج“ کے کل کتنے اوزان مخصوص ہیں؟
- (۴) ”رعنائی سخن“ کس شاعر کی رباعیات کا مجموعہ ہے؟
- (۵) جوش کی شاعری ان کے ذہنی ارتقاء کا آئینہ ہے؟ یہ کس کا قول ہے؟
- (۶) اہل عرب نے کسے گونگا کہا ہے؟

۱۴

سوال : ۲ [الف] رباعی کیا ہے؟ اسکی تعریف بیان کرتے ہوئے اس کے فن اور ہیئت پر روشنی ڈالئے۔

(یا)

رباعی کے مروجہ مختلف اوزان سے متعارف کیجئے۔

۴

سوال : ۲ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی چار)

- (۱) رکن میں رباعی کا پہلا شاعر کسے مانا گیا ہے؟
- (۲) رباعی کی بحر میں کس شاعر نے نظمیں کہی ہیں؟
- (۳) فراق گورکھپوری کا اصل نام کیا ہے؟
- (۴) ”زندہ سرمد“ کے نام سے کس رباعی گویا دیا جاتا ہے؟
- (۵) ”غزلستان“ کس کا تخلیقی کردہ ہے شعری مجموعہ ہے؟
- (۶) ”رباعیات امجد“ کا اولین مجموعہ امجد نے کہاں سے شائع کر دایا؟

۱۴

سوال: ۳ [الف] رباعیات امجد کی خصوصیات پر روشنی ڈالئے۔

(یا)

رباعیات اقبال کے محاسن بیان کیجئے۔

۳

سوال: ۳ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی تین)

- (۱) سنسکرت میں رباعی سے ملتی جلتی چیز کو کیا کہتے ہیں؟
- (۲) ”رعنائی سخن“ کس کی رباعیوں کا مجموعہ ہے؟
- (۳) رباعیات امجد میں کُل کتنی رباعیاں شامل ہیں؟
- (۴) ”غزل ہماری تہذیب کے سانچے میں ڈھلی ہے“ یہ کس ادیب کا قول ہے؟
- (۵) رباعی کو انگریزی میں کس نام سے موسوم کیا جاتا ہے؟

۱۴

سوال: ۴ [الف] مندرجہ ذیل عنوان میں سے کسی دو (۲) عنوان پر لکھئے۔

- (۱) میر انیس کی رباعیات
- (۲) الطاف حسین حالی کی رباعیات
- (۳) فراق گورکھپوری کی رباعیات ”روپ“ کے حوالے سے
- (۴) جوش ملیح آبادی کی رباعیات

۳

سوال: ۴ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی تین)

- (۱) اساتذہ نے رباعی کو کتنے شعبوں میں تقسیم کیا ہے؟
- (۲) ”چکنے پات“ نائی رباعیاں کا مجموعہ کس شاعر نے ترتیب دیا ہے؟
- (۳) جوش کا کلام لفظوں کی انمول اور بے مثال قوس قزح ہے؟ یہ کس نے کہا ہے؟
- (۴) رباعی میں ”شجرہ اُخرب“ کسے کہتے ہیں؟
- (۵) امجد نے ”گلستانِ سعدی“ کا ترجمہ کس نام سے کیا؟

--- ختم شد ---

☆ نوٹ: تمام سوالات لازمی اور نمبر مساوی ہیں۔

سوال نمبر ۱ (الف) رباعی کی تعریف بیان کرتے ہوئے اس کی ہیئت پر روشنی ڈالئے۔

۱۴

یا

اردو رباعی کے موضوعات اور مضامین پر روشنی ڈالئے۔

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی چار)

۰۴

(۱) 'اردو رباعیات' کس کی تصنیف ہے؟ (۲) رباعی ابتداء میں کس نام سے جانی جاتی تھی؟ (۳) رباعی کے لغوی معنی کیا ہوتے ہیں؟

(۴) رباعی کے لیے کوئی بحر مخصوص ہیں؟ (۵) رباعی کے کونسے مصرعے میں قافیہ نہیں ہوتا؟ (۶) رباعی کو کون ناموں سے پہچانا جاتا ہے؟

سوال نمبر ۲ (الف) اردو میں رباعی کی ابتداء اور ارتقاء پر اظہار خیال کیجئے۔

۱۴

یا

سید امجد کی رباعیات کا تفصیلی جائزہ لیجئے۔

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی چار)

۰۴

(۱) رباعی کے کونسے مصرعے ہم قافیہ ہوتے ہیں؟ (۲) فراق کا نام کیا تھا؟ (۳) رباعی مستزاد کسے کہتے ہیں؟

(۴) دکن میں رباعی کا پہلا شاعر کون ہے؟ (۵) مصحفی کی کتنی رباعیاں دست یاب ہیں؟ (۶) 'آیات و نعمات' کے خالق کون ہیں؟

سوال نمبر ۳ (الف) جوش کی رباعیات کا تفصیلی جائزہ لیجئے۔

۱۴

یا

اکبر الہ آبادی کی رباعیات پر تبصرہ کیجئے۔

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی چار)

۰۴

(۱) سلیم پانی پتی نے کسے 'زندہ سرمد' کہا ہے؟ (۲) جوش کے پہلے شعری مجموعے کا کیا نام ہے؟ (۳) جوش کا نام کیا تھا؟

(۴) رباعی نضی سے کیا مراد ہے؟ (۵) انیس کی سن پیدائش کیا ہے؟

سوال نمبر ۴ (الف) مندرجہ ذیل سے کہیں دو پر مختصر نوٹ لکھئے۔

۱۴

(۱) اردو قصیدہ (۲) اردو غزل (۳) اقبال کی رباعیات (۴) فراق کی رباعیات

(ب) مندرجہ ذیل سے کوئی ایک رباعی کو سمجھائیے۔

۰۴

(۲) تیرے شیشے میں باقی نہیں ہے ؟

بتا کیا تو میرا ساقی نہیں ہے ؟

سمندر سے ملے پیاسے کو شبنم

بجلی ہے، یہ رزاقی نہیں ہے

(۱) تیرے سینے میں دم ہے دل نہیں ہے

تیرا دل گرمی محفل نہیں ہے

گزر جا عقل سے آگے کے اے نور!

چراغِ راہ ہے منزل نہیں ہے

સૂચના : પ્રત્યેક પ્રશ્નના ગુણ તેની જમણી બાજુએ લખેલા છે.

પ્રશ્ન-૧. (અ) નૈયાયિકોના સત્ય અંગેનો ખ્યાલ સમજાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૧. (અ) નૈયાયિકો અનુસાર જ્ઞાનનું પ્રામાણ્ય સ્વતઃ છે કે પરતઃ એ ચર્ચો.

પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૪)

- (૧) જ્ઞાનના પ્રામાણ્ય અંગે સાંખ્યોનો મત શું છે ?
- (૨) જ્ઞાનના પ્રામાણ્ય અંગે બૌદ્ધોનો મત શું છે ?
- (૩) જ્ઞાનના પ્રામાણ્ય અંગે મીમાંસકોનો મત શું છે ?
- (૪) જ્ઞાનના પ્રામાણ્ય અંગે નૈયાયિકોનો મત શું છે ?
- (૫) સ્વતઃ પ્રામાણ્ય એટલે શું ?
- (૬) પરતઃ પ્રામાણ્ય એટલે શું ?

પ્રશ્ન-૨. (અ) મીમાંસકોનો સત્ય અંગેનો ખ્યાલ સવિસ્તર સમજાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨. (અ) બૌદ્ધોના સત્ય અંગેના ખ્યાલની વિગતે સમજૂતી આપો.

પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૪)

- (૧) મીમાંસકો અનુસાર સ્વતઃ પ્રામાણ્યનો અર્થ શું છે ?
- (૨) અયથાર્થ જ્ઞાન અંગે મીમાંસકોનો મત શું છે ?
- (૩) નૈયાયિકો અને મીમાંસકો પ્રામાણ્યની કઈ બાબતમાં સહમત છે ?
- (૪) નૈયાયિકો અને મીમાંસકો પ્રામાણ્યની કઈ બાબતમાં અલગ પડે છે ?
- (૫) મીમાંસકો અનુસાર પરતઃ પ્રામાણ્યમાં કયો દોષ છે ?
- (૬) અદ્વૈત વેદાન્તીઓનો પ્રામાણ્ય અંગેનો ખ્યાલ કયો છે ?

પ્રશ્ન-૩. (અ) ન્યાય અને ભાટ્ટ મીમાંસકોના ભ્રમ અંગેના ખ્યાલનું વિશ્લેષણ કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૩. (અ) પ્રાભાકર મીમાંસકો અને અદ્વૈત વેદાન્તીઓના ભ્રમ અંગેનો ખ્યાલનું વિવેચન કરો.

P.T.O

- પ્રશ્ન-૩. (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૩)
- (૧) બ્રાન્ત જ્ઞાન કોને કહેવાય ?
 - (૨) ચાવકોનો બ્રાન્તિ અંગેનો ખ્યાલ કયો છે ?
 - (૩) સમ્યક્ જ્ઞાન અને મિથ્યા જ્ઞાન અંગે ચાવકો શું માને છે ?
 - (૪) બ્રાન્ત જ્ઞાન અંગે એક વસ્તુ બીજી વસ્તુ જેવી દેખાઈ શકે નહીં, તેમ કોણ માને છે ?
 - (૫) બ્રાન્ત જ્ઞાન નિરાલંબન છે, તેમ માનનારા ચાવકો સામે મુખ્ય કઈ દલીલ છે ?

- પ્રશ્ન-૪. (અ) બૌદ્ધોનો ભ્રમ અંગેનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો. (૧૪)

અથવા

- પ્રશ્ન-૪. (અ) જૈનોનો ભ્રમ અંગેનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો.

- પ્રશ્ન-૪. (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૩)
- (૧) માધ્યમિક બૌદ્ધોનો ભ્રમ અંગેનો ખ્યાલ કયો છે ?
 - (૨) માધ્યમિકો ભ્રમનું કારણ શું માને છે ?
 - (૩) યોગાચાર બૌદ્ધોનો ભ્રમ અંગેનો ખ્યાલ કયો છે ?
 - (૪) યોગાચાર બૌદ્ધો બ્રાન્ત-અબ્રાન્ત જ્ઞાનનો ભેદ કઈ રીતે દર્શાવે છે ?
 - (૫) યોગાચાર બૌદ્ધો અનુસાર બ્રાન્તિ કઈ રીતે વ્યાવહારિક છે ?

English Version

M.A. Sem II Examination, 2019

Subject – Philosophy, PHI411(EA), Epistemological Problems of Indian Philosophy

Time : 2.30 Hours

Total Marks : 70

Instruction : Marks for each question is written on its right side.

- 1.(A) Explain the Naiyayika's theory of Truth. (14)

Or

- 1.(A) Discuss about Naiyayika's views regarding whether or not the validity of knowledge is Swatah or Paratah.

- 1.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (4)

- (1) Which is Samkhya's views regarding validity of knowledge ?
- (2) Which is Bauddha's views regarding validity of knowledge ?
- (3) Which is Mimamsaka's views regarding validity of knowledge ?
- (4) Which is Naiyayika's views regarding validity of knowledge ?
- (5) What is self-validity ?
- (6) What is extrinsic-validity ?

2.(A) Explain in detail Mimamsaka's concept of Truth. (14)

Or

2.(A) Give explanation of Bauddha's concept of Truth.

2.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (4)

- (1) What is the meaning of Swatah Pramanya according to Mimamsaka ?
- (2) What is the view of Mimamsaka on invalid knowledge ?
- (3) On which point Naiyayika and Mimamsaka are agree regarding validity ?
- (4) On which point Naiyayika and Mimamsaka are disagree regarding validity ?
- (5) Which is the fallacy in Parath Pramanya according to Mimamsaka ?
- (6) Which is Advaita Vedantin's views regarding validity ?

3.(A) Analyze Nyaya's and Bhatta Mimamsaka's views regarding Error. (14)

Or

3.(A) Analyze Prabhakar's and Advaita Vedantin's views regarding Error.

3.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (3)

- (1) What is erroneous knowledge ?
- (2) Which is the concept of error according to Charvaka ?
- (3) What is the opinion of Charvaka regarding right and erroneous knowledge ?
- (4) Who believes that one thing cannot be perceived as another thing ?
- (5) Which is main argument against Charvaka's belief that erroneous knowledge is Niralamban ?

4.(A) Clarify Bauddha's concept of Error. (14)

Or

4.(A) Clarify Jaina's concept of Error.

4.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (3)

- (1) Which is the concept of error according to Madhyamika Bauddha ?
- (2) What is the reason behind error according to Madhamika ?
- (3) Which is the concept of error according to Yogachara Bauddha ?
- (4) In which way Yogachara Bauddha differentiate erroneous and non-erroneous knowledge ?
- (5) In which way the error is practical according to Yogachara Bauddha ?

P.T.O

M.A. (Sem.-2) Examination

411 EA

Philosophy (Epistemological Problem)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના : પ્રત્યેક પ્રશ્નના ગુણ તેની જમણી બાજુએ લખેલા છે.

પ્રશ્ન-૧. (અ) ધર્મની વ્યાખ્યા આપી, ધર્મતત્ત્વચિંતનની સમસ્યા અને ક્ષેત્ર સ્પષ્ટ કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૧. (અ) ધર્મશાસ્ત્રના અભ્યાસનો અભિગમ જણાવો.

પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૪)

- (૧) બ્રાઈટમેન એ આપેલી ધર્મની વ્યાખ્યા કઈ છે ?
- (૨) ધર્મ શબ્દનો વ્યુત્પત્ત્યાર્થ કયો છે ?
- (૩) વિલિયમ જેમ્સનો સુપ્રસિદ્ધ ગ્રંથ કયો છે ?
- (૪) ધર્મતત્ત્વચિંતકનો મુખ્ય અભ્યાસવિષય કયો છે ?
- (૫) ધર્મની જ્ઞાનમીમાંસાના મુખ્ય બે પ્રશ્નો કયા છે ?
- (૬) ધર્મતત્ત્વચિંતનની મુખ્ય અભ્યાસ-પદ્ધતિ કઈ છે ?

પ્રશ્ન-૨. (અ) વૈદિક ધર્મની વિભાવના સ્પષ્ટ કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨. (અ) ભારતીય અવૈદિક પરંપરામાં ધર્મનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો.

પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૪)

- (૧) સર્વમાન્ય ઈશ્વરના સ્વરૂપના ત્રણ ગુણો કયા છે ?
- (૨) સૃષ્ટિમૂલક સાબિતી શું સૂચવે છે ?
- (૩) હેતુમૂલક સાબિતી શું સૂચવે છે ?
- (૪) શ્રુતે: દલીલ શું સૂચવે છે ?
- (૫) પ્રત્યયત: દલીલ શું સૂચવે છે ?
- (૬) કાર્યત: દલીલ શું સૂચવે છે ?

પ્રશ્ન-૩. (અ) ધાર્મિક ભાષાનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરી, તેનું કાર્ય સમજાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૩. (અ) સાદૃશ્યમૂલક અને પ્રતિકાત્મક ધાર્મિક ભાષાનું નિરૂપણ કરો.

પ્રશ્ન-૩. (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૩)

- (૧) કર્મના પ્રકારો કયા છે ?
- (૨) પ્રાર્થના અને પૂજા વચ્ચેનો ભેદ શું છે ?

- (૩) મોક્ષ એટલે શું ?
- (૪) ધ્યાન એટલે શું ?
- (૫) અસંજ્ઞાનાત્મક સિદ્ધાંત શું છે ?

પ્રશ્ન-૪. (અ) નાસ્તિકવાદ અને અજ્ઞેયવાદની તુલનાત્મક રજૂઆત કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪. (અ) પ્રત્યક્ષવાદીઓ અનુસાર ધર્મની સમીક્ષા સમજાવો.

પ્રશ્ન-૪. (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૩)

- (૧) ધર્મ સામેના મુખ્ય પડકારો કયા છે ?
- (૨) આધુનિક વિજ્ઞાન કયા આધાર પર ધર્મનો અસ્વીકાર કરે છે ?
- (૩) પ્રત્યક્ષવાદીઓ અનુસાર ધર્મિક વિધાનો કેવા હોય છે ?
- (૪) તત્ત્વજ્ઞાન અને ધર્મ વચ્ચેનો મૂળભૂત ભેદ કયો છે ?
- (૫) ધર્મ અને નીતિશાસ્ત્ર વચ્ચે શું ભેદ છે ?

English Version

M.A. Sem II Examination, 2018

Subject – Philosophy, PHI410(EA), Philosophy of Religion

Time : 2.30 Hours

(Old)

Total Marks : 70

Instruction : Marks for each question is written on its right side.

1.(A) Give the definition of Dharma and clarify the problem and scope of Theology. (14)

Or

1.(A) State the approach towards the study of religion.

1.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (4)

- (1) Which is the definition of religion given by Britermann ?
- (2) What is the etymological meaning of the word 'Dharma' ?
- (3) Which is William James' famous text ?
- (4) Which is the main subject matter of Theologian ?
- (5) Which are the two basic questions of the epistemology of religion ?
- (6) Which is the basic methodology of philosophy of religion ?

2.(A) Clarify the orthodox (Vaidic) concept of religion

(14)

Or

2.(A) Clarify the concept of religion in Indian heterodox (Avaidic) tradition.

2.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (4)

P.T.O

- (1) Which are three qualities of universally accepted nature of God ?
- (2) What is suggested by Cosmological argument ?
- (3) What is suggested by Teleological argument ?
- (4) What is suggested by the argument Shrutehe ?
- (5) What is suggested by the argument Pratyatah ?
- (6) What is suggested by the argument Karyataha ?

3.(A) Clarify the nature of religious language and explain its function. (14)

Or

3.(A) Narrate analogous and symbolic language of religion.

3.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (3)

- (1) Which are the types of Karma ?
- (2) What is the difference between prayer and worship ?
- (3) What is salvation ?
- (4) What is meditation ?
- (5) What is non-cognitive principle ?

4.(A) State comparatively the Atheism and Agnosticism. (14)

Or

4.(A) Explain critically about religion according to positivists.

4.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (3)

- (1) Which are the main challenges against religion ?
- (2) On which ground modern science deny religion ?
- (3) Which type of religious propositions are according to positivists ?
- (4) Which is fundamental difference between philosophy and religion ?
- (5) Which is difference between religion and ethics ?

M.A. (Sem.-2) Examination

411

Linguistics (Computational Linguistics)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

Q-1) (A) What is the area of study of Computational Linguistics?

(14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Indian scenario of corpus for Indian Languages
- (2) Role of Linguist in Computation of Languages

(B) Answer the following questions-

(4)

- (1) What is the difference between Lexicon and Corpus in Computational Linguistics?
- (2) What is the main difference between a human mind and a computer?

Q-2) (A) Explain the basic features of Corpus.

(14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Types of Corpus
- (2) Corpus Cleaning

(B) Answer the following questions-

(3)

- (1) What is machine readable corpus?
- (2) Name few Indian corpora.

Q-3) (A) Describe in detail the goals of NLP.

(14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Stages of Language Processing
- (2) Natural and Artificial Languages

P.T.O

240067

(B) Answer the following questions-

(3)

(1) Mention the uses of NLP

(2) Enumerate the approaches for NLP

Q-4) Describe the basic process for Machine Translation.

(14)

OR

Write short notes on the following-

(1) Annotation

(2) Generation

(B) Tag the following sentences (any two)-

(4)

(1) He will not see his shadow.

(2) Soldiers returned back again from that prison.

(3) As she started to leave, I walked toward her.

(4) This young man came to my help to save me.

M.A. (Sem.-2) Examination

411

Indian Culture (Women in Indian Culture)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

- પ્રશ્ન-૧ અ. ભક્તિ આંદોલન દરમિયાન સ્ત્રીની બદલાતી સ્થિતિ જણાવો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન-૧. અ (૧) સુધારાવાદી આર્ય સમાજની ભૂમિકા વર્ણવો. 09
- પ્રશ્ન-૧. અ (૨) સુધારાવાદી પ્રવાહમાં બ્રહ્મસમાજની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો. 09
- પ્રશ્ન-૧. (બ) છ માંથી કોઈપણ ચારનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 08
૧. ભક્તિ ચળવળ દરમિયાન કઈ ધાર્મિક પરંપરામાં પરિવર્તન આવ્યું ?
૨. નારીનું મહત્વ જણાવો.
૩. આર્ય સમાજમાં સ્ત્રીઓની કઈ પ્રવૃત્તિ હતી ?
૪. નારી લજ્જા એટલે શું ?
૫. દીકરી વ્હાલનો દરિયોની વ્યાખ્યા જણાવો.
૬. બ્રહ્મસમાજે કરેલી સ્ત્રીઓ માટેની પ્રવૃત્તિઓ જણાવો ?
- પ્રશ્ન-૨. અ ચિયોસોફિકલ ચળવળ વિષે નોંધ લખો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન-૨. અ (૧) સત્યશોધક ચળવળની પ્રવૃત્તિ સમજાવો. 09
- પ્રશ્ન-૨. અ (૨) અલીગઢ ચળવળ દરમિયાન ઈસ્લામ સમાજમાં થયેલા પરિવર્તન વર્ણવો. 09
- પ્રશ્ન-૨. (બ) છ માંથી કોઈપણ ચારનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 08
૧. નારીનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો.
૨. સૌ પ્રથમ મહિલા પરિષદ કયાં યોજાઈ હતી ?
૩. યુનોના ઉપક્રમે કયું કમિશન નિમાયું હતું ?
૪. બ્રિટિશ હકુમતે ભારતીય સ્ત્રીની કઈ સ્થિતિઓ પર ટીકા કરી ?
૫. દેશના કયા વિસ્તારમાં મહિલા યુનિવર્સિટીઓ છે ?
૬. સતીની વ્યાખ્યા જણાવો.
- પ્રશ્ન-૩. અ. ભારતીય પ્રાચીન સ્ત્રી શિક્ષણની પદ્ધતિ વિષે ચર્ચા કરો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન-૩. અ (૧) આઝાદી પૂર્વેના સ્ત્રી શિક્ષણ વિશે વિગતો આપો. 09
- પ્રશ્ન-૩. અ (૨) આઝાદીની લડતમાં સ્ત્રીઓનું પ્રદાન જણાવો. 09
- પ્રશ્ન-૩. (બ) પાંચમાંથી કોઈપણ ત્રણનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 03
૧. બ્રિટીશકાળ દરમિયાન સ્ત્રીઓ માટે કઈ અણગમતી વસ્તુઓ થઈ ?
૨. આઝાદી પહેલાની ક્રાંતિકારી સંસ્થાઓનાં નામ આપો ?
૩. કઈ અસર ભારતીય સામાજિક જીવન પર બ્રિટીશકાળ દરમિયાન જોવા મળે છે ?
૪. સ્ત્રીઓએ કઈ ઓળખ સંસ્થાકાલીન સમયમાં ભારતમાં બનાવી હતી ?
૫. ૨૦મી સદીની કઈ ચળવળ દરમિયાન સ્ત્રીઓની ભાવના જોવા મળી ?
- પ્રશ્ન- ૪. અ. સંગીત અને નૃત્ય ક્ષેત્રે ગુજરાતની મહિલાઓનું પ્રદાન વર્ણવો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન- ૪. અ (૧) ગુજરાતી સાહિત્યમાં સ્ત્રીઓનું પ્રદાન જણાવો. 09
- પ્રશ્ન- ૪. અ (૨). છેલ્લા દસ વર્ષમાં થયેલા કન્યા શિક્ષણના વિકાસ વિષે ચર્ચા કરો. 09
- પ્રશ્ન- ૪. (બ) પાંચમાંથી કોઈપણ ત્રણનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 03
૧. કોણ પહેલી ક્રાંતિકારી મહિલા હતી ? તેની રચનાઓ જણાવો.
૨. જ્યોતિર્સંઘનો મુખ્ય ઉદ્દેશ કયો હતો ?
૩. કઈ સ્ત્રીએ સત્યાગ્રહ જાગૃતિ ચળવળમાં ભાગ લીધો હતો ?
૪. કઈ ગુજરાતી સ્ત્રી સંસ્થાઓએ ૧૯૪૨માં “ફેડ છોડો આંદોલન”માં ભાગ લીધો હતો ?
૫. ગાંધીજીએ ૧૯૪૨માં સ્ત્રી જાગૃતિ માટે કયું પુસ્તક લખ્યું હતું ?

મુવ 68-2
ENGLISH VERSION

1 A. Describe the changes in women position through Bhakti Movement.	14
Or	
1.A (i) Describe the role of Arya Samaj in Reformation.	07
1.A (ii) Clarify the role of Brahmo Samaj in Reformation.	07
1.(B) (Any Four out of six) (Answer in one or two lines only).	04
1. Which religious tradition transform during Bhakti Movement?	
2. Write importance of 'Nari'(women)?	
3. What was the activity of women in Arya Society?	
4. What is <i>Nari lajja</i> ?	
5. Narrate statement ' <i>Dikri vhal no dariyo</i> '.	
6. Describe the Brahmo Samaj activity for women movement?	
2.A Write a note on the Theosophical movement.	14
Or	
2.A (i) Describe the activities of Satyashodhak movement.	07
2.A (ii) Describe the changes in Islam Society through Aligarh Movement.	07
2.(B) (Any Four out of six) (Answer in one or two lines only).	04
1. Explain Women's Workplace.	
2. Where the first women conference was arranged?	
3. Which Commission was placed in through UN?	
4. Which comment given by British Governor on situation of Women?	
5. In which area women universities are seen?	
6. Define ' <i>Sati</i> '.	
3.A Discuss the method of Women's Education in ancient period.	14
Or	
3.A (i) Write a note on Women Education before Independence.	07
3.A (ii) Write a note on Women's contribution in National Movement.	07
3. (B) (Any Three out of five) (Answer in one or two lines only)	03
1. Which undesirable things were happen to women in British Period?	
2. Give the name of Revolutionary organization before independence?	
3. What impact was seen in Indian social life during British period?	
4. Which identify created by women in colonial period in India?	
5. In which movement Women feelings were seen in 20 th century?	
4.A Describe the Gujarati Women's contribution in field of Dance and music.	14
Or	
4.A (i) Write Women contribution in Gujarati Literature.	07
4.a (ii) Discuss the development in Girls Education in last ten years.	07
4. (B) (Any Three out of five) (Answer in one or two lines only)	03
1. Who were the first revolutionary Women? Describe her compositions	
2. What is main aim of jyotisangh ?	
3. Which women's was participated awaking Satyagraha movement?	
4. Which Gujarati's women's organizations were participated in 'Hind Chodo Movement' in 1942?	
5.Which book written for awaking of women by Gandhiji in 1942?	

M.A. (Sem.-2) Examination

411

Political Science (Political Parties in India)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

- Q1(A). ભારતમાં રાજકીય પક્ષો ના ઉદ્ભવ અને વિકાસ ને તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો . 14
અથવા
એક પક્ષ પ્રભાવ પ્રથા ના અંતના કારણો ચર્ચો .
- Q1(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 04
1. એક પક્ષ પ્રભાવ પ્રથા એટલે શું ?
2. એક પક્ષ પ્રભાવ પ્રથા સામેના કોઈ પણ બે પડકારો જણાવો .
3. બહુપક્ષ પ્રથા એટલે શું ?
4. બહુપક્ષ પ્રથા સામેના કોઈ પણ બે પડકારો જણાવો
5. રાજકીય પક્ષ એટલે શું ?
6. રાજકીય પક્ષ સામેના કોઈ પણ બે પડકારો જણાવો
- Q2(A). ભારતમાં જોડાણ સરકારો ના ઉદ્ભવ અને વિકાસ ને તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો . 14
અથવા
ભારતીય રાજકારણ માં કોંગ્રેસ પક્ષ ની પડતીના કારણો ની ચર્ચા કરો .
- Q2(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 04
1. જોડાણ સરકારો એટલે શું ?
2. જોડાણ સરકારો સામેના કોઈ પણ બે પડકારો જણાવો .
3. કોંગ્રેસ પક્ષ ની સ્થાપના કયારે થઈ હતી . ?
4. કોંગ્રેસ પક્ષ ની સ્થાપના કોના દ્વારા થઈ હતી . ?
5. પ્રાદેશિક પક્ષો એટલે શું ?
6. પ્રાદેશિક પક્ષો સામેના કોઈ પણ બે પડકારો જણાવો
- Q3(A). પ્રાદેશિક પક્ષો ના ઉદ્ભવ અને વિકાસ ને તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો . 14
અથવા
ભારતના મુખ્ય રાષ્ટ્રીય રાજકીય પક્ષો વિશે નોંધ લખો.
- Q3(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 03
1. ભારતના કોઈ પણ બે પ્રાદેશિક પક્ષો ના નામ આપો .
2. સંસદીય લોકતંત્ર એટલે શું ?
3. ભારતીય સંસદ ના કેટલા ગૃહ છે?
4. પ્રાદેશિક પક્ષોની ભૂમિકા વર્ણવો.
5. સંગઠન એટલે શું?
- Q4(A). ભારતીય રાજકારણ માં દાબજૂથના મહત્વ વિશે નોંધ લખો. 14
અથવા
ભારતીય રાજકારણ માં દાબજૂથો અને રાજકીય પક્ષો વિશે નોંધ લખો
- Q4(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 03
1. દાબજૂથો એટલે શું ?
2. દાબજૂથો સામેના કોઈ પણ બે પડકારો જણાવો .
3. કોઈ પણ બે દાબજૂથો ના નામ આપો .
4. કોઈ પણ બે રાષ્ટ્રીય પક્ષ ના નામ આપો .
5. રાષ્ટ્રીય પક્ષ એટલે શું ?

M0069-2

Q1(A). Describe in your word the origin and development of political parties in India. 14

OR

Discuss the cause of fall of single dominant party system.

Q1(B). Answer in Brief (Any Four) 04

1. What is single dominant party system?
2. State the two challenges before the single dominant party system.
3. What is multi party system?
4. State the two challenges before the multi party system.
5. What is political party?
6. State the two challenges before the political party.

Q2(A). Describe in your word the origin and development of coalition government in India. 14

OR

Discuss the causes of the decline of congress party in India.

Q2(B). Answer in Brief (Any Four) 04

1. What is coalition government?
2. State the two challenges before the coalition government.
3. When the congress party established?
4. Who established the congress party?
5. What is regional party?
6. State the two challenges before the regional parties.

Q3(A). Describe in your word the origin and development of regional parties. 14

OR

Write a note on the major national political parties in India.

Q3(B). Answer in Brief (Any Three) 03

1. Give the name of two regional parties in India.
2. What is parliamentary democracy?
3. How many houses in Indian parliament?
4. State the role of regional parties.
5. What is organization?

Q4(A). Write a note on the importance of pressure group in Indian politics. 14

OR

Write a note on the pressure groups and political parties in India.

Q4(B). Answer in Brief (Any Three) 03

1. What is pressure group?
2. State the two challenges before the pressure group.
3. Give the name of two pressure group.
4. Give the name of two national political parties.
5. What is national party?

0304M0070

Candidate's Seat No : _____

M.A. (Diaspora & Migration) (Sem.-2) Examination

Ele 411 A

Indian Diaspora Across Continents
April 2019

[Max. Marks : 70]

Time : 2-30 Hours]

Q.1.A. Indian Diaspora community in USA has unique affiliation with homeland
– Elaborate it. 20

OR

Q.1.B. Indian Migration in United Kingdom started in the British colonial period – Give your
answer in this context. 20

Q.2.A. Give a detail overview on Indian Diaspora in Africa. 20

OR

Q.2.B. Write the contribution of Indian Diaspora of Pacific countries.

Q.3.A. Write Short Notes on ANY ONE of the following: 1x7 = 7

1. Political awareness among Indians in Mauritius.
2. Who are East African Asians? Describe.
3. Write your view briefly on Indian immigration to Australia.

Q.3.B. Answer briefly ANY FOUR of the following: 2x4 = 8

1. Passenger Indians in East Africa
2. Indentured Labour
3. Commonwealth Immigrations Act of 1962
4. Asian Indians and American Indians.
5. Multicultural Education
6. Relation between Natal and Indian Diaspora

P.T.O

Q.4. Choose the correct alternative **ANY FIFTEEN** from those given below: **1x15 = 15**

1. Which one is the largest Diaspora community in the world?

a. India	b. China
c. Russia	d. Mexico

2. Indian Diaspora in USA refers as—

a. American Indians	b. Indian Americans
c. Asian Americans	d. none

3. Where is Cape Colony?

a. South Africa	b. Kenya
c. Canada	d. Fiji

4. Mauritius located in—

a. Pacific Ocean	b. Arctic Ocean
c. Indian Ocean	d. Atlantic Ocean

5. Which USA state has largest Indian Diaspora in terms of population?

a. Texas	b. New Jersey
c. New York	d. California

6. Which country among the following has the largest Indian Diaspora community?

a. England	b. Australia
c. USA	d. South Africa

7. The latest United Nation World Migration Report was published in—

a. 2018	b. 2019	c. 2017	d. none

8. Dravidians and Babylonians had contacted as early as the—

a. 16 th Century BC	b. 17 th Century BC
c. 18 th Century BC	d. 19 th Century BC

9. The High Level Committee on Indian Diaspora is under the Indian Ministry of —

a. External Affairs	b. Home Affairs
c. Finance	d. Human Resource Development

10. Majority of new Indian emigrants go to Africa for—

- a. Permanent Citizenship
- b. Temporary Work
- c. Vacation
- d. All of the Above

11. Which African country has the largest Indian Diaspora among the following?

- a. South Africa
- b. Kenya
- c. Tanzania
- d. Mauritius

12. 'Dukawallas' in Kenya are Indian—

- a. Merchants
- b. Workers
- c. Businessman
- d. Labors

13. Kenya-Uganda Railway was labored by Indians and established by _____ colony.

- a. French
- b. British
- c. Dutch
- d. Spanish

14. The First group of Indians arrived in Mauritius in—

- a. 1721
- b. 1720
- c. 1821
- b. 1820

15. Which Indian Diaspora in Great Britain is the largest in number?

- a. Punjabi
- b. Bengali
- c. Marathi
- d. Gujarati

16. FIPIC refers as—

- a. Federation of India Pacific Collaboration
- b. Forum for India Pacific Cooperation
- c. Fastest International Policy on India Canada
- d. Free International Periodical for Indian's Community

17. The book *Global India Diaspora: Yesterday, Today and Tomorrow* is edited by—

- a. Jagat K. Motwani
- b. Mahin Gosine
- c. Jyoti Barot-Motwani
- d. All

M.A. (Sem.-2) Examination

412

Sanskrit (Essay)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના - નીચેનામાંથી ગમે તે ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. દરેક પ્રશ્નનો ગુણભાર સરખો છે.

પ્રશ્ન- 1. રઘુવંશના અધ્યયનમાં મલ્લિનાથ ટીકા કેવી રીતે ઉપયોગી છે, તે ઉદાહરણ સાથે લખો.

પ્રશ્ન:- 1. રઘુવંશસ્ય અધ્યયનાય મલ્લિનાથટીકા કેન પ્રકારેણ ઉપયુક્તા ભવતીતિ સોદાહરણં લિખત ।

પ્રશ્ન-2. ભરતના રસસૂત્રના વિવિધ અર્થઘટનોને ટૂંકમાં સમજાવો.

પ્રશ્ન:- 2 ભરતસ્ય રસસૂત્રસ્ય વિવિધાનિ અર્થઘટનાનિ સંક્ષેપતઃ લિખત ।

પ્રશ્ન-3. વિશેષણના પ્રકારો જણાવી તેમના પ્રયોગ વખતે ધ્યાનમાં લેવાતા નિયમોની સોદાહરણ ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન:- 3 વિશેષણાનાં પ્રકારાન્ વિલિખ્ય તેષાં પ્રયોગકાલે ધ્યાતવ્યાઃ નિયનાઃ સોદાહરણં પ્રદર્શનીયાઃ ।

પ્રશ્ન-4. શ્રીમદ્ ભાગવતના દશમ-સ્કંધના આધારે વિશ્વરૂપ દર્શનની સમીક્ષાત્મક કરો.

પ્રશ્ન:-4 શ્રીમદ્ ભાગવતસ્ય દશમસ્કન્ધસ્ય આધારેણ વિશ્વરૂપદર્શનસ્ય સમીક્ષા કાર્યા ।

પ્રશ્ન-5 શ્રીમદ્ ભાગવતના દશમસ્કંધની બાળલીલાઓ વિશે નોંધ લખો.

પ્રશ્ન:- 5 શ્રીમદ્ ભાગવતસ્ય દશમસ્કન્ધસ્ય બાલલીલાઃ લેખનીયાઃ ।

અથવા / અથવા

પ્રશ્ન-5. પાણિનીય વ્યાકરણશાસ્ત્રમાં પ્રયુક્ત વર્ણોની વિવિધ સંજ્ઞાઓનો સોદાહરણ પરિચય કરાવો.

પ્રશ્ન:- 5 પાણિનીયવ્યાકરણે પ્રયુક્તાનાં વર્ણાનાં વિવિધસંજ્ઞાનાં સોદાહરણં પરિચયં કારયત ।

પ્રશ્ન-6. શંકરાચાર્યના કેવલાદ્વૈત સિદ્ધાંતને તમારા શબ્દોમાં સમજાવો.

પ્રશ્ન:-6 શંકરાચાર્યસ્ય કેવલાદ્વૈતસિદ્ધાન્તં સ્વીયૈઃ શબ્દૈઃ લિખત ।

અથવા / અથવા

પ્રશ્ન-6. કાવ્યસ્ય આત્મા ધ્વનિઃ । - એ મતને વિગતે સમજાવો.

પ્રશ્ન:-6 કાવ્યસ્યાત્મા ધ્વનિઃ - સિદ્ધાન્તમ્ ઇમમ્ વિવૃણુત ।

— X —

M.A. (Sem.-2) Examination

Core 412

Urdu

April 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

☆ نوٹ: تمام سوالات لازمی اور نمبر مساوی ہیں۔

۳۶

سوال نمبر ۱ مندرجہ ذیل سے کنہیں دو ادبی صنف پر مفصل معلومات پیش کیجیے۔

(۱) اردو ڈرامہ

(۲) اردو غزل

(۳) اردو افسانہ

(۴) اردو نظم

۳۴

سوال نمبر ۲ مندرجہ ذیل عنوان سے کنہیں دو پر مفصل مضمون لکھئے۔

(۱) گجرات کے اردو ادبی و ثقافتی ادارے

(۲) الطاف حسین حالی اور اردو شاعری

(۳) اردو اخبارت و رسائل

(۴) گجرات اردو سہ ماہی اکادمی

☆☆☆

☆☆☆

M.A. (Sem.-2) Examination

PHI 412

Philosophy (Short Essay)

April 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિષય પર નિબંધ લખો:

૧. ભારતીય તત્ત્વજ્ઞાનમાં ભ્રમ અંગેના સિદ્ધાંતો
૨. ભારતીય દ્રષ્ટિકોણથી ધર્મ નો ખ્યાલ
૩. કર્મનો નિયમ
૪. કાન્ટનો નૈતિક સિદ્ધાંત
૫. ગાંધીજીનો સત્ય અને અહિંસા અંગેનો ખ્યાલ

ENGLISH VERSION

Introduction: Each Question carry equal Marks.

1. Theories of Error in Indian Philosophy
2. Concept of Religion from Indian Point of View
3. Law of Karm
4. Kant's Ethical Theory
5. Gandhiji's concept of Truth and Non-Violence

.....

M.A. (Sem.-2) Examination

412

Indian Culture (Short Essay)

April 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે લઘુ નિબંધ લખો.

૧. આદીમ માનવીની આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
૨. વિજ્ઞાનનો વિકાસ અને માનવજીવનનું ભાવિ સવિસ્તાર જણાવો.
૩. ઈન્ડોનેશિયાના સાહિત્ય પર રામાયણ-મહાભારતની અસર સમજાવો.
૪. ભારતીય દર્શનના મુખ્ય લક્ષણો વર્ણવો.
૫. છેલ્લા દસ વર્ષમાં થયેલા કન્યા શિક્ષણના વિકાસ વિષે ચર્ચા કરો.

Write short notes: (ANY TWO)

1. Write a note on Economic elements in Primitive Society.
2. Describe the Progress of Science and the future of mankind.
3. Explain Influence of Ramayana and Mahabharata on the Indonesian literature.
4. Explain the main features of Indian Philosophy.
5. Discuss the development in Girls Education in last ten years.

M.A. (Sem.-2) Examination

412

Political Science (Issues in World Politics)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

- Q1(A). આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણમાં વિચારસરણી વિશે નિબંધ લખો. 14
અથવા
આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણમાં વિચારસરણીની યથાર્થતા તપાસો.
- Q1(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 04
1. વિચારસરણી એટલે શું?
2. આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણમાં વિચારસરણીની ભૂમિકા વર્ણવો.
3. આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણમાં વિચારસરણીની પડતી સમજાવો.
4. આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણમાં વિચારસરણીનું મહત્વ વર્ણવો.
5. આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણ અને વિચારસરણીને સમજાવો.
6. આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણમાં વિચારસરણીનો અંત વર્ણવો.
- Q2(A). વૈશ્વિક પર્યાવરણના રાજકારણ વિશે નોંધ લખો. 14
અથવા
પર્યાવરણના પ્રશ્નોને વિગતે વર્ણવો.
- Q2(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 04
1. વિકાસશીલ દેશોની વ્યાખ્યા આપો.
2. પર્યાવરણના રક્ષણના પ્રયત્નો વર્ણવો.
3. ગ્લોબલ વોર્મિંગ એટલે શું?
4. ગ્લોબલ વોર્મિંગની અસરો વર્ણવો.
5. પર્યાવરણના રક્ષણમાં ભારતની ભૂમિકા વર્ણવો.
6. પર્યાવરણના રક્ષણમાં વિકસિત દેશોની ભૂમિકા ચર્ચો.
- Q3(A). આતંકવાદના ઇતિહાસને વર્ણવો. 14
અથવા
આતંકવાદ વિશે વિગતે નોંધ લખો.
- Q3(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 03
1. આતંકવાદી જૂથ એટલે શું?
2. આતંકવાદી સંગઠનની વ્યાખ્યા આપો.
3. પ્રતિ આતંકવાદને સમજાવો.
4. આતંકવાદના માળખાને વર્ણવો.
5. આતંકવાદી જૂથો ના નામ આપો.
- Q4(A). માનવ અધિકારના ઉલ્લંઘન વિશે વિગતે નોંધ લખો. 14
અથવા
માનવ અધિકારની આવશ્યકતા વિશે નિબંધ લખો.
- Q4(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 03
1. માનવ અધિકારની વ્યાખ્યા આપો.
2. ભારતમાં માનવ અધિકારની સમીક્ષા કરો.
3. માનવ અધિકાર અને સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘને સમજાવો.
4. માનવ અધિકારનાં મૂળભૂત તત્વો વર્ણવો.
5. માનવ અધિકારના ખ્યાલની મુખ્ય બાબતો સમજાવો.

p. T. C

- Q1(A). Write an essay on the Ideology in International Politics. 14
OR
 Q1(B). Examine the relevance of the Ideology in International Politics. Answer in Brief (Any Four) 04
1. What is Ideology?
 2. State the role of ideology in International politics.
 3. Explain the decline of the ideology in International Politics.
 4. Describe the importance of ideology in International Politics.
 5. Explain the ideology and International politics.
 6. State the end of Ideology in International Politics.
- Q2(A). Write a note on the global environmental politics. 14
OR
 Q2(B). Discuss in detail the environmental issues. Answer in Brief (Any Four) 04
1. Give the definition of developing country.
 2. State the efforts related to environmental protection.
 3. What is Global warming?
 4. State the effects of global warming.
 5. Describe the role of India for environmental protection.
 6. Discuss the role of develop country for environmental protection.
- Q3(A). Describe the history of terrorism. 14
OR
 Write a detail note on terrorism.
- Q3(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. What is terrorist group?
 2. Give the definition of terrorist organization.
 3. Explain the counter terrorism.
 4. State the structure of terrorism.
 5. Give the name of terrorist groups.
- Q4(A). Write a detail note on the violation of Human rights. 14
OR
 Write an essay on the requirement of Human rights.
- Q4(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. Give the definition of Human Rights.
 2. Review the Human Rights in India.
 3. Explain the UNO and Human Rights.
 4. State the main elements of Human Rights.
 5. Explain the main ideas of concept of Human Rights.

M.A. (Sem.-2) Examination

412

Political Science EB (Ideology & Politics)

Time : 2-30 Hours]

April 2019

[Max. Marks : 70

- Q1(A). આધુનિક રાજકીય વિચારધારાઓની ટીકાત્મક સમીક્ષા કરો. 14
અથવા
આધુનિક રાજકીય વિચારધારાઓ વિશે નિબંધ લખો.
- Q1(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 04
1. વિચારધારા એટલે શું?
2. આધુનિક વિચારધારાનાં નામ જણાવો.
3. વિચારધારાની આવશ્યકતા વર્ણવો.
4. વિચારધારાના મૂળ તત્વો જણાવો.
5. વિચારસરણી અને રાજકારણના સંબંધો સ્પષ્ટ કરો.
6. વિચારધારાની મર્યાદા જણાવો.
- Q2(A). વિચારધારાનાં મહત્વની વિગતે સમીક્ષા કરો. 14
અથવા
વિચારધારાની યથાર્થતા તપાસો.
- Q2(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 04
1. આધુનિક રાજકીય વિચારધારાની ઉત્પત્તિ ક્યારે થઈ?
2. વિચારધારાનો ઇતિહાસ વર્ણવો.
3. વિચારધારાની ભૂમિકા સમજાવો.
4. વિચારધારામાં ટેકેદારોની ભૂમિકા વર્ણવો.
5. સમાજવાદને સમજાવો.
6. માર્ક્સવાદનો વૈજ્ઞાનિકરૂપ જણાવો.
- Q3(A). રાષ્ટ્રવાદ અને સંસ્કૃતિ વિશે વિગતે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
રાષ્ટ્રવાદને એક વિચારધારા તરીકે વર્ણવો.
- Q3(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 03
1. રાષ્ટ્રવાદની વ્યાખ્યા આપો.
2. નાઝીવાદને સમજાવો.
3. રાષ્ટ્રવાદના મૂળ ઘટકો વર્ણવો.
4. સંસ્કૃતિની વ્યાખ્યા આપો.
5. મૂડીવાદની ટીકા કરો.
- Q4(A). ઇતિહાસના અંત વિશે નિબંધ લખો. 14
અથવા
વિચારધારાના અંતની સમીક્ષા કરો.
- Q4(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 03
1. વિચારધારાના અંતનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો?
2. ઇતિહાસના અંતનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો?
3. વિચારધારાના અંતના મુખ્ય વિચારો વર્ણવો.
4. ઇતિહાસના અંતના મુખ્ય વિચારો વર્ણવો.
5. મૂડીવાદની વ્યાખ્યા આપો.

M0109-2

- Q1(A). Critically review the modern political ideologies. 14
OR
Write an essay on modern political ideologies.
- Q1(B). Answer in Brief (Any Four) 04
1. What is ideology?
2. Give the name of modern political ideologies.
3. State the requirement of ideology.
4. State the main elements of ideology.
5. Clarify the relations between ideology and politics.
6. Describe the limitations of ideology.
- Q2(A). Review in detail the importance of ideology. 14
OR
Examine the relevance of ideology.
- Q2(B). Answer in Brief (Any Four) 04
1. When the modern political ideology origin?
2. State the history of ideology.
3. Explain the role of ideology.
4. State the role of followers in ideology.
5. Explain the socialism.
6. State the scientific version of Marxism.
- Q3(A). Discuss in detail the nationalism and culture. 14
OR
Describe Nationalism as an ideology.
- Q3(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. Define the Nationalism.
2. Explain the Nazism.
3. State the main elements of nationalism.
4. Give the definition of culture.
5. Criticize the capitalism.
- Q4(A). Write an essay on End of History. 14
OR
Review the End of Ideology.
- Q4(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. Who give the concept End of Ideology?
2. Who give the concept End of History?
3. State the main ideas of End of Ideology.
4. State the main ideas of End of History.
5. Give the definition of capitalism.

M.A. (Sem.-2) Examination

ECO 410

Economics

April 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

૧ (અ) લેણદેણની તુલના પ્રશ્નને હલ કરવા માટેનો વસ્તુવિનિયોગ અભિગમનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

૧ (અ) લેણદેણની તુલના સમાયોજના માટેનો આવક અભિગમનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

(બ) એક કે બે લીટીમાં લખો. (ગમે તે ચાર) :

૦૪

(૧) અવમૂલ્યનની વ્યાખ્યા આપો

(૨) માર્શલ/બર્નરની શરતો કઈ છે?

(૩) J રેખાની અસર વર્ણવો.

(૪) સુવર્ણ ધોરણ હેઠળ લેણદેણની તુલાની સ્વયંમ સંચાલિત સમાયોજના સમજાવો?

(૫) લેણદેણની તુલા અને વ્યાપાર તુલા વચ્ચેનો તફાવત બતાવો.

(૬) અવમૂલ્યન અને ઘસારા વચ્ચેનો તફાવત શું છે.

૨ (અ) બાહ્ય અને આંતરિક સમતુલા માટે ખર્ચ ફેરફારની નાણાકીય અને રાજકોષીય નીતિ સમજાવો. ૧૪

અથવા

૨ (અ) આંતરિક અને બાહ્ય સમતુલા એક સાથે મેળવવા માટે આકૃતિ Swan સમજાવો.

(બ) એક કે બે લીટીમાં લખો. (ગમે તે ચાર) :

૦૪

(૧) લેણદેણની તુલાને સમાયોજન કરવા માટે અવમૂલ્યનની મર્યાદા બતાવો.

(૨) લેણદેણની તુલાને અસર કરતા પ્રત્યક્ષ અંકુશો બતાવો.

(૩) લેણદેણની તુલાને અસર કરતા નાણાકીય અંકુશો કયા છે?

(૪) પ્રત્યક્ષ અંકુશોની કઈ મર્યાદા છે?

(૫) IS-LM-BP ની વ્યાખ્યા આપો.

(૬) મુંડેલિયન મોડલના નાણાકીય નીતિનું શું ફાળો છે?

[P.T.O.]

- ૩ (અ) સમખરીદ શક્તિના સિદ્ધાંતનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
- અથવા
- ૩ (અ) પરિવર્તનશીલ વિનિમય દરની તરફેણ અને વિરુદ્ધની દલીલો તપાસો.
- (બ) એક કે બે લીટીમાં લખો. (ગમે તે ત્રણ) : ૦૩
- (૧) સોના નિકાસબિંદુ અને સોના આયાત બિંદુ શું છે?
- (૨) ટંકશાખી સમતાના સિદ્ધાંતની વ્યાખ્યા આપો.
- (૩) ટંકશાખી સમતાના સિદ્ધાંતની ધારણાઓ કઈ છે?
- (૪) વિદેશી વિનિમય દરને નક્કી કરતી લેણદેણની તુલાના સિદ્ધાંતની ટીકાઓ જણાવો.
- (૫) Adjustable Peg System એટલે શું?
- ૪ (અ) ભારતમાં ૧૯૯૧ પછીની આયાત-નિકાસની નીતિનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
- અથવા
- ૪ (અ) ભારતના વિદેશ વેપારની દિશા તથા બંધારણનું વર્ણન કરો.
- (બ) એક કે બે લીટીમાં લખો. (ગમે તે ત્રણ) : ૦૩
- (૧) આર્થિક સુધારા પછીના સમય દરમિયાન આયાતના બંધારણમાં કયા ફેરફાર થયેલ છે?
- (૨) આર્થિક સુધારા પછીના સમય દરમિયાન આયાતની દિશામાં ફેરફાર સ્પષ્ટ કરો.
- (૩) આર્થિક સુધારા પછીના સમય દરમિયાન નિકાસના બંધારણમાં કયા ફેરફાર થયેલ છે?
- (૪) આર્થિક સુધારા પછીના સમયની સંતોષજનક લેણદેણની તુલાના કારણો જણાવો.
- (૫) હાલના સમયમાં મૂડી ખાતાને લગતા કયા પ્રશ્નો છે?

ENGLISH VERSION

- 1 (a) Explain the absorption approach to solve balance of payment problem. 14
- OR
- Critically evaluate income approach to bring balance of payment in equilibrium.
- (b) Write in one or two lines (any four) : 4
- (i) Define devaluation
- (ii) What are Marshall/learner conditions?
- (iii) Describe J curve effect
- (iv) Explain automatic adjustment of BOP under gold standard.
- (v) State the difference between balance of payment and balance of trade.
- (vi) What is the difference between depreciation and devaluation?
- 2 (a) Explain : how do expenditure changing and monetary policies bring about internal and external balance. 14
- OR
- Discuss "Swan diagram" for bringing simultaneous internal and external balance.
- (b) Write in one or two lines (any four) : 4
- (i) State the limitations of demonstration to correct BOP situation.
- (ii) Name the direct controls to affect BOP
- (iii) What is financial control to affect BOP?
- (iv) What are the limitations of direct control?
- (v) Define IS-LM-BP.
- (vi) What is the role of monetary policy in Mundellian model?

0904N039-3

3 (a) Critically evaluate purchasing power parity theors. 14

OR

Examine the arguments in farour and against flexible exchange rate.

(b) Write in one or two lines (any three) : 3

(i) What are gold export point and gold import point?

(ii) Define mint purity theory.

(iii) What are the assumptions of mint purity there?

(iv) What are the criticisms of Balance of payment theory for determing exchange rate?

(v) What is adjustable PEG system?

4 (a) Critically evaluate exportimport policy after 1991 in India. 14

OR

Describe the direction and composition of foreign there in India.

(b) Write in one or two lines (any three) : 3

(i) What are the changes in composition of imprts during post-reform period?

(ii) Specify the direction of exports in post retosm period.

(iii) What are the changes in composition of exports during post reform period?

(iv) Give reasons for satisfactory balance of payment in past reform period.

(v) What are the issues pertaining to capital account in recent time.

M.A. (Sem.-2) Examination

407

Prakrit

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

प्र. 1(अ) अकारान्त पुंलिंग शब्दनां भधा रूपो सूत्रो प्रमाणे सिद्ध करो. 14

अथवा

प्र. 1(अ) 1 गमेते बे सूत्रो उदाहरण सङित समजवो. 7

1-पुंसि जसो डउ डओ वा। 2-टा डस् डेरदादिदेद्वा तु डसोः। 3-डो दीर्घो वा।

प्र. 1(अ) 2 गमेते बे सूत्रो उदाहरण सङित समजवो. 7

1-अजातेः पुंसः। 2-डसि डसोः पुंक्लीबे वा। 3-तदश्च तः सो अक्लीबे।

प्र. 1 (अ) गमेते यार प्रश्नो नो जवाब आपो. 4

1-क्लीब अटले शुं.

2-वीप्स्या अटले शुं.

3-कारक अटले शुं.

4-सप्तमी विभक्ति अेकवचननां प्रत्ययो जण्णवो.

5-भयनां अर्थ व्यक्त करवा कर्ण विभक्ति लागे. 6-पष्ठी विभक्ति मुख्य रूपे क्यारे लागे.

प्र. 2(अ) इकारान्त स्त्रीलिंगना भधा रूपो सूत्रो प्रमाणे सिद्ध करो. 14

अथवा

प्र. 2(अ) 1 गमेते बे सूत्रो उदाहरण सङित समजवो. 7

1-ह्रस्वो अमि। 2-वा आप ए। 3-ऋतामुदस्यमौसु वा। 7

प्र. 2(अ) 2 गमेते बे सूत्रो उदाहरण सङित समजवो.

1-क्वचिद् द्वितीयादेः। 2-त्यादीनामाद्यत्रयस्य आद्यस्येचेचौ। 3-णेरदेदावावे।

प्र. 2 (अ) गमेते यार प्रश्नो नो जवाब आपो. 4

1-लकारमां पंचमी अटले शुं. 2-क्य प्रत्यय क्यारे लागे.

3-उभयन्द् तृतीय शब्द क्य पुरुष माटे वापरें छे. 4-तुमए रूप ओणभावो.

5-अन्नस्तिं रूप ओणभावो. 6-मज्झ रूप ओणभावो.

प्र. 3(अ) शौरसेनीनां भधा लक्षणो जण्णवो. 14

P.T.O.

M1043-2

અથવા

ગમેતે સાત શબ્દોને સૂત્રપ્રમાણે સિદ્ધ કરો.

મારુદિના, કચ્ચુદયા, કધેદિ, દાહં, ગેળ્હીઅ, હસિઅં, કાયવ્વં, દીસદ, હોજ્જા, લિહિંડા

પ્ર.3 (બ) ગમેતે ત્રણ પ્રશ્નો નો જવાબ આપો.

3

1-શૌરસેની કયા પ્રદેશની ભાષા છે. 2-થ નો ઘ કઈ ભાષા માં થાય છે.

3-કહુઅ રૂપ ઓળખાવો. 4-વશઞ્જશેણિઆ શબ્દ કઈ ભાષાનો છે.

5-પુલિશે રૂપ ઓળખાવો.

પ્ર. 4(અ) પૈશાચી ભાષાના બધા લક્ષણો જણાવો. 14

અથવા

ગમેતે સાત શબ્દોને સૂત્રપ્રમાણે સિદ્ધ કરો.

શયણાહં, ગશ્વદિ, હીમાળહે, બુહસ્પદિ, હિતપકં, હસિતૂન, રાચિજા, કિરિતટં, તામોતરો, કંતપ્પો।

પ્ર.4 (બ) ગમેતે ત્રણ પ્રશ્નો નો જવાબ આપો.

3

1-પૈશાચી કયા પ્રદેશની ભાષા છે. 2-ચૂલિકા પૈશાચીનું કોઈ એક લક્ષણ બતાવો.

3-ચ નું ય્ય કઈ ભાષામાં થાય છે. 4-હમે રૂપ ઓળખાવો.

5-હુવેય્ય રૂપ ઓળખાવો.

૪ ————— ૧

☆ نوٹ: تمام سوالات لازمی اور نمبر مساوی ہیں۔

سوال نمبر ۱ (الف) رپورتاژ نگاری کی ابتداء و ارتقاء کا جائزہ لیجیے۔

۱۴

یا

رپورتاژ کے فن پر اظہار خیال کیجیے۔

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی چار)

۰۴

(۱) 'بلیک' رپورتاژ کس نے لکھا؟ (۴) 'بمبئی سے بھوپال تک' کس کی تخلیق ہے؟

(۲) 'رپورتاژ' کس زبان کا لفظ ہے؟ (۵) 'رپورتاژ' کے لغوی معنی کیا ہے؟

(۳) منٹو کے رپورتاژ کے نام بتائیے۔ (۶) 'یادیں' کی سن اشاعت بتائیے۔

سوال نمبر ۲ (الف) رپورتاژ کے مختلف موضوعات قلم بند کیجیے۔

۱۴

یا

قرۃ العین حیدر کی رپورتاژ نگاری پر اظہار خیال کیجیے۔

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی چار)

۰۴

(۱) 'کتاؤں کی تلاش' کے مصنف کون ہیں؟ (۲) 'کوہ دماوند' کس کی تصنیف ہے؟ (۳) 'سفر شرط ہے' کے مصنف کون ہیں؟

(۴) کشمیر اداس ہے کس کی تصنیف ہے؟ (۵) 'لندن لیٹر' کی سن اشاعت کیا ہے؟ (۶) 'دجلہ سے فرات تک' کس کی تخلیق ہے؟

سوال نمبر ۳ (الف) سجاد ظہیر کی رپورتاژ نگاری پر تبصرہ کیجیے۔

۱۴

یا

کرشن چندر کی رپورتاژ نگاری پر اظہار خیال کیجیے۔

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی تین)

۰۳

(۱) 'یادیں' کے مصنف کا نام کیا ہے؟ (۲) 'پودے' کس کی تصنیف ہے؟ (۳) اصغر بٹ کے رپورتاژ کے نام بتائیے۔

(۴) رام لعل کے رپورتاژ کے نام بتائیے۔ (۵) 'ستمبر کا چاند' کی سن اشاعت کیا ہے؟

سوال نمبر ۴ (الف) مندرجہ ذیل سے کنہیں دو کا تقابلی مطالعہ کیجیے۔

۱۴

(۱) رپورتاژ اور افسانہ (۲) رپورتاژ اور سفرنامہ (۳) قلمی چہرے اور رپورتاژ (۴) خط نویسی اور رپورتاژ

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی تین)

۰۳

(۱) 'لندن لیٹر' کس کی تصنیف ہے؟ (۲) 'کوہ دماوند' کا موضوع کیا ہے؟ (۳) 'جب بندھن ٹوٹے' کس کی تصنیف ہے؟

(۴) 'پو پھٹے' کس کی تصنیف ہے؟ (۵) 'چھٹا دریا' کے مصنف کون ہیں؟

M.A. (Sem.-2) Examination

407

Philosophy

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Que.1 (A) ઉપમાન પ્રમાણનું લક્ષણ અને વર્ગીકરણ સમજાવો. 14

OR

Que.1 (A) શું ઉપમાન સ્વતંત્ર પ્રમાણ છે? ચર્ચો.

Que.1 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 જયંત ભટ્ટના મતે ઉપમિતીનું સાધકત્વ કારણ કયું છે??
- 2 ઉદ્યોત્કરના મતે ઉપમિતીનું સાધકત્વ કારણ કયું છે?
- 3 સાદૃશ્ય એટલે શું?
- 4 ઉપમિતીનું લક્ષણ આપો.
- 5 ઉપમિતીના પ્રકારો કયા છે?
- 6 વૈધર્મ્યોપમિતિ એટલે શું?

Que. 2 (A) અર્થાપત્તિ પ્રમાણની સમજૂતી આપો. 14

OR

Que. 2 (A) સ્મૃતિ અંગે કુમારિલ ભટ્ટ અને બૌદ્ધોનો મત સમજાવો.

Que. 2 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 કુમારિલ ભટ્ટ અનુસાર અર્થાપત્તિનું સાધકત્વ કારણ કયું છે?
- 2 પ્રભાકર મિશ્રના મતે અર્થાપત્તિનું સાધકત્વ કારણ કયું છે?
- 3 અર્થાપત્તિ અને પૂર્વકલ્પના વચ્ચે શું ભેદ છે?
- 4 સ્મૃતિ અને પ્રત્યભિજ્ઞા વચ્ચે શું ભેદ છે?
- 5 સ્મૃતિનું લક્ષણ જણાવો.
- 6 નૈયાયીકો શા માટે સ્મૃતિને પ્રમા માનતા નથી?

Que.3 (A) અભાવના પ્રત્યક્ષ અંગે નૈયાયીકો, મિમાંસકો અને બૌદ્ધોનો મત સ્પષ્ટ કરો. 14

OR

Que.3 (A) અભાવના પ્રકારોની સમજૂતી આપો.

P. T. O.

M1045-2

- Que.3 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3
- 1 નૈયાયીકો શા માટે અભાવને સ્વતંત્ર પદાર્થ માને છે?
 - 2 અનુયોગી એટલે શું?
 - 3 પ્રતિયોગીતાવચ્છેદક ધર્મ એટલે શું?
 - 4 પ્રદ્વન્સાભાવ એટલે શું?
 - 5 અત્યન્તાભાવનું સ્વરૂપ શું છે?
- Que. 4 (A) અનુપલબ્ધિ પ્રમાણનું નિરૂપણ અને મુલ્યાંકન કરો. 14
- OR
- Que. 4 (A) શું અભાવ પ્રત્યક્ષનો વિષય છે? ચર્ચો.
- Que. 4 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3
- 1 અભાવના પાંચ અંગો જણાવો.
 - 2 પ્રાગભાવનું સ્વરૂપ જણાવો.
 - 3 અનુયોગીતાવચ્છેદક ધર્મ એટલે શું?
 - 4 અભાવ એટલે શું?
 - 5 અન્યોન્યાભાવનું સ્વરૂપ શું છે?

.....

ENGLISH VERSION

Instruction: Figure to the right indicate full marks.

- Que.1 (A) Explain the definition and classification of Upamana. 14
- OR
- Que.1 (A) Can Upamana be an independent source of valid knowledge? Discuss.
- Que.1 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4
- 1 Which is the Sadhaktam karan of the Upamiti according to Jayanta Bhatta?
 - 2 Which is the Sadhaktam karan of the Upamiti according to Udhyyotakara?
 - 3 What is Sadrashya?
 - 4 Give the definition of Upamiti.
 - 5 Which are the types of Upamiti?
 - 6 What is Vaidharmyopmiti?

Que.2 (A) Explain of the postulation pramana. 14

OR

Que.2 (A) Explain Kumaril Bhatta and Buddhist views on Smriti.

Que.2 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4

- 1 Which is the Sadhaktam Karan of the Arthapatti according to Kumaril Bhatta?
- 2 Which is the Sadhaktam Karan of the Arthapatti according to Prabhakar Mishra
- 3 What is difference between postulation and hypothesis?
- 4 What is difference between Smriti and Pratyabhigya?
- 5 State the definition of the Smriti.
- 6 Why does the Naiyayikas don't accept the Smruti as a Prama?

Que.3 (A) Clarify the Naiyayikas, Mimansakas and Buddhist views on perception of Abhava. 14

OR

Que.3 (A) Explain the kinds of Abhava.

Que.3 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3

- 1 Why does the Naiyayikas accepted abhava as an independent category?
- 2 What is Anuyogi?
- 3 What is the Pratiyogitavachchhedak Dharm?
- 4 What is Pradvansabhava?
- 5 What is the nature of Atayantabhava?

Que.4 (A) State and evaluate the Anuplabdhi Pramana. 14

OR

Que.4 (A) Is Abhava as a subject of perception? Discuss.

Que.4 (B) Answer the following Question in one or two lines only. (Any Three) 3

- 1 State the five componants of Abhava.
- 2 State the nature of Pragbhava.
- 3 What is Anuyogitavachchhedak Dharm?
- 4 What is Abhava?
- 5 What is the nature of Anyonyabhava?

.....

Q-1) (A) What is meant by 'Meaning'? Describe the types of meaning given by Geoffrey Leech.

(14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Conceptual Meaning and Connotative Meaning
- (2) Expressive and Directive functions of Languages

(B) Answer the following-

(4)

- (1) Which function of Language is used in Literature? Why?
- (2) Which function of language is used in advertisements? How?

Q-2) (A) Write a detailed note on Mentalist and Behaviorist Theories of Meaning.

(14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Truth Conditional Theory
- (2) Generative Theory

(B) Answer the following questions-

(3)

- (1) On which principle the 'Use Theory' of Meaning is based?
- (2) 'Contextual Theory of meaning' is based on whose and which theory?

Q-3) (A) Explain with illustrations the relationship between Thought and language.

(14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) The meaning relationships between words
- (2) Role of language in concept formation

M1046-2

(B) Answer the following questions-

(3)

(1) What is 'Polysemy'?

(2) What are the constituents of Sentence Meaning?

Q-4) (A) Describe in detail how Dictionaries are classified.

(14)

OR

Write short notes on the following-

(1) Types of Dictionaries

(2) Encyclopedia

(B) Answer the following questions-

(4)

(1) What is the difference between Semantics and Pragmatics?

(2) How many 'Speech Acts' are there? Which are they?

.....

M.A. (Sem.-2) Examination
407

Indian Culture

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- પ્રશ્ન-૧. (અ) આદીમ માનવનાં મિલકત અને કુટુંબ માટેનું મહત્વ સમજાવો.
અથવા 18
- પ્રશ્ન-૧. અ (૧) આદીમ સમાજમાં રાજ્યનો ઉદભવ અને વિકાસ વર્ણવો. 09
- પ્રશ્ન-૧. અ (૨) સગાઈની સંજ્ઞા સ્પષ્ટ કરો. 09
- પ્રશ્ન-૧. (બ) છ માંથી કૌંસપણ ચારનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 08
૧. કયા તત્વો આદીમ, સામાજિક વ્યવસ્થા પર આધારિત હતા ?
 ૨. આદીમ સમાજમાં કઈ બે શક્તિઓનું શાસન હતું ?
 ૩. યુધ્ધ શેનું નિર્માણ કર્યું ?
 ૪. કયું તત્વ કાયદાના ઉદભવ માટે મહત્વનું હતું ?
 ૫. આદીમ સમાજનાં કુટુંબ માટેનું કયું એકમ હતું ?
 ૬. 'લગ્ન' એટલે શું ?
- પ્રશ્ન-૨. (અ) આદીમ માનવીની આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ જણાવો. 18
- અથવા
- પ્રશ્ન-૨. અ (૧) આદીમ સમાજનાં લગ્નનાં પ્રકારો વર્ણવો. 09
- પ્રશ્ન-૨. અ (૨) આદીમ સમાજમાં સ્ત્રીનું સ્થાન જણાવો. 09
- પ્રશ્ન-૨. (બ) છ માંથી કૌંસપણ ચારનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 08
૧. આદીમ સમાજમાં જમીનનો માલિક કોણ હતો ?
 ૨. સંસ્કૃતિ એટલે શું ?
 ૩. સભ્યતા એટલે શું ?
 ૪. દ્રાઈડલ એટલે શું ?
 ૫. માનવશાસ્ત્રીય જર્નલનો આરંભ કોણે અને કયારે કર્યો ?
 ૬. માનવશાસ્ત્ર એટલે શું ?
- પ્રશ્ન-૩. (અ) આદીમ સમાજમાં ન્યાય પ્રથા અંગેનો ખ્યાલ જણાવો. 18
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩. અ (૧) આદીમ સમાજમાં પ્રવર્તમાન જાદુ અને વિજ્ઞાનનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો. 09
- પ્રશ્ન-૩. અ (૨) આદીમ સમાજની ચીન નૈતિકતાની વિભાવના સમજાવો. 09
- પ્રશ્ન-૩. (બ) પાંચમાંથી કૌંસપણ ત્રણનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 03
૧. ખોરાક માટેની પ્રવૃત્તિએ માનવને શું આપ્યું ?
 ૨. આદીમ સમાજને સ્ત્રીને કયું રહસ્ય મળ્યું ?
 ૩. આગ અને ખેતીથી કઈ વસ્તુ બની ?
 ૪. સંપત્તિ પ્રત્યે માનવનું દ્રષ્ટિબિંદુ કેવો હતો ?
 ૫. દાસપ્રથાએ શેને જન્મ આપ્યો ?
- પ્રશ્ન-૪. (અ) આદીમ સમાજમાં ભાષાની ઉત્પત્તિ અને વિકાસ વિશે જણાવો. 18
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪. અ (૧) આદીમ સમાજમાં વિજ્ઞાનના વિકાસનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો. 09
- પ્રશ્ન-૪. અ (૨) આદીમ સમાજની સૌંદર્ય વિશેની વિભાવના સમજાવો. 09
- પ્રશ્ન-૪. (બ) પાંચમાંથી કૌંસપણ ત્રણનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 03
૧. આદીમ સમાજ કઈ વૃત્તિને કમજોરી માને છે ?
 ૨. આદીમ સમાજમાં શ્રમ કયા અંગોમાં વિભાજિત થયું.
 ૩. માનવ જીવન રક્ષણ માટેની કઈ આદીમ પ્રથા હતી ?
 ૪. આદીમ સમાજમાં કાનૂનનો જન્મ શેના આધારે થયો.
 ૫. માનવશાસ્ત્ર શેનો અભ્યાસ કરે છે ?

M1047-2

ENGLISH VERSION

1. A. Describe the importance of family and property in Primitive Society. 14
Or
- 1.A (1). Explain the origin and development of state in Primitive Society. 07
- 1.A (2). Describe the Sagai Sangya. 07
- 1.(B). (Any Four out of six) (Answer in one or two lines only) 04
1. Which elements are dependent of primitive social arrangement?
 2. Which two powers were ruled in primitive society?
 3. What builds up by war?
 4. Which element is responsible rise of law?
 5. What is unit of family in primitive society?
 6. What is Marriage?
- 2 A. Write a short note on Economic elements in Primitive Society. 14
Or
2. A(1). Explain the Marriage concept in Primitive Society. 07
2. A (2). Describe the status of women in primitive society. 07
- 2.(B). (Any Four out of six) (Answer in one or two lines only) 04
1. Who was the owner of land in Primitive society?
 2. What is meaning of Culture?
 3. What is Civilization?
 4. What is meaning of 'Tribal'?
 5. Who started general of Anthropology and when?
 6. What is meaning of Anthropology?
3. A. Describe an idea of the Law system in Primitive Society. 14
Or
3. A (1). Describe the concept of Magic and Science in Primitive Society. 07
3. A (2). Explain the concept of sexual morality in Primitive Society. 07
3. (B) (Any Three out of five) (Answer in one or two lines only) 03
1. What was given by activity of food to mankind?
 2. What secret found by women in primitive society?
 3. Which thing builds by fire and Agriculture?
 4. Who's the owner of the land in Primitive Society?
 5. What gave birth to slavery system?
4. A. Explain the origin and development of Language in Primitive Society. 14
Or
4. A (1) Describe the idea of Science in Primitive Society. 07
4. A (2) Explain the different aspects of beauty in Primitive Society. 07
4. (B) (Any Three out of five) (Answer in one or two lines only) 03
1. Which activity believe that the weakness in Primitive society?
 2. Where the labor was divided in parts in primitive society?
 3. Which was early practice for the protection if human life?
 4. What was the basis of birth of legislation in primitive society?
 5. What study is done in anthropology?

M.A. (Sem.-2) Examination

407

Geography

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. A Explain the medieval period of Geography and describe the dark age in geography. 14
- Or**
- 1.A Describe the contribution of American school in Geographical thought. 14
1. B Any four out of six. 04
1. Which school of thought developed the Science of Astronomy?
 - a. Greeks
 - b. Chinese
 - c. Roman
 - d. Arabs
 2. "All history must be treated geographically, and all geography must be treated historically." Who wrote this?
 - a. Herodotus
 - b. Ratzel
 - c. Blache
 - d. Davis
 3. Who amongst the following correlated colour of ocean water and its salinity?
 - a. Ibn-Khaldun
 - b. Al- Masudi
 - c. Ibn-Sina
 - d. Al-Maqdisi
 4. Who founded the Humanistic School of Geography?
 - a. Wolpert
 - b. Tuan
 - c. Kirk
 - d. Harvey
 5. Which one of the schools of thought first developed possibilism?
 - a. German School of Geography
 - b. French school of geography
 - c. Russian school of geography
 - d. British School of geography
 6. Which one of the following is not a supporter of the theory of determinism?
 - a. Wolfgang Hartake
 - b. R. Hartshorne
 - c. O. H. K. Spate
 - d. All the above
2. A Define the Historical vs Contemporary approach in geography with suitable example. 14
- Or**
2. A Write the short notes. 14
- A. Explain the fundamental concept of Modern geography.
 - B. What is the Dualism in geography?

2. B Any four out of six.

1. Who in census of India applied the 'Ternary diagram' for the functional classification of towns in India?
 - a. P. Padmanabha
 - b. A. R. Nanda
 - c. Ashok Mitra
 - d. Chandrasekhar
2. Who authored the book entitled 'growth Pole and Growth Centres for Regional Economic Development in India'?
 - a. Sen and Wanmali
 - b. Sadasyuk and Sengupta
 - c. Misra, Rao and Sundaram
 - d. Rao and Sundaram
3. Who among the following gave the concept of 'Rimland' theory?
 - a. A Ratzel
 - b. O. H. K. Spate
 - c. Spykman
 - d. Griffith Taylor
4. Which one of the following pairs does not match correctly?
 - a. P. Haggett - Geography: A modern synthesis
 - b. P. E. Jems - All possible worlds
 - c. G. P. Marsh - Explanation in geography
 - d. Abler, Adams & Gould - Spatial organization
5. Who among the following emphasized on the behavioural environment in Geography?
 - a. Burton
 - b. Gregory
 - c. Kirk
 - d. Johnston
6. 'The same environment carries different meanings to people with different ways of living and culture'. This statement is related with the concept of
 - a. Determinism
 - b. Stop-and-go determinism
 - c. Probanilism
 - d. Possibilism

3. A Explain the Radicalism/Marxism in geography and what is the Impact of Behavioral Revolution in Geography?

14

Or

3. A Discuss the basic concept in geographical thought.

14

A. Perception and Cognition Mental map.

B. Quantitative Revolution (paradigm) in Geography.

3. B Any three out of five.

03

1. Who defined Geography as human ecology?
 - a. Schaefer

- b. Hartshorne
- c. Richthofen
- d. Barrows
- 2. The concept of Teleology was propounded by
 - a. Alexander Von Humbolt
 - b. Carl Ritter
 - c. Oscar Peschel
 - d. I. Kant
- 3. Who among the following geographers laid down the foundation of dichotomy of General versus Special Geography?
 - a. B. Varenius
 - b. I. Kant
 - c. A. Peter
 - d. S. Munster
- 4. Who among the following geographers specifically emphasized on climatic determinism?
 - a. G. Taylor
 - b. F. Ratzel
 - c. E. Huntington
 - d. E. C. Semple
- 5. Which one the following is correct sequence of contributors in the development of Greek geography?
 - a. Anaximander, Herodotus, Hipparchus, Eratosthenes
 - b. Herodotus, Eratosthenes, Hipparchus, Anaximander
 - c. Anaximander, Eratosthenes, Herodotus, Hipparchus
 - d. Anaximander, Herodotus, Eratosthenes, Hipparchus

4. A Explain the ancient Indian geographer contribution in Indian geography. 14

Or

4. A Define the post colonialism and Gandhism and discuss the impact of colonialism and Gandhism on Indian Geography. 14

4. B Any three out of five. 03

- 1. Who among the following did not support the concept of environmental determinism?
 - a. Ratzel
 - b. Davis
 - c. Huntington
 - d. None of these
- 2. Who wrote the book Airs Water and Places?
 - a. Anaximander
 - b. Hippocrates
 - c. Eratosthenes
 - d. Hecateus
- 3. Geographia in 17 volumes was written by
 - a. Ptolemy

- b. Miletus
 - c. Strabo
 - d. Ritter
4. "The present is the key to the past" this statement was made by
- a. W. M. Davis
 - b. James Hutton
 - c. Van Ritschthofen
 - d. A. Penck
5. Who one of the following determined the place of Geography in the classification of sciences?
- a. B. Varenius
 - b. Philip Cluverius
 - c. Immanuel Kant
 - d. S. Munster

M 1048-5

Candidate's Seat No. _____

MA / MSc Sem. II - Examination 2019
GEO407: PHILOSOPHY OF GEOGRAPHICAL THOUGHT

[Time: 02:30 Hours]

[Max. Marks: 70]

1. A ભૂગોળનો મધ્યયુગીનકાળ સમજાવો અને ભૂગોળમાં અંધકારયુગનું વર્ણન કરો. 14
- Or
- 1.A ભૌગોલિક વિચારમાં અમેરિકન સ્કૂલનાં યોગદાનનું વર્ણન કરો. 14
1. B નીચેઆપેલ છ પ્રશ્નો પૈકી ચારનાં જવાબ આપો. 04
1. કઈ શાળાએ ખગોળશાસ્ત્ર વિજ્ઞાનને વિકસાવ્યો છે?
- ગ્રીક
 - ચિની
 - રોમન
 - આરબ
2. "તમામ ઇતિહાસનો ભૌગોલિક રીતે ઉપચાર કરવો જોઈએ, અને તમામ ભૂગોળ ઐતિહાસિક રીતે થવું જોઈએ." આ કોણે લખ્યું?
- હેરોડોટસ
 - રત્ઝેલ
 - બ્લેશ
 - ડેવિસ
3. દરિયાઈ પાણીનો રંગ અને તેની ક્ષારતાને નીચેનામાંથી કોણે સહસંબંધિત કર્યું હતું?
- ઇબ્ન-ખલ્દુન
 - અલ-મસુદી
 - ઇબ્ન-સિના
 - અલ-મકદીસી
4. હ્યુમનિસ્ટિક સ્કૂલ ઓફ ભૂગોળની સ્થાપના કોણે કરી હતી?
- વોલપાર્ટ
 - તુઆન
 - કિર્ક
 - હાર્વે
5. વિચારધારાની શાળાઓમાંની કઈ એકે સૌ પ્રથમ સંભાવ્યતાવાને વિકસાવ્યો?
- ભૂગોળની જર્મન શાળા
 - ભૂગોળની ફ્રેન્ચ શાળા
 - ભૂગોળની રશિયન શાળા
 - ભૂગોળની બ્રિટિશ શાળા
6. નિયતિવાદના સિદ્ધાંતના સમર્થક નીચેઆપેલમાંથી કોણ નથી?
- વોલ્ફગેંગ હાર્ટકે
 - આર. હાર્ટશોર્ન

p. 7. 0

- c. ઓ. એચ. કે. સ્પેટ
- d. બધા ઉપર

2. A ભૂગોળમાં ઐતિહાસિક વિરુદ્ધ સમકાલીન અભિગમને યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે વ્યાખ્યાયિત કરો. 14

Or

2. A ટૂંકા નોંધો લખો. 14

- A. આધુનિક ભૂગોળની મૂળભૂત ખ્યાલ સમજાવો.
- B. ભૂગોળમાં દ્વેતવાદ શું છે?

2. B નીચેઆપેલ છ પ્રશ્નો પૈકી ચારનાં જવાબ આપો. 04

1. ભારતની વસ્તી ગણતરીમાં ભારતના નગરોના કાર્યાત્મક વર્ગીકરણ માટે 'ટર્નેરી ડાયાગ્રામ' કોણે લાગુ કર્યું?
 - a. પી. પદ્મનાભ
 - b. એ. આર. નંદા
 - c. અશોક મિત્રા
 - d. ચંદ્રશેખર
2. ભારતમાં પ્રાદેશિક આર્થિક વિકાસ માટે 'વૃદ્ધિ ધ્રુવ અને વૃદ્ધિ કેન્દ્રો' નામના પુસ્તકને કોણે લખ્યું છે?
 - a. સેન અને વાણમાલી
 - b. સદાસુક અને સેનગુપ્તા
 - c. મિશ્રા, રાવ અને સુંદરમ
 - d. રાવ અને સુંદરમ
3. 'રિમલેન્ડ' શિયરીનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો?
 - a. એ રેટેલ
 - b. ઓ. એચ. કે. સ્પેટ
 - c. સ્પાયકમેન
 - d. ગ્રિફિથ ટેલર
4. નીચેનામાંથી કોઈ એક જોડી યોગ્ય રીતે મેળ ખાતી નથી?
 - a. પી. હેગેટ - Geography: A modern synthesis
 - b. પી. ઇ. જેમ્સ - All possible worlds
 - c. જી. પી. માર્શ - Explanation in geography
 - d. એબ્લર, એડમ્સ અને ગોલ્ડ - Spatial organization
5. ભૂગોળમાં વર્તણૂકલક્ષી પર્યાવરણ પર નીચેનામાં કોણે ભાર મૂક્યો હતો?
 - a. બર્ટન
 - b. ગ્રેગરી
 - c. કિર્ક
 - d. જોહન્સ્ટન
6. 'આ જ પર્યાવરણમાં જીવન અને સંસ્કૃતિના વિવિધ માર્ગોવાળા લોકો માટે વિવિધ અર્થ છે' આ વિધાન સંબંધિત છે;
 - a. Determinism
 - b. Stop-and-go determinism

- c. Probanilism
d. Possibilism

3. A ભૂગોળમાં રેડિકાલિઝમ / માર્ક્સિઝમ સમજાવો અને ભૂગોળમાં વર્તણૂકલક્ષી ક્રાંતિનો પ્રભાવ શું છે? 14

Or

3. A ભૌગોલિક વિચારમાં મૂળભૂત સંકલ્પનાઓ. 14

- A. અનુભૂતિ(Perception) અને અભિજ્ઞા માનસ નકશો(Cognition Mental map).
B. ભૂગોળમાં પરીમાણાત્મક ક્રાંતિ (પેરાડિગમ).

3. B નીચેઆપેલ પાંચ પ્રશ્નો પૈકી ત્રણનાં જવાબ આપો. 03

- ભૂગોળને માનવ ઇકોલોજી તરીકે કોણ વ્યાખ્યાયિત કર્યું?
 - સ્કેફર
 - હાર્ટ્ઝોર્ન
 - રિચથોફેન
 - બેરોઝ
- ટેલિઓલોજીની સંકલ્પના કોના દ્વારા આપવામાં આવી છે?
 - એલેક્ઝાન્ડર વોન હમ્બોલ્ટ
 - કાર્લ રિટ્ઝર
 - ઓસ્કાર પેશેલ
 - આઇ. કેન્ટ
- નીચેના ભૌગોલિક શાસ્ત્રીઓમાંથી કોણે સામાન્ય વિદુર સ્પેશિયલ ભૂગોળના ડાયક્રોટોમીની સ્થાપના કરી હતી?
 - બી. વેરેનીયસ
 - આઇ. કેન્ટ
 - એ. પીટર
 - એસ. મુન્સ્ટર
- નીચેના ભૂગોળકારોમાંથી કોણ ખાસ કરીને ક્લાઇમેટિક ડિરેક્ટરિઝમ પર ભાર મૂકે છે?
 - જી. ટેલર
 - એફ. રેન્ઝેલ
 - ઇ. હંટીંગ્ટન
 - ઇ. સી. સીમ્પલ
- ગ્રીક ભૂગોળના વિકાસમાં યોગદાન આપનારને કાલાનુંક્રમ મુજબ સાચાક્રમમાં ગોઠવો?
 - એનાક્સિમેન્ડર, હેરોડોટસ, હિપ્પાર્કસ, ઈરેટોસ્થીનીસ
 - હેરોડોટસ, ઈરેટોસ્થીનીસ, હિપ્પાર્કસ, એનાક્સિમેન્ડર
 - એનાક્સિમેન્ડર ઈરેટોસ્થીનીસ, હેરોડોટસ, હિપ્પાર્કસ
 - એનાક્સિમેન્ડર, હેરોડોટસ, ઈરેટોસ્થીનીસ, હિપ્પાર્કસ

4. A ભારતીય ભૂગોળમાં પ્રાચીન ભારતીય ભૂગોળવેતાઓના યોગદાનને સમજાવો. 14

Or

4. A પોસ્ટ સંસ્થાનવાદ અને ગાંધીવાદ વ્યાખ્યાયિત કરો અને ભારતીય ભૂગોળ પર સંસ્થાનવાદ અને ગાંધીવાદની અસર અંગે ચર્ચા કરો. 14

4. B નીચેઆપેલ પાંચ પ્રશ્નો પૈકી ત્રણનાં જવાબ આપો.

1. નીચેનામાંથી કોણ પર્યાવરણીય નિયતિવાદના વિચારને ટેકો આપતા નથી?
 - a. રત્ઝેલ
 - b. ડેવિસ
 - c. હંટીંગ્ટન
 - d. આમાંથી એક પણ નહિ
2. Airs Water and Places પુસ્તક કોણે લખ્યું?
 - a. એનાક્સિમેન્ડર
 - b. હિપોક્રેટસ
 - c. એરાટોસ્ટોહોન્સ
 - d. હેકેટીયસ
3. Geographia in 17 Volumes કોના દ્વારા લખવામાં આવ્યું છે?
 - a. ટોલેમી
 - b. મિલેટસ
 - c. સ્ટ્રેબો
 - d. રિક્ટર
4. "વર્તમાન એ ભૂતકાળની ચાવી છે" આ વિધાન કોને આપ્યું છે?
 - a. ડબલ્યુ. એમ. ડેવિસ
 - b. જેમ્સ હટન
 - c. વેન રિચથોફેન
 - d. એ. પેન્ક
5. વૈજ્ઞાનિક વર્ગીકરણમાં ભૂગોળની જગ્યા નીચેઆપેલમાંથી કોણે નક્કી કરી છે?
 - a. બી. વેરેનીયસ
 - b. ફિલિપ ક્લુવરિયસ
 - c. ઈમેન્યુઅલ કેન્ટ
 - d. એસ. મુન્સ્ટર

M.A. (Sem.-2) Examination

407

Political Science

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

Q 1 (A) આર્થિક પરિબળો ભારતીય રાજકારણ ને કેવી રીતે પ્રભાવિત કરે છે.? ચર્ચો.

14

અથવા

ભારતીય રાજકારણ અને સામાજિક પાયાઓ પરસ્પર સંકડાયેલા છે - ચર્ચો

Q 1 (B) ટૂંકમાં જવાબ આપો (કોઈ પણ ચાર)

04

1 સંસદીય લોકતંત્ર ની વ્યાખ્યા આપો.

2 લોકતંત્ર ને ટૂંકમાં સમજાવો.

3 ભારત માં આર્થિક સુધારાઓ કયા વર્ષ માં દાખલ થયા.

4 વર્ગ એટલે શું.?

5 વર્ગના પ્રકાર વર્ણવો.

6 રાજકીય સ્થિરતા ની વ્યાખ્યા આપો.

Q 2 (A) ભારતીય રાજકારણ અને જ્ઞાતિ વિષે ટીકાત્મક સમીક્ષા કરો.

14

અથવા

ભારતીય રાજકારણ માં જ્ઞાતિ એક મહત્વનું પરિબળ છે .- ચર્ચો.

Q 2 (B) ટૂંકમાં જવાબ આપો (કોઈ પણ ચાર)

04

1 જ્ઞાતિ ની વ્યાખ્યા આપો.

2 કોમવાદ ની વ્યાખ્યા આપો.

3 ભારતીય રાજકારણ સામેના મુખ્ય બે પડકારો લખો.

4 જ્ઞાતિવાદ સામે લડવાના મુખ્ય બે ઉપાયો જણાવો.

5 બિનસાંપ્રદાયિકતા નો અર્થ સમજાવો.

6 જ્ઞાતિવાદ એટલે શું?

Q 3 (A) ભારતીય નેતૃત્વ સામેના મુખ્ય પડકારો જણાવો.

14

અથવા

ભારતીય લોકતંત્ર ની સફળતા ના મુખ્ય પરિબળો ચર્ચો.

Q 3 (B) ટૂંકમાં જવાબ આપો (કોઈ પણ ત્રણ)

03

1 ભારતીય લોકતંત્ર સામેના મુખ્ય બે પડકારો લખો.

2 નેતૃત્વ સામેના મુખ્ય બે પડકારો લખો.

3 ભારતીય રાજ્યની ભૂમિકા સમજાવો.

4 નેતૃત્વની વ્યાખ્યા આપો.

5 શાસનના પ્રશ્નો ચર્ચો.

Q 4 (A) ભારતીય રાજકારણ પર પડેલી આર્થિક સુધારાની અસરો.-ચર્ચો.

14

અથવા

ભારતીય રાજકારણ પર પડેલી ઉદારીકરણ ખાનગીકરણ અને વૈશ્વિકીકરણ ની અસરો તપાસો.

Q 4(B) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈ પણ ત્રણ)

03

1 ઉદારીકરણ એટલે શું ?

2 ખાનગીકરણ એટલે શું ?

3 વૈશ્વિકીકરણ એટલે શું ?

4 ભારતીય સમાજનું માળખું સમજાવો.

5 આર્થિક સુધારા વિશે જણાવો.

P.T.O.

- Q1(A). How the economic factors effect on Indian Politics? Discuss. 14
- OR
- Indian Politics and social bases are interconnected. Discuss.
- Q1(B). Answer in Brief (Any Four) 04
1. Give the definition of Parliamentary democracy.
 2. Explain in briefly the democracy.
 3. In which year economic reforms introduce in India.
 4. What is class?
 5. State the types of class.
 6. Give the definition of political stability.
- Q2(A). Critically review the Caste and Indian Politics. 14
- OR
- Caste is one of the important factors in Indian politics. Discuss.
- Q2(B). Answer in Brief (Any Four) 04
1. Give the definition of caste.
 2. Give the definition of communalism.
 3. Write two challenges before Indian politics.
 4. State the two solutions of the casteism.
 5. Explain the meaning of secularism.
 6. What is casteism?
- Q3(A). Describe the main challenges before Indian leadership. 14
- OR
- Discuss the main factors of success of Indian democracy.
- Q3(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. Write two main challenges before Indian democracy.
 2. Write two main challenges before leadership.
 3. Explain the role of Indian state.
 4. Give the definition of leadership.
 5. Discuss the problems of governance.
- Q4(A). Discuss the impact of economic reforms on the Indian politics. 14
- OR
- Examine the impact of LPG on the Indian politics.
- Q4(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. What is Liberalization?
 2. What is Privatization?
 3. What is Globalization?
 4. State the structure of Indian society.
 5. State about the economic reforms.

4/23

2903N469

Candidate's Seat No : _____

M.A. (Diaspora & Migration) (Sem.-2) Examination
Core 407

Dynamic of Diaspora
March 2019

[Max. Marks : 70]

Time : 2-30 Hours]

Q.1.A. Explain the theories of political dynamics of Diaspora.

20

OR

Q.1.B. What are the views of Fanon on post-colonial identity?

Q.2.A. Explain the Motivational dynamics of Diaspora investment in post conflict economies in terms of the theories of economic dynamics of Diaspora.

20

OR

Q.2.B. Do you agree that diasporic identity is situationally determined? Explain your answer

Q.3.A. Write Short Notes on **ANY ONE** of the following:

1x7 = 7

1. Explain the different diasporic roles and interests
2. Explain Diasporas IR theories
3. Cultural assimilation

Q.3.B. Answer briefly **ANY FOUR** of the following:

2x4 = 8

1. What is Constructivism and identity?
2. What is liberalism and domestic politics?
3. Explain the theories of Trauma.
4. What are the factors of cultural identity?
5. What are the four measures of notions of identity?
6. How Globalization helps producing hybrid identity?

P.T.O

N 489-2

Q.4. Choose the correct alternative **ANY FIFTEEN** from those given below: 1x15 = 15

1. Which from the following countries is not a member of the European union?

- a. Lithuania
- b. Sweden
- c. Finland
- d. Norway

2 According to the liberal approach the degree of influence that domestic actors may exert on foreign policy depends on:

- a. Political Institution
- b. Social Institution
- c. Economical Institution
- d. All of the above

3. "A phenomenon that recognizes differences between cultures, does not necessarily standardize or blend cultures and allows cultures to benefit from richness of other cultures, is commonly known as

- A. Cultural synchronization
- B. Institutionalization of culture
- C. Culture openness
- D. None of the above

4. Which one of these given statements is most suitable in defining the phenomenon of globalization?

- A. Increase in global market
- B. Multinational globalization of the world economies
- C. The worldwide movement toward economic, financial and trade
- D. Transnational flows of people, financial resources, goods, information and culture

5. Fill in the blanks.

Globalization is a _____ phenomenon?

- A. Multilevel
- B. Multidimensional
- C. Multitudinous
- D. Multilingual

6. Is it okay to say that concepts such as Americanization and Macdonalization are synonymous to globalization?

- A. Yes
- B. Can't say
- C. No
- D. None of the above

N 469-3

7. Can a country avoid and ignore the process of globalization

- A. Yes, every country is sovereign
- B. No, Globalization is a natural and inevitable process
- C. Can't say, it depends on each country's government
- D. None of the above

8. Which one word defines the given statement

"The collective programming of the mind which distinguishes the members of one group or society or category or nation from another"

- A. Citizen
- B. Culture
- C. Nation
- D. Diaspora

9. What is the difference between an objective culture, and a subjective culture?

- A. The first refers to the institutional aspects, and latter refers to worldview of a society's people
- B. The first refers to countries culture and the latter refers to people's culture
- C. The first refers a Multidimensional Model of Culture, and latter refers to a primordial model of culture
- D. None of the above

10. Which of these are the part of culture?

- A. Visual arts
- B. Behaviors and Norms
- C. Artistic and Symbolic creations
- D. All of the above

11. When did the thinkers began to forecast the trend of cultural standardization?

- A. By 17th century
- B. By 18th century
- C. By 19th century
- D. None of the above

P.T.O

N 469-6

12. What was the famous term, coined by the renowned German intellectual Johann Wolfgang von Goethe?

- A. Cultural industries
- B. Intellectual globalization
- C. World Literature
- D. Materialistic globalization

13. "Interactions between globalization and culture do not seem to be a recent phenomenon"

Is this statement;

- A. True
- B. False
- C. Can't say

14. What does local culture face, due to the influence of the globalization?

- A. Transformation and reinvention in their culture
- B. Technical innovations
- C. Emergence of materialistic culture
- D. Increased Market

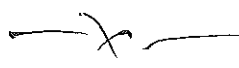
15. Why do different cultural groups develop into heterogeneous entities?

- A. Because they feel to be part of the bigger culture
- B. Because due to differences in demands necessitated by their environment in efforts to adapt to the requirements of the heterogeneous entities.
- C. Both
- D. None of the above

16. The emergence of a "global culture" is based on the assumption of the demise of a major player on the global stage. What is that?

- A. Nation-state
- B. Materialistic globalization
- C. World Literature
- D. Cultural industries

17. The continuous process of mixing or blending cultures is known as _____.

- A. Cultural hybridization
 - B. Globalization
 - C. Liberal Nationalism
 - D. None of the above
-

3/23

3003N492

Candidate's Seat No : _____

M.A. (Diaspora & Migration) (Sem.-2) Examination

Core 408

Geopolitics of Diaspora

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

Q.1.A. Nation State is different from Nation – Explain in detail.

20

OR

Q.1.B. Define characteristics of a Nation.

Q.2.A. Explain the theories of International relations and power Politics.

20

OR

Q.2.B. Explain the theories of geopolitics on sea and air power.

Q.3.A. Write Short Notes on **ANY ONE** of the following:

1x7 = 7

1. India as a Nation State
2. Explain the power of human rights
3. Bangladesh as a sovereign state

Q.3.B. Answer briefly **ANY FOUR** of the following:

2x4 = 8

1. Border
2. Frontier
3. Territory
4. Heartland
5. Geopolitics
6. Transnational

P.T.O.

N492-2

Q.4. Choose the correct alternative ANY FIFTEEN from those given below: 1x15 = 15

1. What is international border?

- a. A border which is external
- b. A border which is cross nationality
- c. A border shared by different countries
- d. None of these

2 A territory is —

- a. Internal factor
- b. Private

factor

- c. External factor
- d. None of these

3. Frontier does not contain this space —

- a. Sea space
- b. Land space
- c. Air space
- d. Forest space

4. To cross border of a State, it is important to cross —

- a. Police
- b. Immigration
- c. Home Ministry
- d. Military

5. The land between borders of two nations is called —

- a. UNO's land
- b. Ownership
- c. Military set up
- d. Mon Man's land

6. Nation is _____ factor.

- a. Eternal
- b. Conditional
- c. Diminishing
- d. Dying

7. India is an example of —

- a. State
- b. Nation-state
- c. Nation
- d. None of these

8. New Frontier is a slogan initiated by—

- a. John F. Kennedy
- b. Adolf Hitler
- c. Bill Clinton
- d. Mussolini

9. 'Frontier' as a term derived from _____

- a. Latin
- b. Roman

- c. French
d. Spanish
10. Geopolitics is influenced by—
a. Population factor
b. Mechanical factor
c. Diaspora factor
d. Geographical factor
11. To have Geopolitical relation, which one is must?
a. International relations
b. Water relations
c. Geographical border
d. Public relations
12. 'Power Politics' is a theory of _____
a. Geography
b. Drama
c. History
d. International Relations
13. Power Politics mainly depends on _____
a. Civil Power
b. Military Power
c. Knowledge Power
d. Democratic Power
14. *The Influence of Sea Power Upon History* is history book of—
a. Naval warfare
b. Water welfare
c. Sea Power
d. Ocean Politics
15. Maritime Power is an issue about—
a. Navy power
b. Coast Guard power
c. Water power
d. Air power
16. The central or most important part of a country or area is called—
a. Province
b. Heartland
c. River flow
d. None of these
17. Transnational borderline refers to—
a. A boundary separating two countries
b. An International boundary lines
c. Both
d. None of these

પ્ર. 1(અ) નીચેનાંમાંથી ગમે તે બેનો અનુવાદ કરો.

14

1-સૂત્રધાર:- કહિં ણુ ખુ દરિદ્વબંમ્હણં લભેઅં। (વિલોક્ય) एसो अय्य चारुदत्तस्स वअस्सो अय्यमेत्तेओ णाम
बम्हणो इदो एव्व आअच्छदि। जाव उवणिमन्तेमि। (परिक्रम्य) अय्य णिमन्तिदो सि। आमन्तणस्स मा दरिद्
त्ति मं अवमण्णेहि। संपण्णं अण्हिदव्वं भविस्सदि। धिदं गुलं दहिं तंडुला अ सव्वं अत्थि। अवि अ दक्खिणा
मासआणि भविस्संति।

(નેપથ્યે)

અણ્ણં અણ્ણં ણિમન્તેદુ દાવ ભવં। અરિત્તઓ દાવ અહં।

સૂત્રધાર:- ધિદં-ગુલ-દહિ-સુસમિદ્ધં ધૂવિઅ-સૂવોવદંસ- સંભિણ્ણં।

સક્કાર-દત્ત-મિદ્ધં ભુક્કીઅદુ ભત્તમય્યેણા।

2-ગણિકા- एसो मे अभिगिनेसो अभिजणेण तुलीअदि।

શકાર:- भावे एशा अन्धआलपूलिदगम्भीला लच्छा दीशइ। मा क्खु णाए एत्थ भंशइदव्वा। आकाम-
देवाणुआण प्पहुदि णअणमत्तशत्थुलं दरिद्वसत्थवाहपुत्तं चालुदत्तबडुअं कामेदि एशा। इदं तश्श गेह्शश पक्ख
दुआलं।

ગણિકા-(સહર્ષમાત્મગતમ્) एवं तस्स गेहं। दिट्ठिआ दाणि अमित्तजण-णिसेहेण पिअजणसमीवं उवणीदम्हि।
भोदु एवं दाव करिस्सं (अपसरति)।

શકાર:- (વિલોક્ય) भावे णट्ठा णाए णट्ठा।

3-સંવાહક:- तदो सो विभवमन्ददाए अस्साहीणपरिजणो विसज्जिअकुडुम्बभरणो चारित्तमत्तावसेसो
सत्थवाहकुले पडिवसदि। अहं पि तेण अय्येण अब्भणुण्णादो अण्णं उवचिट्ठदु त्ति। कहं अण्णं एरिसं मणुस्स-
रअणं लभेअं ति कहं च तस्स कोमल ललिद महुर सरीर-परिसक्किदत्थं मे हत्थं साहारण सरीरसम्मद्देण
सोअणीअं करिस्सं ति जादणिव्वेदो बद्ध-सरीररक्खणत्थं जूदोवजीवी संवुत्तो।

ચેટી- તદો તદો।

સંવાહક:- तदो बहूणि दिणाणि मए पराइदेण पुरिसेण कदाइ अहं पि दससु सुवण्णेसु पराइदो म्हि।

પ્ર. 1 (બ) ગમેતે ચાર પ્રશ્નોનો જવાબ આપો.

4

1-વસંતસેના રાત્રે કોના ઘરમાં પ્રવેશે છે.

2-ચારુદત્તમ્ નાટકનાં કર્તા કોણ છે.

3-વિદૂષકનું નામ શું છે. 4- વિદ્વિઆ એટલે શું.

5-શકાર કઈ ભાષા બોલે છે. 6-કરિસ્સં રૂપ ઓળખાવો.

પ્ર. 2(અ) નીચેનામાંથી ગમેતે બેનો અનુવાદ કરો.

14

1-અત્યણિવેસા તે જ્ઞેવ સદા તે જ્ઞેવ પરિણમંતાવિ।

ઉત્તિવિસેસો કવ્વો ભાસા જા હોદ્દ સા હોદ્દા। અવિ અ

પરુસા સક્કયબંધા પાડદબંધો વિ હોદ્દ સુડમારો।

પુરુસમહિલાણં જેત્તિઅમિહંતરં તેત્તિઅમિમાણં।।

2-વિચક્ષણા- (વિભાવ્ય) એવ્વ ણેદં તુરગસ્સ સિગ્ધત્તણે કિં સક્કિણો પુચ્છીઅંતિ। તા વણ્ણઅ વસંતઅં।

વિદૂષક:- તુમં ઉણ પંજરગદા સારિઅવ્વ કુરુકુરાઅંતી ચિટ્ઠસિ, ણ કિંપિ જાણેસિ તા પિઅવઅસ્સસ્સ દેવીએ અ પુરદો પઢિસ્સં જદો ણ કત્થૂરિઆ કુગ્ગામે વણે વા વિક્કિણીઅદિ, ણ સુવણ્ણં કસવટ્ઠિઅં વિણા સિલાપટ્ટએ કસીઅદિ।

રાજા- પિઅવઅસ્સ, તા પઢ સુણીઅદુ।

વિદૂષક:- (પઠતિ)

ફુલ્લુવ્વકુરં કલમકૂરસમં વહંતિ જે સિંદુવારવિડવા મહ વલ્લભા દે।

જે ગાલિઅસ્સ મહિસીદહિણી સરિચ્છા તે કિં ચ મુદ્ધવિઅઇલ્લપસૂણપુંજા।।

3-જં ધોઅંજણસોણલોઅણજુઅં લગ્ગાલઅગ્ગં મુહં

હત્થાલંબિદકેસપલ્લવચએ દોલ્લંતિ જં વિંદુણો।

જં એક્કં સિચઅંચલં ણિવસિદં તં ણ્હાણકેલિટ્ઠિદા

આણોદા ઇઅમબ્બુદેક્કજણી જોઈસરેણામુણા।।

પ્ર. 2 (બ) ગમેતે ચાર પ્રશ્નોનો જવાબ આપો.

4

1-કર્પૂરમંજરી કોણ છે. 2-કર્પૂરમંજરીનાં કર્તાનું નામ બતાવો.

3-હોદ્દ રૂપ ઓળખાવો. 4-સુણીઅદુ રૂપ ઓળખાવો.

5-ભૈરવાનંદ કોણ છે. 6-કર્પૂરમંજરીનાં નાયકનું નામ બતાવો.

પ્ર. 3 (અ) ભાસનાં નાટકોનો પરિચય આપો.

14

પ્ર. 3(અ)1- ચારુદત્તમ્ ની સ્થાપનાની ચર્ચા કરો.

7

પ્ર. 3(અ) 2-ચારુદત્તમ્ ની ભાષાની ચર્ચા કરો.

7

પ્ર. 3(બ) ગમેતે ત્રણ પ્રશ્નોનો જવાબ આપો.

3

1-નટીએ કયો વ્રત કર્યો છે.

2-વસન્તસેનાનો પીછો કોણ કોણ કરી રહ્યા છે.

3-વસન્તસેના આભૂષણો કેમ મૂકે છે.

4-શકાર ખરેખર કોને પકડે છે.

5-સંવાહક કોણ છે.

પ્ર. 4 (અ) રાજશેખરનું જીવન અને કવન ચર્ચો.

14

અથવા

પ્ર.4 (અ)1-ભૈરવાનન્દનું આગમન.

7

પ્ર. 4(અ)2- વિચક્ષણા અને વિદૂષકનો વિવાદ.

7

પ્ર. 4(બ) ગમેતે ત્રણ પ્રશ્નોનો જવાબ આપો.

3

1-દેવી અને કર્પૂરમંજરીનો સંબંધ જણાવો.

2-નાન્દ્યન્તે એટલે શું.

3-તેપથ્યે એટલે શું.

4-કપિજલ કોણ છે.

5-સ્વગતમ્ એટલે શું.

— / —

☆ نوٹ: تمام سوالات لازمی اور نمبر مساوی ہیں۔

سوال نمبر ۱ (الف) اردو مضمون نگاری کی ابتداء و ارتقاء بیان کیجیے۔

۱۴

یا

مضمون نگاری کے بنیادی اصولوں پر روشنی ڈالئے۔

۰۴

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی چار)

(۱) 'آپ حیات' کس کی تصنیف ہے؟ (۲) مسلم یونیورسٹی کے بانی کون تھے؟ (۳) 'خاک و طن' کے خالق کون ہیں؟

(۴) 'امید کی خوشی' کے مضمون نگار کون ہیں؟ (۵) اردو میں مضمون نگاری کا بانی کون ہے؟ (۶) 'آثار الصنادید' کس کی تصنیف ہے؟

۱۴

سوال نمبر ۲ (الف) فرحت اللہ بیگ کی مضمون نگاری پر روشنی ڈالئے۔

یا

سر سید کی مضمون نگاری پر اپنے خیالات کا اظہار کیجیے۔

۰۴

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی چار)

(۱) ناول اور داستان میں بنیادی فرق کیا ہے؟ (۲) سر سید کے رفقاء میں کون کون شامل ہیں؟ (۳) 'ادھ پنچ' پرچہ کس نے جاری کیا؟

(۴) سب رس کی سن اشاعت کیا ہے؟ (۵) پرچہ 'الہلال' کس نے جاری کیا؟ (۶) فسانہ عجائب کا سن تصنیف کیا ہے؟

۱۴

سوال نمبر ۳ (الف) مولانا ابوالکلام آزاد کی مضمون نگاری کا جائزہ لیجیے۔

یا

مضمون نگاری اور انشائیہ میں کیا فرق ہے؟ واضح کیجیے۔

۰۴

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کتبہیں تین)

(۱) اٹھارویں صدی کا سب سے بڑا انگریز مضمون نگار کون ہیں؟ (۲) انیسویں صدی کا بادشاہ کس مضمون نگار کو مانا جاتا ہے؟

(۳) مغربی مصنف انشائیہ نگار سے کس چیز کے متنی ہیں؟ (۴) فسانہ عجائب کس کی تصنیف ہے؟ (۵) پرچہ 'الہلال' کہاں سے جاری ہوا؟

۱۴

سوال نمبر ۴ (الف) مندرجہ ذیل سے کتبیں دو پر مختصر نوٹ لکھئے۔

(۱) کامیاب مضمون نگار کی خوبیاں (۲) شبلی کے مضامین کی خصوصیت (۳) فسانہ عجائب (۴) انشائیہ

۰۴

(ب) ایک دو جملوں میں جواب لکھئے۔ (کوئی تین)

(۱) 'باغ و بہار' کس کی تصنیف ہے؟ (۲) 'نیرنگ خیال' کس کی تصنیف ہے؟ (۳) 'چوری سے یاری تک' کس کی تصنیف ہے؟

(۴) 'نوروز مضمون نگاری' کسے کہتے ہیں؟ (۵) انشائیہ کو کس مغربی ادیب نے 'ذہن کی ترنگ' کہا ہے؟

M.A. (Sem.-2) Examination

408

Philosophy (Western Ethics)

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : પ્રત્યેક પ્રશ્નના ગુણ તેની જમણી બાજુએ લખેલા છે.

પ્રશ્ન-૧. (અ) કાન્ટના નીતિ અંગેના ત્રણ સૂત્રો જણાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૧. (અ) કાન્ટ અનુસાર આત્માનું અમરત્વ અને ઈશ્વરનું અસ્તિત્વ સ્પષ્ટ કરો.

પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૪)

- (૧) નૈતિક નિર્ણયની રજૂઆતની બે પદ્ધતિઓ કઈ છે ?
- (૨) કાન્ટના ત્રણ ક્રિટીકના નામ આપો.
- (૩) નૈતિક નિર્ણયના ત્રણ પાસાંઓ કયા છે ?
- (૪) નિરૂપાધિક આદેશ કયા અર્થમાં નિત્ય છે ?
- (૫) નિરૂપાધિક આદેશ સાધ્ય છે કે સાધન ?
- (૬) કાન્ટ અનુસાર નૈતિકતાનો પાયો શું છે ?

પ્રશ્ન-૨. (અ) જી.ઈ. મૂર અનુસાર શ્રેયની અવ્યાખ્યેયતા સમજાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨. (અ) મૂર અનુસાર પ્રકૃતિવાદ તર્કદોષ સ્પષ્ટ કરો.

પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૪)

- (૧) મૂર અનુસાર શિવત્વ કેવો ગુણધર્મ છે ?
- (૨) પ્રિન્સિપિયા એથિકા કોનું પુસ્તક છે ?
- (૩) મૂર અનુસાર પ્રકૃતિવાદ દોષનું મૂળ શેમાં છે ?
- (૪) 'The Good is Good and that is the end of matter' એ કોનું કથન છે ?
- (૫) મૂર અનુસાર પ્રકૃતિવાદ તર્કદોષ ક્યારે થાય છે ?
- (૬) મૂરનો નૈતિક સિદ્ધાંત કયા નામે ઓળખાય છે ?

પ્રશ્ન-૩. (અ) રોસનો યોગ્ય અંગેનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૩. (અ) એ.જે. એયરનો આવેગ સિદ્ધાંત સ્પષ્ટ કરો.

P. T. U

પ્રશ્ન-૩. (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૩)

- (૧) એયર અનુસાર આત્માસી વિધાનો કયા છે ?
- (૨) વિધાયકવાદીઓ વિધાનોને કયા બે વિભાગમાં વહેંચે છે ?
- (૩) રોસ અનુસાર યોગ્ય એટલે શું ?
- (૪) રોસ અનુસાર કર્તવ્યના બે પ્રકારો કયા છે ?
- (૫) રોસ અનુસાર પ્રત્યક્ષ કર્તવ્ય એટલે શું ?

પ્રશ્ન-૪. (અ) સ્ટીવન્સન અનુસાર ભાષાનું આવેગાત્મક પૃથક્કરણ સમજાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪. (અ) સ્ટીવન્સનના નૈતિક સિદ્ધાંતની આલોચના કરો.

પ્રશ્ન-૪. (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૩)

- (૧) સ્ટીવન્સન અનુસાર ભાષાનો સાર્થક ઉપયોગ કયો છે ?
- (૨) સ્ટીવન્સન અનુસાર આવેગાત્મક અર્થના ત્રણ પ્રકારો કયા છે ?
- (૩) સ્ટીવન્સને પૃથક્કરણના કયા બે પ્રકારો વિકસાવ્યા છે ?
- (૪) સ્ટીવન્સનના મતે નૈતિક વિધાનોના પદો કયા બે તત્વો ધરાવે છે ?
- (૫) સ્ટીવન્સન અનુસાર ભાષાને કઈ બે રીતે વાપરી શકાય ?

English Version

M.A. Sem II Examination, 2018

Subject – Philosophy, PHI407, Indian Logic and Epistemology-2

Time : 2.30 Hours

Total Marks : 70

Instruction : Marks for each question is written on its right side.

1.(A) Describe Kant's three imperatives of ethics. (14)

Or

1.(A) Clarify the immortality of soul and existence of God according to Kant.

1.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (4)

- (1) Which are two methods of the presentation of moral judgment ?
- (2) Give name of Kant's three Critique.
- (3) Which are three aspects of moral judgment ?
- (4) In which way the categorical imperatives are permanent ?
- (5) Are categorical imperatives ends or means ?
- (6) What is the substratum of morality according to Kant ?

2.(A) Explain G. E. Moore's view regarding to indefinability of the Good. (14)

Or

2.(A) Clarify the Naturalistic Fallacy according to Moore.

2.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (4)

- (1) Which type of quality the Good is, according to Moore ?
- (2) Who is the author of Principia Ethica ?
- (3) In which the root of naturalistic fallacy lies according to Moore ?
- (4) Who said - 'The Good is Good and that is the end of matter' ?
- (5) When the naturalistic fallacy occur according to Moore ?
- (6) By which name Moore's moral theory is known as ?

3.(A) Clarify Ross's theory of the Right. (14)

Or

3.(A) Clarify A. J. Ayer's emotive theory.

3.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (3)

- (1) Which are illusory propositions according to Ayer ?
- (2) In which two parts Positivists divide propositions ?
- (3) What is Right according to Ross ?
- (4) Which are the two types of duties according to Ross ?
- (5) What is apparent duty according to Ross ?

4.(A) Explain Stevenson's emotive analysis of language. (14)

Or

4.(A) Criticize Stevenson's moral principles.

4.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (3)

- (1) Which is the meaningful use of language according to Stevenson ?
- (2) Which are three types of emotive meaning according to Stevenson ?
- (3) Which two types of analysis is developed by Stevenson ?
- (4) Which are the two elements the terms of moral propositions hold according to Stevenson ?
- (5) In which two ways the language can be used according to Stevenson ?

M.A. (Sem.-2) Examination
408

Linguistics (Psycholinguistics)
March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

Q-1) (A) Describe the theories of Language Acquisition in detail.

(14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Areas of study of Psycholinguistics
- (2) Development of grammar in Language acquisition

(B) Answer the following questions-

(4)

- (1) What is Babbling? How long does it last?
- (2) What is Telegraphic speech?

Q-2) (A) Describe the characteristics of sound waves to be perceived in detail.

(14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Perception of Words
- (2) Segmentation of Sound waves

(B) Answer the following questions-

(3)

- (1) Why Parsing is difficult in the perception?
- (2) What is meant by VOT?

Q-3) (A) Explain what 'Comprehension' is:

(14)

OR

Write short notes on the following-

- (1) Intended Meaning
- (2) Sentence Construction

M1089-2

(B) Answer the following questions-

(4)

(1) What is the difference between 'Mental Lexicon' and 'Lexicon'?

(2) What is meant by 'Direct Meaning'?

Q-4) (A) Describe the process of planning in 'Sentence Production.'

(14)

OR

Write short notes on the following-

(1) Mistakes in Sentence Production

(2) Utterance

(B) Answer the following questions-

(3)

(1) What is meant by 'Actual Utterance'?

(2) What is 'Slip of the tongue'? Give examples.

.....

M.A. (Sem.-2) Examination

408

Indian Culture (World Civilisation)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

- પ્રશ્ન-૧. અ. બાયઝેન્ટાઈન સભ્યતાની સિધ્ધિઓ વર્ણવો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન-૧.અ (૧). ઈસ્લામી સભ્યતાનું ધર્મ અને કલાક્ષેત્રે પ્રદાન મુલવો. 09
- પ્રશ્ન-૧.અ (૨). ઔદ્યોગિક ક્રાંતિની વિશ્વ પર થયેલી અસરો જણાવો 09
- પ્રશ્ન-૧. (બ). છ માંથી ક્રેઈપણ ચારનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 08
૧. વિશ્વની પ્રથમ માનવ સભ્યતા કયાં વિકસી હતી ?
૨. વિશ્વ શાંતિનો સંદેશો આપનાર કોણ હતા ?
૩. બાયઝેન્ટાઈન સભ્યતાનો કાળ (સમય) જણાવો.
૪. કુરાન -એ-શરિફનું બીજું નામ શું છે ?
૫. નવજાગૃતિ એટલે શું ?
૬. અમેરિકન ક્રાંતિના જર્નલ કોણ હતા ?
- પ્રશ્ન-૨. અ. ધર્મ યુધ્ધોના કારણો અને પરિણામોની ચર્ચા કરો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન-૨. (૧). નવજાગૃતિના પરિભળી ટૂંકમાં વર્ણવો. 09
- પ્રશ્ન-૨. (૨). અમેરિકાના સ્વતંત્ર યુધ્ધના પરિણામો જણાવો. 09
- પ્રશ્ન-૨. (બ). છ માંથી ક્રેઈપણ ચારનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 08
૧. અમેરિકન સ્વાતંત્રતા દિવસ કયારે મનાવાય છે ?
૨. ઔદ્યોગિકક્રાંતિ કયારે શરૂ થઈ ?
૩. નવજાગૃતિનું બીજું નામ આપો ?
૪. રાષ્ટ્રીયસંઘના બે મહત્વના સંઘો જણાવો ?
૫. કઈ બે જાતિઓ વચ્ચે ધર્મયુધ્ધ લડાયા હતા ?
૬. નવજાગૃતિ દરમિયાન કઈ મહત્વની સિધ્ધિઓ વિજ્ઞાનમાં મેળવી હતી ?
- પ્રશ્ન-૩. અ. ફ્રાન્સની ક્રાંતિના કારણો જણાવો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન-૩.અ (૧). બીજા વિશ્વના કારણો અને પરિણામો વર્ણવો. 09
- પ્રશ્ન-૩.અ (૨). રશિયાના ઉદયના કારણો તપાસો. 09
- પ્રશ્ન-૩. (બ). પાંચમાંથી ક્રેઈપણ ત્રણનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 03
૧. “કું રાજ્ય છું”- આ વિધાન કયા દેશના રાજાએ કહ્યું હતું ?
૨. રાષ્ટ્રીયસંઘનો મુખ્ય હેતુ શું છે ?
૩. કઈ વિશ્વ સંસ્થા બીજા વિશ્વયુધ્ધ પછી સ્થપાઈ હતી
૪. ફ્રાન્સ અને ઈંગ્લેન્ડની વચ્ચે કયા યુદ્ધો ખેલાયા.
૫. રશિયાની ક્રાંતિનું મુખ્ય કારણ કયું હતું.
- પ્રશ્ન- ૪.અ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘની સિધ્ધિઓ જણાવો. 18
અથવા
- પ્રશ્ન- ૪.અ (૧) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘની ફરજો જણાવો. 09
- પ્રશ્ન- ૪.અ (૨) વિજ્ઞાનની વિકાસ અને માનવીના ભાવિ વિશે નોંધ લખો 09
- પ્રશ્ન- ૪. (બ) પાંચમાંથી ક્રેઈપણ ત્રણનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. 03
૧. ‘કોન્સ્ટનટીનો પલ’ નામ કેમ પડ્યું ?
૨. નવજાગૃતિનો કયો વિશાળ અર્થ કરવામાં આવ્યો છે.
૩. માર્કલ એન્જલો કયા ક્ષેત્રમાં સર્વોત્તમ હતો.
૪. માર્ટીન લ્યુથરે કયો ધાર્મિક ગ્રંથ લખ્યો હતો.
૫. સંગીતાના કયા વાજિનો નવજાગૃતિની ભેટ ગણાય છે

1. A. Describe the achievements of Byzantine Civilization. 14
Or
1.A (i) Evaluate the contribution in religion and art by Islamic civilization. 07
1.A (ii) Describe the impact of the economic revolution throughout the world. 07
1. (B) (Any Four out of six) (Answer in one or two lines only) 04
1. Who was the messenger of World peace?
2. Where the first civilization was developed in world?
3. Explain the Established era of Byzantine Civilization?
4. What is another name of KURAN-E-SHARIF?
5. What is meaning of RENAISSANCES?
6. Who was the General of American Revolution?
2.A. Describe the causes and effects of Crusades. 14
Or
2.A (i) Write short note effects in Renaissance. 07
2. A (ii) Discuss the effects after the American war of Independence. 07
2. (B) (Any Four out of six) (Answer in one or two lines only) 04
1. Which day is celebrated as American Independence Day?
2. When Industrial Revolution was started? Which Industry?
3. Give the name of Renaissance.
4. Explain main two organization of U.N?
5. Which two race were fought in Crusades?
6. Explain the main Achievements in Science during Renaissance?
3.A Explain the causes behind the French Revolution. 14
Or
3.A (i) Describe the causes and effects of World War II. 07
3. A(ii) Narrate the causes of the Rise of Russia. 07
3. (B) Any Three out of five) (Answer in one or two lines only) 03
1. "I AM THE STATE" this statement given by which France Emperor?
2. What is main aim of UNO?
3. Which world organization was established after World War II?
4. Which wars were done between France and England?
5. Main causes behind the Russian Revolution.
4.A Describe the achievements of UNO. 14
Or
4.A(i) Explain the duties of the UNO. 07
4. A (ii) Write a note on the progress of Science and future of Mankind. 07
4. (B) Any Three out of five) (Answer in one or two lines only) 03
1. Why was the name given 'Constantinople' ?
2. Which large meaning has been given for Renaissance?
3. In which field Michael Angelo was best?
4. Which religious book was written by Martin Luther?
5. Which music instruments are known as gift of Renaissance?

M.A. (Sem.-2) Examination

408

Geography (Applied Oceanography)

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

પ્ર 1(A) મહાસાગર બેસીનો ના મુખ્ય તળસ્વરૂપો કયા છે? તેમનું વિતરણ અને લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

(14)

અથવા

પ્ર 1(A) એટલાન્ટીક મહાસાગરના કદ વિસ્તાર, આકાર અને તલસ્થ ભૂપૃષ્ઠની જાણકારી આપો.

પ્ર 1(B) એક-બે લીટીમાં ઉત્તર આપો : (કોઈ પણ 4)

(04)

(i) જલાવરણનું કુલ ક્ષેત્રફળ કેટલા ચો. કિમી છે?

(ii) મહાસાગરો ની સરેરાશ ઊંડાઈ કેટલા મીટર છે?

(iii) ડાયમાન્તીના ડીપ કયા મહાસાગર માં આવેલું છે?

(iv) ખંડીય છાજલીની સરેરાશ ઊંડાઈ કેટલા મીટર છે?

(v) હિન્દી મહાસાગર માં કયા સીમાંત સાગરો આવેલા છે?

(vi) પેસીફિક મહાસાગર માં કયા સીમાંત સાગરો આવેલા છે?

પ્ર 2(A) મહાસાગરોના જળના ભૌતિક ગુણધર્મોનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.

(14)

અથવા

પ્ર 2(A) સાગરીય ક્ષારતા ના સ્ત્રોત કયા છે? સાગરજળની ક્ષારતા નિયંત્રિત કરનારા પરિબલો કયા છે?

પ્ર 2(B) એક-બે લીટીમાં ઉત્તર આપો : (કોઈ પણ 4)

(04)

(i) સાગરજળનો સરેરાશ વાર્ષિક તાપમાન નો ગાળો કેટલા ડિગ્રી સેલ્સીયસ છે?

(ii) સાગરજળના રાસાયણિક ગુણધર્મો કયા છે?

(iii) ક્ષારતાની વ્યાખ્યા કરો.

(iv) વિષુવવૃત્ત પર મહાસાગરોના સપાટી જળ નું સરેરાશ તાપમાન કેટલા ડિગ્રી સેલ્સીયસ છે?

(v) સાગરજળનું સરેરાશ ઘનત્વ કેટલું છે?

(vi) મૃત સાગર ની ક્ષારતા કેટલી છે?

પ્ર 3(A) પેસીફિક મહાસાગરના મુખ્ય પ્રવાહો કયા છે? તેમના પ્રવાહ માર્ગો તથા ભૌગોલિક અસરો જણાવો.

(14)

અથવા

પ્ર 3(A) ભરતી-ઓટ શું છે? ભરતી-ઓટની ઉદભવ ક્રિયા સ્થિર તરંગના સિદ્ધાંતને આધારે સમજાવો.

પ્ર 3 (B) એક-બે લીટીમાં ઉત્તર આપો : (કોઈ પણ 3)

(03)

P. T. O

M1061-2

- (i) અખાતી પ્રવાહ ક્યા અખાતમાં પ્રવાહિત થાય છે?
- (ii) ઈર્મિન્ગર પ્રવાહ ક્યા ટાપુ પાસેથી પસાર થાય છે ?
- (iii) 23 ડીસેમ્બર ૨૦૧૮ ના રોજ ઇન્ડોનેશિયામાં ટ્રાટકેલ સુનામી માટે ક્યા જવાળામુખીનું પ્રસ્કુટન જવાબદાર હતું?
- (iv) 26 ડીસેમ્બર ૨૦૦૪ ના વિનાશક સુનામી માટે કઈ પ્રાકૃતિક ઘટના જવાબદાર હતી?
- (v) હમબોલ્ટ પ્રવાહ અન્ય ક્યા નામે ઓળખાય છે?

પ્ર 4 (A) સાગર નિક્ષેપોનું વર્ગીકરણ કરી, ભૂમિ જન્ય નિક્ષેપોનું વર્ણન કરો. (14)

અથવા

પ્ર 4 (A) પરવાળા શું છે? ડાર્વિનના સિદ્ધાંત મુજબ પરવાળાનો ઉદભવ સમજાવો.

પ્ર 4 (B) એક-બે લીટીમાં ઉત્તર આપો : (કોઈ પણ ૩) (03)

- (i) જલજન્ય નિક્ષેપો ના નામ જણાવો.
- (ii) બ્રહ્માંડીય નિક્ષેપો ના નામ જણાવો.
- (iii) પરવાળા નું વિરંજનના થવાના કારણ આપો.
- (iv) EEZ નું આખું રૂપ આપો.
- (v) મહાન બાધક ખરાબા નો વ્યાપ કેટલા કિમી છે?

Q 1(A) Which are the major features of ocean basins? Give their characteristics and distribution. (14)

OR

Q 1(A) Give information on the size, extent, shape and bottom relief of the ~~Indian~~ ^{Atlantic} Ocean.

Q 1(B) Answer in one or two lines :

(04)

- (i) What is the total area of the Hydrosphere?
- (ii) What is the average depth of oceans in metres?
- (iii) Diamantina deep is located in which ocean?
- (iv) What is the average depth of continental shelf?
- (v) Which marginal seas are part of the Indian Ocean?
- (vi) Which marginal seas are part of the Pacific Ocean?

M1061-3

Q 2(A) Present in brief the physical properties of ocean waters.

(14)

OR

Q 2(A) Which are the sources of oceanic salinity? Which factors influence the salinity of ocean waters?

Q 2(B) Answer in one or two lines : (any 4)

(04)

(i) What is the average annual range of temperature of ocean water?

(ii) What are the chemical properties of sea water?

(iii) Define salinity.

(iv) What is mean temperature of ocean surface waters at the equator?

(v) What is the mean density of sea water?

(vi) What is the salinity of Dead Sea?

Q 3(A) Which are major ocean currents of Pacific ? Where do they flow and what are their geographical influences? (14)

OR

Q 3(A) What are tides? Explain their origin based on Stationary Wave Theory.

Q 3(B) Answer in one or two lines : (Any 3)

(03)

(i) The Gulf Stream flows through which Gulf?

(ii) Irminger Current flows near which Island?

(iii) Which volcanic eruption was responsible for Indonesian tsunami of 23 Dec. 2018?

(iv) Which natural event was responsible for disastrous tsunami of 26 Dec. 2004?

(v) Humbolt Current is also known as?

Q 4(A) Classify ocean deposits and describe terrigenous deposits.

(14)

OR

Q 4(A) Which are corals? Explain their origin based on Darwin's Theory.

Q 4(B) Answer in one or two lines : (Any 3)

(03)

(i) Name the pelagic deposits.

(ii) Name the cosmic deposits.

(iii) Why does coral bleaching occur?

(iv) Give full form of EEZ

(v) What is the extent of Great Barrier Reef?

.....

M.A. (Sem.-2) Examination

408

Political Science

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Q1(A). મહાગુજરાત આંદોલનની મુખ્ય ઘટનાઓ અને સિદ્ધિઓ ચર્ચો. 14
અથવા
મહાગુજરાત આંદોલન વિશે નિબંધ લખો.
- Q1(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 04
1. આંદોલનની વિભાવના સમજાવો.
2. મહાગુજરાત આંદોલનના મુખ્ય કારણો વર્ણવો.
3. મહાગુજરાત આંદોલનના નેતાઓની વિચારસરણી ચર્ચો.
4. મહાગુજરાત આંદોલનની પૂર્વ ભૂમિકા જણાવો.
5. મહાગુજરાત આંદોલનનું પરિણામ વર્ણવો.
6. મહાગુજરાત આંદોલનને મળેલ સામાજિક પ્રતિભાવ જણાવો.
- Q2(A). નવનિર્માણ આંદોલનની સફળતા-નિષ્ફળતા ચર્ચો. 14
અથવા
નવનિર્માણ આંદોલનના મુખ્ય કારણો વિગતે ચર્ચો.
- Q2(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 04
1. નવનિર્માણ આંદોલનની પૂર્વભૂમિકા વર્ણવો.
2. નવનિર્માણ આંદોલનનાં કારણો ચર્ચો.
3. નવનિર્માણ આંદોલનના અદાકારોની ભૂમિકા વર્ણવો.
4. નવનિર્માણ આંદોલનમાં નેતૃત્વની ભૂમિકા ચર્ચો.
5. નવનિર્માણ આંદોલનના મુખ્ય નેતાઓના નામ આપો.
6. નવનિર્માણ આંદોલનનું પરિણામ ચર્ચો.
- Q3(A). ૧૯૮૧ના અનામત-વિરોધી આંદોલન વિશે વિગતે નોંધ લખો. 14
અથવા
૧૯૮૧ના અનામત-વિરોધી આંદોલનના મહત્વપૂર્ણ બનાવોને વિગતે વર્ણવો.
- Q3(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 03
1. ૧૯૮૧ના અનામત-વિરોધી આંદોલનની પૂર્વભૂમિકા તપાસો.
2. ૧૯૮૧ના અનામત-વિરોધી આંદોલનમાં વિવિધ જૂથોની ભૂમિકા વર્ણવો.
3. ૧૯૮૧ના અનામત-વિરોધી આંદોલનનું પરિણામ વર્ણવો.
4. ૧૯૮૧ના અનામત-વિરોધી આંદોલનના કારણો ચર્ચો.
5. ૧૯૮૧ના અનામત-વિરોધી આંદોલનના મુખ્ય નેતાઓ નાં નામ આપો.
- Q4(A). ૧૯૮૫ના અનામત-વિરોધી આંદોલનની કૃત્યશ્રુતિ વર્ણવો. 14
અથવા
૧૯૮૫ના અનામત-વિરોધી આંદોલનની વિગતે સમીક્ષા કરો.
- Q4(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 03
1. ખામ સિદ્ધાંતને વર્ણવો.
2. ૧૯૮૫ના અનામત-વિરોધી આંદોલન દ્વારા સમાજને મળેલ બોધ વર્ણવો.
3. વોટબેંકનું રાજકારણ એટલે શું?
4. ૧૯૮૫ના અનામત-વિરોધી આંદોલનનાં મુખ્ય કારણો ચર્ચો.
5. ૧૯૮૫ના અનામત-વિરોધી આંદોલનનાં મુખ્ય પ્રશ્નો ચર્ચો.

M1062-2

- Q1(A). Discuss the main events and achievements of Maha-Gujarat Movement. 14
- OR
- Write an essay on the Maha-Gujarat Movement.
- Q1(B). Answer in Brief (Any Four) 04
1. Explain the concept of movement.
 2. State the main causes of Maha-Gujarat Movement.
 3. Discuss the ideology of leaders of Maha-Gujarat Movement.
 4. State the background of Maha-Gujarat Movement.
 5. Describe the results of Maha-Gujarat Movement.
 6. Describe the social response get the Maha-Gujarat movement.
- Q2(A). Discuss the achievements and drawbacks of the Navnirman movement. 14
- OR
- Discuss in detail main causes of Navnirman movement.
- Q2(B). Answer in Brief (Any Four) 04
1. Describe the background of Navnirman movement.
 2. State the causes of the Navnirman movement.
 3. State the role of actors in Navnirman movement.
 4. Discuss the role of leadership in the Navnirman movement.
 5. Give the name of main leaders of Navnirman movement.
 6. Discuss the results of Navnirman movement.
- Q3(A). Write a detail note on the Anti-Reservation Agitation -1981. 14
- OR
- Describe in detail the important incidents of the Anti-Reservation agitation of 1981.
- Q3(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. Examine the background of Anti-Reservation agitation of 1981.
 2. State the role of various groups in Anti-Reservation Agitation -1981.
 3. Describe the result of Anti-Reservation agitation of 1981.
 4. Discuss the causes of Anti-Reservation agitation of 1981.
 5. Give the name of main leaders of Anti-Reservation agitation of 1981.
- Q4(A). Describe the outcomes of the Anti-Reservation Agitation -1985. 14
- OR
- Review in detail the Anti-Reservation Agitation -1985.
- Q4(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. Describe the KHAM theory.
 2. Describe the lesson for society from Anti-Reservation agitation of 1985?
 3. What is the vote bank politics?
 4. Discuss the main causes of Anti-Reservation agitation of 1985.
 5. Discuss the main issues of Anti-Reservation agitation of 1985.

← X →